

COLOCVII

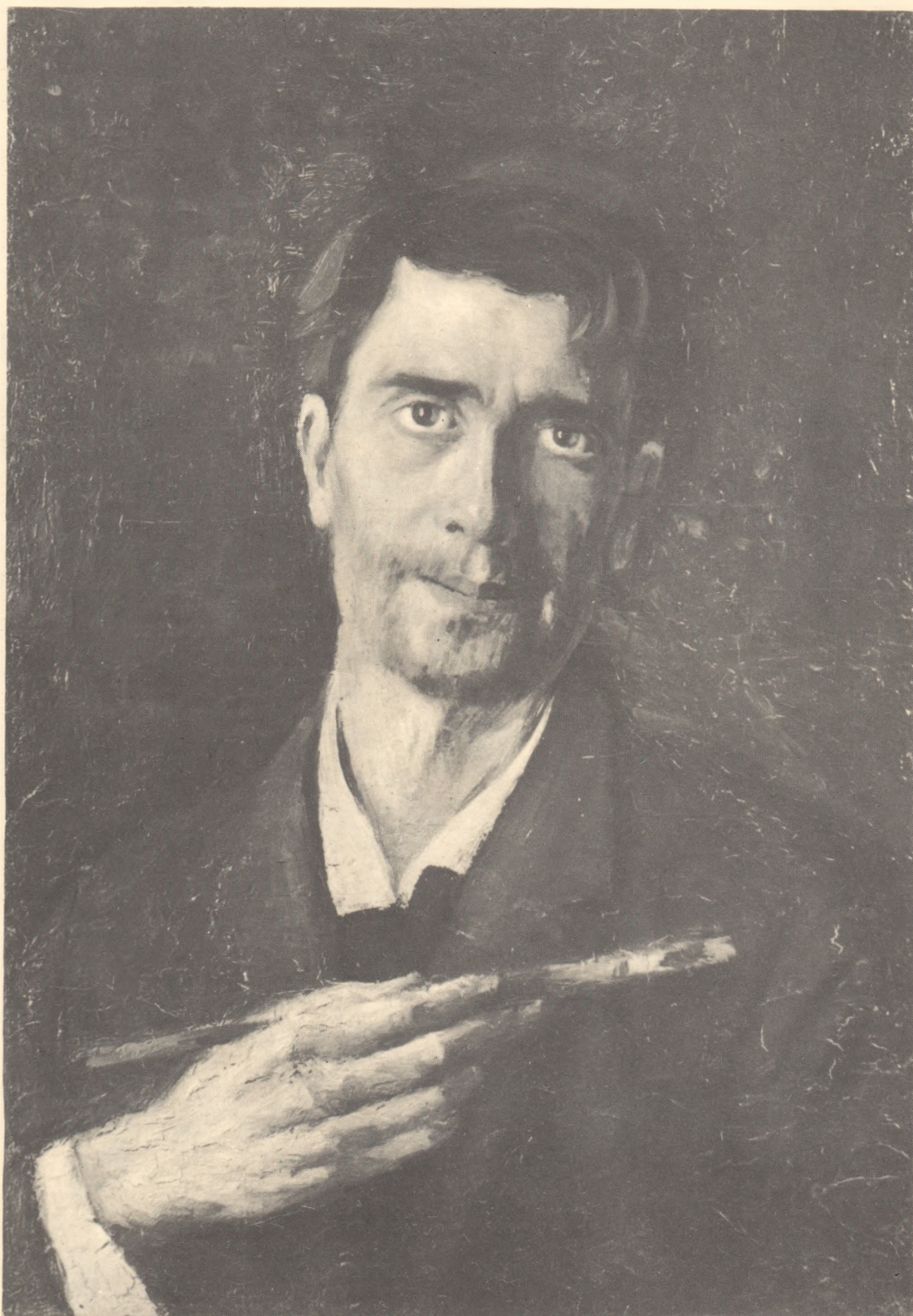
DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL III

3 (21)

martie
1968

lei 3

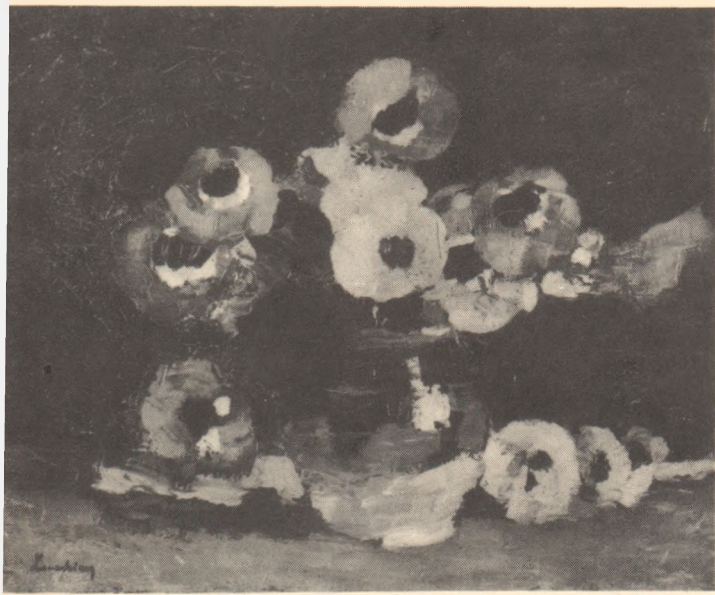

ȘTEFAN LUCHIAN

UN ZUGRAV (AUTOPORTRET)

DIN SUMAR:

- DEZBATEREA PUBLICĂ A "STUDIULUI PRIVIND DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMINTULUI DE CULTURĂ GENERALĂ"
- EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL ÎN ANII DE ȘCOALĂ — Anchetă
- 8 MARTIE — OMAGIU
- LUCHIAN
- RĂSPUNDEREA GENERAȚIILOR ACTUALE PENTRU VIITORUL PATRIEI
- A REUȘI ÎN VIAȚĂ
- PRIETENIA DINTRE TATĂ ȘI FIU
- PREGĂTIREA FETELOR PENTRU VIAȚA DE FAMILIE
- E DUCEREA BUCUROS COPILUL DUMNEAVOASTRĂ LA ȘCOALĂ?
- UN SPAȚIU EDUCAȚIONAL CU BOGATE RESURSE
- COPILUL, O PROBLEMĂ PENTRU PĂRINȚI
- CONFESIUNILE ADOLESCENȚILOR

ANEMONE

ȘTEFAN LUCHIAN

8 MARTIE – OMAGIU

La începutul ideal al primăverii sărbătorim Ziua Femeii, adică a dragostei, a cavalerismului și datoriei. Sub soarele capricios al lui martie toți bărbații întineresc lărgindu-și soțiile, fiicele, tovarășele de năvălire, toți adolescenții se maturizează brusc, întinzând brațe ocrotitoare mamelor, surioarelor, colegelor de școală, omagiind totodată străduința educatoarelor lor.

Vechii greci dădeau nume de femeie Pământului, reprezentându-i ființa coplesitoare prin zeița Gea. Obişnuim să spunem că planeta noastră este leagănul civilizației. Cele mai duioase substantive ale tuturor limbilor sînt de genul feminin. Științele și artele poartă și ele nume feminine, la fel cu libertățile, îndatoririle, speranțele, pacea. Este în toate acestea și o recunoaștere a rolului de seamă al femeii în statornicia și propășirea umanității.

În anii socialismului femeile — jumătate din populația României — și-au văzut împlinite cele mai îndrăznețe idealuri, năzuinți de veacuri. Egale în drepturi cu bărbații, ele își pun toate puterile gândirii și muncii în slujba înfăptuirii mărețelor sarcini puse în fața poporului de către partid, în slujba ridicării României socialiste pe culmile civilizației.

Revista „Colocvii” își salută cu acest prilej cititoarele și colaboratoarele, urîndu-le fericire și realizări de seamă în munca cea mai dragă lor — educația copiilor, — în care ne străduim să le ajutăm. Nu ne adresăm numai celor peste o sută de mii de cadre didactice femei, nu numai educatoarelor, medicilor și surorilor ce veghează la sănătatea și dezvoltarea intelectuală a tinerelor generații, ci mamelor din întreaga țară, tuturor femeilor, cărora le datorăm viața și afecțiunea.

„COLOCVII”

Publicăm în acest număr, cu prilejul Zilei Femeii, versuri ale unor foarte tineri poeți, membri ai Cenaclului elevilor din București găzduit de Clubul muncitorilor din învățămînt.

Filele pe care ei le scriu se află încă în preajma mamei; n-au decît să-și ridice privirile de pe litere și o vor întîlni, ocrotitoare.

Cine alții decît ei puteau oferi paginii noastre mai multă sinceritate și afecțiune?

I. C.

MAMEI

Pe masă, pîinea aurie a verii...
Tu, cu degete de răcoare
Frîngi în bucăți de soare
Lumina.
Pe masă, sarea pămîntului
Tu, cu privirile blînde
Aștepti în prag pe fiecare
Și-l duci de mîină
Pînă la marginea lumii
Și-l binecuvîntezi.
Pe masă, vin în ulcioare...
Inima ta sîngerează la fiecare
plecare...

Ileanca MARINELA
clasa a X-a
Liceul „M. Eminescu”

TU EȘTI...

Din zborul de imagini și vis al fanteziei,
Din versurile scrise cu mîna tremurîndă,
Lăsînd în urmă basmul dorit copilăriei
Eu plăsmuiesc cuvinte din sentimente, mamă.

Cînd florile de aur și florile de cer
Și florile de sînge înalță imn spre soare,
Îmi simt inima plină de pasiuni curate
Mă simt pămînt și sevă o, mamă, mă simt
floare.

Și eu înalț cu ele cîntec de mulțumire
În care îmi pun viața și îmi pun fericirea
Și sentimente, mamă, și marea mea iubire,
Căci tu ești începutul și tu ești plăsmuirea.

N. PENIU
clasa a X-a A
Liceul „D. Cantemir”

Nu cunosc pictor din pinzele cărui culoa-re să iradieze atîta lumină interioară ca din tablourile lui Ștefan Luchian. Elev al lui Grigorescu, el a învățat de la maestrul lui, din ceea ce a dat acesta mai valoros, secretul de a infuza pasteii inefabila substanță pe care grecii o numeau „psyche”. Grigorescu pune în peisajele lui cu cîmpuri și ceruri vaste bucuria pe care o resimțea receptînd reverberațiile pămîntului românesc. Această întîlnire dintre artist și natură (în sensul larg, de univers exterior) e însoțită de o emoție, care în orice artă e implicită, conținută.

Luchian aduce în pictura românească un limbaj nou, delicat și viguros în același timp, de o mare forță emoțională care vine de la natura proprie artistului, meditativă, profundă, și de la imensa lui dragoste de viață. De aici compasiunea adînc omenească pentru cei condamnați la suferință (lumea umilă a periferiei orașului sau a țărănilor), atitudine care în 1907, în cazul acestora din urmă, se transformă într-un protest deschis. În această lume el descoperă, ascunse sub un înveliș modest, valori umane superioare. Faptul îl integrează în contextul artistic-literar înaintat al epocii.

Există însă în opera lui elemente care îl așează într-un cadru mult mai larg, dincolo de sfera artei naționale.

E mai întîi viziunea inedită a realului, o natură re-creată, prin darul artistului de a fura ceva din secretul naturii reale, care creează. Nu o dată genialul pictor român își declara cu umilință inferioritatea față de acest maestru incomparabil.

Luchian nu e străin de insurecția tinerilor pictori din Franța împotriva academismului — și prin unele tablouri aminteste de Degas și Toulouse-Lautrec. Ceea ce îl așează însă printre marii pictori ai lumii e limbajul plastic nou, de care vorbeam.

Cînd claustrat în odaia lui săracă, din pricina unei necruțătoare boli, pictează flori (dumitrițe, garoafe, albastrele, maci, trandafiri, tufănele, anemone), cromatica lui vibrantă, arzătoare respiră suflet omenesc. Setea de viață declanșează explozii de culori. Și fiecare dintre aceste expresii reale ale frumuseții lumii, care sînt florile, se umanizează. Devin modul compensatoriu al tragicei vieți a artistului. Dumitrițele au parcă gesturi de înălțare, ascunse sub aerul lor rustic, în culori pure, esențiale, de extracție folclorică. Crizantemele tremură parcă în aerul străveziu, fragil ca de cristal. (Mă refer la tabloul intitulat *Crizanteme în vas albastru*). Anemonele sînt ființe, au personalitate distinctă, viguros și delicat afirmată, pe un fond roșu-închis cu umbre negre și zone ceva mai deschise, străbătute de imperceptibile fire galbene. Anemonele lui sînt ochi care privesc.

Tezaurul de picturi pe care ni le-a lăsat nu e mai prejos de acela al pictorilor contemporani din apus. Tablourile intitulate: *Garoafe cu maci*, *Anemone*, *Crizanteme în vas albastru*, *Dumitrițe*, peisajul *Sălcii de la Chiajna*, *Muncitoare*, *Birt fără mușterii*, *Bucătăria călugărească* (de la Brebu), *După muncă spre casă*, *Impărțitul porumbului* și *Lăutul*, ca să numim doar cîteva dintre capodoperele lui, pot intra în competiția artistică mondială. Dar mai presus de toate, emoționantul autoportret intitulat *Un zugrav*, expresia cea mai profundă din cîte s-au văzut a suferinței umane și a hotărîrii artistului de a-și urma destinul.

S-au împlinit o sută de ani de la nașterea lui Ștefan Luchian. E așadar anul centenarului Luchian. Articolele din presă, albumele, monografiile apărute sînt un bun mijloc de a-i cunoaște viața și opera. A cunoaște opera marilor noștri creatori e cea dintîi decizie pe care trebuie s-o iei pentru a te cultiva, dar și sacră datorie față de poporul tău al cărui suflet se exprimă prin ei.

Emil GIURGIUCA

„O atenție deosebită trebuie să se acorde educării oamenilor muncii, tineretului în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului, cunoașterii și respectului pentru trecutul glorios de luptă al partidului, al clasei muncitoare, al poporului nostru“.

(Din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Sesiunea Marii Adunări Naționale, ținută în zilele de 15, 16 februarie a.c.)

RĂSPUNDEREA GENERAȚIILOR ACTUALE PENTRU VIITORUL PATRIEI

Fiecare orînduire socială, și în cadrul ei, fiecare clasă și comunitate prescriu membrilor lor cerințele ce decurg din sarcinile etapei de dezvoltare a societății, făurind, totodată, și tipul de om ce-i este caracteristic, prefigurată în idealul social al acesteia.

Societatea noastră își impune și ea membrilor ei cerințele proprii epocii noastre — epoca trecerii de la capitalism la socialism — determinînd formarea unui tip nou de umanitate și elaborînd, pe plan spiritual, corespunzător noilor cerințe sociale, un nou ideal despre omul acestei societăți.

Cerințele acestei etape sînt deosebite de acelea ale tuturor etapelor precedente, determinate de dezvoltarea actuală a societății, ce se manifestă în două direcții principale și anume:

— în direcția sporirii extraordinare a cunoașterii și stăpînirii forțelor naturii, a dezvoltării considerabile a capacității omului de umanizare a lumii înconjurătoare, exprimată în revoluția tehnică-științifică contemporană și

— în direcția cunoașterii și stăpînirii de către oameni a propriei lor vieți sociale, ce se realizează prin trecerea revoluționară a societății de la capitalism la socialism.

În ce privește prima direcție, ritmul dezvoltării științei și a tehnicii impune societății zilelor noastre și fiecărui membru al ei sarcini noi, deosebite. Integrarea țării noastre în acest ritm presupune pregătirea, calitativ și cantitativ mereu sporită, a cadrelor de specialiști în știință și tehnică. Formarea lor constituie o problemă majoră a viitorului națiunii noastre, a poziției sale în lume.

Cît privește cea de a doua direcție, complexitatea evenimentelor sociale, ritmul rapid al transformărilor din societatea contemporană, sarcinile construcției unei societăți noi cer și ele oameni apti pentru a le înțelege și pentru a acționa în consecință, cu un cuvînt, pentru a stăpîni nu numai forțele naturii, ci și forțele sociale. Stăpînirea acestora nu poate fi realizată însă decît prin reducerea tot mai accentuată a neprevăzutului, a subiectivismului, a spontanului. Reducerea efectelor factorului spontan în viața socială înseamnă conștientizarea procesului social — cunoașterea, controlul și conducerea lui cu ajutorul științei. Acest fapt devine posibil datorită revoluției socialiste, care, înlăturînd baza dezvoltării spontane a societății — relațiile de producție capitaliste — deschide drum liber acțiunii dezvoltării ei conștiente.

Într-o societate bazată pe exploatarea omului de către om, dominată de profit, în care oamenii sînt împărțiți în clase opuse și antagoniste, în națiuni care nu cunosc alte relații între ele decît dușmănia; într-o astfel de societate, în care forțele și mijloacele de producție sînt în proprietatea unui mînunchi de exploatare, condițiile muncii și ale dezvoltării societății și ale fiecărui individ nu pot

fi supuse unui control conștient; dimpotrivă, ele sînt supuse spontaneității, concurenței, oscilațiilor pieței, crizelor periodice, războaielor, astfel încît, așa cum spunea Marx, aceste fenomene sociale nu mai apar ca relații între oameni, ci ca relații între lucruri, care îi domină pe oameni cu aceeași forță oarbă ca și forțele încă nestăpînite ale naturii. Prin lichidarea relațiilor de exploatare, se înlătură principala formă a înstrăinării, făcînd posibilă dezvoltarea conștientă a societății și instaurarea unor relații cu adevărat umane între membrii ei, ceea ce poate asigura dezvoltarea neîntreruptă a vieții sociale, în ansamblu, și a fiecărei personalități în parte.

Numeroși gînditori nemarxiști, care dau dovadă de luciditate, consideră că automatizarea crescîndă a proceselor de producție din epoca noastră trebuie să ducă, pentru ca societatea să se poată dezvolta în continuare, la transformarea relațiilor existente azi în lumea capitalistă și la instaurarea unor relații sociale umane. Aceste relații, care presupun spiritul colectivist, o înaltă conștiință a datoriei, grijă față de semenii, pregătire profesională la nivelul exigențelor, se înfăptuiesc în societatea socialistă prin integrarea individului în comunitatea cu ale cărei destine se identifică.

Prin instaurarea relațiilor de producție socialiste, socialismul a deschis și, pe măsură ce înaintăm spre desăvîrșirea lui, deschide tot mai multe perspective și posibilități pentru generalizarea relațiilor umane la scara întregii societăți. Socialismul implică descătușarea energiilor și aptitudinilor creatoare ale oamenilor; el oferă posibilitatea afirmării lor neîntrerupte în producția bunurilor materiale, în rezolvarea problemelor tehnicii, în cercetarea științifică, în creația artistică și în activitatea social-politică; el creează temelia unor relații de frățietate între oameni. Dar cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și revoluționarea relațiilor de producție creează numai condițiile transformării oamenilor; transformarea posibilităților oferite de aceste condiții în realitate nu este un proces automat. Înăfptuirea lor trebuie sprijinită de activitatea politico-educativă, de activitatea în această direcție a societății. De aici decurge importanța factorului subiectiv în dezvoltarea societății socialiste, a statului și partidului, a învățămîntului și culturii, a factorului educativ, în genere.

Problema formării oamenilor corespunzători esenței noii societăți, a formării viitoarelor cadre de specialiști, în condițiile dezvoltării accelerate a societății, ale complicării proceselor sociale, ale revoluției științifice-tehnice și ale automatizării — problemă centrală a epocii noastre — este de resortul acestui factor subiectiv. Traducerea în viață a acestei cerințe a societății noastre este sarcina tuturor membrilor societății noastre, a generațiilor vîrstnice, ca și a generațiilor tinere. Avînd

în vedere perspectivele viitorului, ea este, în primul rînd, sarcina familiei, a organizațiilor de tineret și, mai cu seamă, a școlii.

Școala, ca instituție a cărei activitate este orientată prospectiv, este chemată să contribuie în mod hotărîtor la formarea omului noii societăți, a cadrelor ei de specialiști. Acțiunea ei educativă trebuie să-i facă pe tineri să fie pătrunși de convingerea că pentru a putea stăpîni procesele sociale este nevoie nu numai să le cunoască, dar să și dobindească trăsăturile omului societății socialiste; să devină conștienți de faptul că națiunea noastră se va putea afirma pe plan mondial numai prin însușirea științei și tehnicii contemporane; să fie convinși că ei înșiși nu se pot realiza pe plan social decît printr-o pregătire corespunzătoare cerințelor contemporane.

Ea are, de asemenea, menirea de a contribui la integrarea tineretului în comunitatea națională. Aceasta înseamnă, înainte de toate, o opțiune pentru un anumit program, pentru un anumit ideal social. Poporul nostru a optat, ca program de viață și ca ideal de realizat, pentru socialism. Opțiunea și angajarea este o condiție hotărîtoare și pentru dezvoltarea generațiilor tinere, căci nici un tînr nu se poate afirma ca personalitate decît ca purtător al procesului de realizare a acestui ideal.

Generația tînără se maturizează și își începe activitatea socială în condițiile create de înaintași, folosind rezultatele eforturilor lor, dobîndite adesea cu trudă și suferințe. Însușirea acestor rezultate permite și favorizează perfecționarea continuă a ceea ce există. Familia, școala, societatea, în general, trebuie să contribuie la înrădăcinarea în conștiința tinerilor a convingerii că aceste condiții se vor perfecționa numai în măsura în care își vor asuma răspunderea de a lua parte activă la procesul de desăvîrșire a socialismului și al trecerii la comunism, pregătindu-se nu numai pentru cerințele zilei de azi, ci și pentru cele ale zilei de mîine. Ei trebuie să înțeleagă că, spre deosebire de trecut, cînd forțele sociale ale progresului erau încătușate, astăzi, oricare națiune eliberată își creează singură istoria și va avea viitorul pe care-l merită. Viitorul va arăta așa cum îl făuresc astăzi generațiile vîrstnice și cum îl vor construi mîine generațiile tinere.

Rezultă de aici că și tineretul trebuie să fie pătruns de răspunderea față de viitoarea dezvoltare a societății noastre. Aceasta nu este o datorie abstractă; ea nu se referă numai la afirmarea personalității fiecăruia în parte, ci implică răspunderea față de colectivitate, față de națiunea din care face parte. Participarea conștientă, devotată și entuziastă la înăfptuirea socialismului și comunismului — viitorul patriei noastre — corespunde cerințelor de prezent și de viitor ale națiunii noastre socialiste.

Tudor BUGNARIU

În orice domeniu în care, pe lângă factorii obiectivi, joacă un rol de mare însemnătate datele psihice, afective și intelectuale, — cifrul individual, nerepetabil al fiecărei personalități în parte — este greu, dacă nu imposibil, să oferi precepte, reguli, exemple, sfaturi etc.

A reuși în viață? Însăși concepția despre „reușită“ diferă de la o categorie socială la alta și, așa zice, de la o categorie umană la alta. Cine a vizitat unele capitale occidentale, nu se poate să nu fi rămas uluit de teribila foamă de *obiecte*, de goana fără sfârșit a acumulării acestora care izgonește orice altă speculație, ținând loc de idealuri și chiar de sentimente. Cu o astfel de mentalitate, este evident că posesorul a trei automobile se va considera că a reușit mai bine în viață decât cel care are unul singur și încă aparținând, poate, unei mărci respectabile.

Vreau, din capul locului, să mă delimitez de acest tip de probleme, nedispunând obiectele, dar acordându-le doar rolul de a crea acea ambianță de bunăstare care să permită zborul liber al spiritului și gustarea cit mai deplină a valorilor reale ale existenței.

Mult mai profundă și mai dificilă este înțelegerea „reușitei“ ca „realizare“ personală. A te realiza pe tine ar fi — într-o definiție

A REUȘI ÎN VIAȚĂ

sumară ca toate definițiile — a potența și a valorifica la maximum acele însușiri ale tale care sînt în măsură să-ți asigure satisfacția și armonia, contribuind în același timp, în mod obiectiv, la o necesitate mai generală.

Pentru aceasta trebuie însă să te cunoști și, cunoscîndu-te, să știi să alegi și, alegînd, s-o faci în funcție de un ideal mai înalt decît cel pe care ți-l propune, la prima cercetare, subiectivitatea ta.

Călătoria prin noi înșine nu e cu nimic mai simplă sau mai lipsită de riscuri decît escaladarea semetelor piscuri abrupte sau inotul spre inima ascunsă a mării.

Ferice de copilul sau de tînărul care devine conștient de vocația sau de aptitudinea lui principală încă de pe băncile școlii, ghidîndu-și apoi viața după o certă și străluminată stea polară. Ferice și de cel care, după căutări și șovăieli adesea dramatice, izbutește, înainte de a fi prea tîrziu, să se implinească pe sine, pentru sine și pentru ceilalți. Cîtă dăruță, cîți ani risipiți sau amari s-ar putea evita cunoscîndu-te la vreme pe tine însuși sau neîmpiedicîndu-i pe ceilalți să te ajute să te cunoști!

Dar chiar dacă ai reușit să-ți descoperi steaua polară, îți vor trebui mari eforturi de luciditate și consecvență pentru a nu te lăsa abătut din drum de ispite false sau facile, pentru a nu te preda în fața obstacolelor, pentru a nu rivni o răsplată imediată, adesea înșelătoare, în locul celei veritabile atestată de valoare și de acea durată sublimă care să te facă să supraviețuiești propriilor tale limite — așa cum artistul își visează opera supraviețuindu-i, așa cum revoluționarul crede în viitorul triumfător al luptei lui chiar în clipa morții.

Nu trebuie însă să ne gîndim numai la astfel de cazuri de vîrf, la ființe supradotate sau puse în situații limită.

Milioane de existențe nesemnate poartă în ele posibilitatea realizării, a aceluia acord între ins și lume, cu schimburi fertile, cu bucurii și dureri înțelese, cu ferestrele sufletului deschise spre adevăr și frumusețe.

Realizat se poate considera acela care a întemeiat *ceva*: un obiect, o familie, un sentiment, o realitate organică și solidă. Realizat se poate considera acela care constată eficiența muncii lui și

căruia nici o faptă tulburătoare nu-i cutreeră somnul sau insomnia.

Desigur, aci se operează cu crîterii, cu ierarhii, cu gradații de intensitate și cu capacitatea fiecărui ins de a-și propune un program de existență, etic și practic, care să nu se afle sub posibilitățile lui. Numai tinzînd spre plafonul maxim putem obține punctul cel mai de sus al relativității noastre. Dacă ne propunem de la început o țintă scăzută, vom ajunge curînd sub propriul nostru nivel, funcțiile creatoare se vor nelevi, tonusul nostru vital însuși va fi în declin.

Dar, încă o dată: aceste fraze cu caracter general pot fi primite și răsfrînte în chip diferit de oglinda unică, de neconfundat, a fiecărei individualități. Orice recomandare sună uscat și schematic aplicată la zona atît de gingașă și de complexă a psihicului, zonă în care, printre pasări și flori, colindă uneori și atît de ciudatele reptile ale erelor revolute.

Puteam încerca doar — întrucît scriitorul are harul și datoria de a explora complexitatea umană — să căutăm o ordine și un sens, să orientăm un proces, să luminăm, pe măsura priceperii noastre și a iubirii noastre față de oameni ceea ce mai stă în umbră, în eroare, în teamă sau în necunoaștere.

Nina CASSIAN

CONFESIUNILE ADOLESCENȚILOR

Se știe că unul din cele mai spectaculoase salturi calitative cunoscute în biologie s-a petrecut atunci cînd omul (însăimîntat și curajos în liniștea neagră a peșterilor) a început să vorbească. Semnalul, aproape imaterial, al semnalelor tuturor simțurilor a căpătat, atunci, potențe miraculoase. Cu duritatea fierului de plug, a început să tragă brazde adînci pe cîmpia cenușie a scoarței cerebrale; apoi a pornit să foreze în adîncuri, transformînd invizibilul neuron într-o vastă cutie de rezonanță a universului. Nevoia de comunicare a devenit sinonimă cu aerul. Dar, paradoxal, pe măsură ce vorbirea a căpătat virtuțile inteligenței, omul a început să-și construiască în interior propria sa „peșteră“, în care simțea nevoia să monologheze fără să fie auzit, întrucît cuvîntul, ca purtător al gîndirii, poate dezvolta și nerostit, întocmai ca atomul, reacții adesea cu neputință de controlat.

Pe planul marilor explozii care antrenează psihicul, o reacție dirijată este *confesiunea*: act voluntar, care presupune *uneori* o nemaipomenită tărie de caracter și întotdeauna eroism. Și la adolescenți există disponibilități psihice pentru acest mod de a fi. La hotarele sinuoase dintre copilărie și tinerețe ei își pot sacrifica liniștea — pentru un zîmbet presupus ironic și își pot risca viața — pentru o floare de colț. De aceea, confidenții adolescenților trebuie să se socotească asemenea acelor oameni de știință care, de la pupitrul de comandă, vor dimensiona și vor dirija atotputernici forțele oarbe, azi, ale nucleului. Căci ce poate fi mai mare decît să strunești explozia unui gînd! Ascuns în subteranele adînci ale tăcerii, el poate distruge chiar și temelii unui caracter pozitiv. Și aceasta nu pentru că gîndul acela ar cuprinde în mod fatal în structura lui germeni distructivi, ci pentru că, în golurile singurătății ecoul poate produce — ca adesea în munți — dizlocări catastrofale de stînci.

Confesiunea trebuie să fie o eliberare. O eliberare provocată de aspra ciocnire a opiniilor. Această înfruntare poate da conștiința responsabilității. Adolescenții au tăria să înfrunte torentul viu al întrebărilor care fac loc adevărului.

Cînd vin spontan, destăinuirile adolescentului sînt ca ploaia după o zi de arșiță și ar fi imprudent să le nesocotești (fie că ești educator, fie că ești părinte); în ele respiră deopotrivă naivitatea copiilor și seriozitatea oamenilor mari. Dacă destăinuirea întîrzie, trebuie să ne înarmăm cu răbdare, deoarece răbdarea face parte integrantă din armamentul de campanie al educatorului. Dar și cu luciditatea gășirii momentului potrivit, cînd trebuie să o pretindem, așa cum căpitanul unui vas lovit de iceberg pretinde pasagerilor să urce în bărcile de salvare.

Venită din proprie inițiativă, sau obținută prin tactul inteligenței, confesiunea are nevoie de

o climă psihică liniștită: atenția cu care este ascultată nu trebuie să însemne îngăduință, și interesul, slăbiciune. Adolescenții sînt prea gingași ca să nu ceară înțelegere și prea mîndri ca să aibă nevoie de milă. Și întrucît confesiunea lor ține de o ecuație sufletească, rezultatul pe care îl așteaptă trebuie să fie exact. Dar nu riguros. Discuția cu ei nu trebuie să fie, niciodată, rechizitoriu, iar concluzia un verdict.

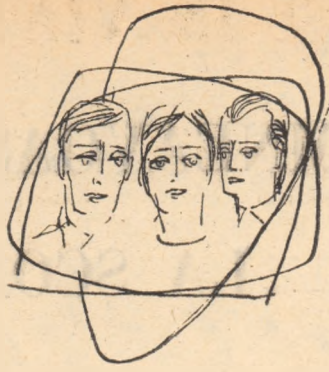
Este de la sine înțeles că e o indecență ca o confesiune, făcută aproape în șoaptă, să fie răs-pîndită în gura mare. Și un amănunt, dar deosebit de semnificativ: a doua confesiune este mai importantă pentru educator decît prima, deoarece poartă în ea girul încrederii și mărturia prieteniei.

Iar adolescenții au nevoie de prietenii!

Iuliu RAȚIU

RETEAG

PRIETENIA
DINTRE
TATĂ ȘI FIU

În părțile Dejului, pe malul Someșului, se află satul Reteag. Învățătorul Ion Pop, folclorist, autor de manuale școlare, dascăl-tribun, redactor și conducător de reviste, își adăugase la numele său, nu numai pentru a se deosebi de numeroșii „Pop” din Transilvania, renumele de Reteaganul. Prin Ion Pop-Reteaganul satul Reteag devenise, mai ales în ultimele două decenii ale secolului trecut, un punct de atracție. Un sat unde se redacta o revistă de emancipare culturală, „Revista Ilustrată”, publicație tipărită la „Tipografia cu motor” a lui G. Mathieu din orașul Bistrița.

Drepturile la învățămînt ale populației românești — aflată atunci sub imperiul habsburgic — erau cu metoadă și răbdare cultivate în paginile acestor reviste și în alte publicații unde Ion Pop-Reteaganul avea un cuvînt greu și mereu așteptat de spus — să cităm dintre cele mai cunoscute: „Convorbiri pedagogice”, seria „Cărțile sateanului român”. În „Revista Ilustrată”, redactată în satul Reteag, a debutat tînărul Octavian Goga, sub pseudonimul Nicolae Otavă. Într-o ladă de manuscrise se mai aflau, prin anul 1956 și câteva piese din corespondența lui Reteaganul cu Goga-debutantul. Învățătorul își crease un renume înainte de a se stabili ca dascăl în Reteag, trecuse mai înainte pe la Rodna-Veche, și prin activitatea sa de popularizator al științei și culturii, de pionier al unei școli elementare moderne și de sprijinitor al unui învățămînt cuprinzător care să nu lase nici un copil în afara unei instrucții, utile chiar pentru meseria de simplu plugar. Își crease, Ion Pop spuneam, renumele de „Luminătorul de la Rodna”. La Rodna-Veche înființase „Comitetul pentru ajutorare a copiilor miseri cu abecedarul și legendarii”. Prin Ion Pop-Reteaganul, acțiunea de îmbunătățire a contractelor directe dintre învățătorii români ai locului și sate se intensificase, ambele părți contractuale vorbind în numele unei demnități civice recunoscute. Se încheagă, pe distanțe de timp scurte, înțelegeri măritușite între învățătorii locului de a întocmi manuale școlare pornind de la punctul atins de cele mai reușite manuale ale românilor din Muntenia, Moldova, Bucovina. Printre cele mai tulburătoare colecții din Casa memorială „Ion Pop-Reteaganul” e aceea de abecedare și manuale școlare ale timpului unde nu lipsește „Leptariul” lui Arune Pumnul și manualul întocmit de Creangă și Enăchescu. Biblioteca învățătorului, așa cum mai arăta ea prin 1956, impresiona ca document de epocă. Din casa fostului dascăl ardelenian Ion Pop-Reteaganul nu lipseau numerele „Gazetei Transilvaniei” din timpul revoluției din 1848, colecțiile revistei „Familia” a lui Vulcan, serii din alte publicații, „Convorbiri literare”, „Contemporanul”. Toate, alături de ediții-princeps din Sihleanu, Barac, Pann, Alecsandri, Eminescu, — și chiar din întiile volume ale lui Delavrancea pe care învățătorii ardeleni care gravitau în jurul lui Reteaganul îl numeau „un Maupassant al Valahiei”.

Biblioteca de la Casa memorială „Ion Pop-Reteaganul” se cere cercetată, după câte știm ea mai păstră, acum cîțiva ani, acte și dovezi rare privind învățămîntul transilvănean din a doua jumătate a secolului trecut, învățămînt gîndit cu claritate pînă și de dascălii de sate ca o expresie a integrității culturale românești.

Ștefan BĂNULESCU

Ar fi cel puțin prezumțios să încerci a elabora preceptele unui optim comportament în relația tată-fiu și tot atît de prezumțios să fixezi corolarele unei experiențe personale dîndu-le drept normă pentru uzul altora. De fapt, fiecare experiență constituie un test în sine, cu deschidere pe mai multe laturi, cu rezultate în care se interferează datele psihologice și cele sociologice ale fiecărui caz în parte. De aceea, nu vom face decît să notăm, cu toată prudența de rigoare, cîteva idei generate de observațiile extrase din propria experiență.

Pedagogia modernă recomandă în mod nemijlocit, prietenia dintre tată și fiu. Nu este nevoie să mai înșirăm argumentele care susțin o asemenea necesitate. Ea se impune de la sine. Mi se pare însă că ceea ce trebuie să rezolve mai întîi această prietenie, aruncînd o punte peste decalajul de vîrstă, este evitarea unei instrăinări, observată adeseori în toate mediile sociale, din toate timpurile și destul de frecventă în vremea noastră, mai puțin evident, în lumea orînduirii socialiste și mult mai pronunțată în țările rămase la vechea orînduire.

Ceea ce am numit instrăinarea copiilor de părinți este, de fapt, un fenomen mai complex care ne conduce la constatarea că dintotdeauna generațiile tinere au devansat pe cele dinaintea lor și, de la Renaștere pînă azi, literatura tuturor popoarelor dezbate conflictul dintre generații dînd de fiecare dată cîștig de cauză celor tineri. Romeo și Julieta apar ca victime ale mentalității înguste a părinților lor, în comediile lui Moliere ridem de ticurile și prejudecățile bătrînilor, de vetustitatea gîndirii lor limitate la interese meschine, eroul romantic e un protestatar „înțeles de timpul lui și sacrificiul la care consimte în mod benevol are tilcul unei polițe în alb asupra viitorului. Dar să ne întoarcem. Referindu-ne la tema noastră, socotim că evitarea acestui sentiment de instrăinare a copilului de părinte depinde de tactul și lărga înțelegere a părintelui, de modul cum știe el să se apropie de preocupările și vederile copilului. Un control util asupra activității și dezvoltării lui nu se poate face de pe poziția rigid autoritară a unui părinte vînător de greșeli, a unui părinte „temut”, în fața căruia copilul tremură, față de care copilul trebuie să se ferească, pentru că nu știe dacă una sau alta din acțiunile lui pot fi îngăduite sau trecute cu vederea de supremul for al familiei. Pentru a dobîndi un ascendent și un control util asupra vieții copilului, pentru a putea contribui la dezvoltarea armonioasă a facultăților lui, la formarea caracterului tînărului vlăstar și pentru a-l feri de toate pericolele care-l pîndesc, unica soluție ni se pare a fi apropierea de sufletul copilului, prietenia dintre tată și fiu. Acest sentiment trebuie statornicit de la vîrsta cea mai fragedă. Evident, problemele cele mai gingașe se ivesc în anii adolescenței, dar, adeseori, din carența unei legături de acest fel stabilită la timp, adolescentul navighează pe apele turburi ale tuturor neliniștilor și contradicțiilor singur și „neînțeles”. Unele cazuri năpîrlesc de această febră alte înșă duc la situații tragice.

Inițiativa prieteniei dintre tată și fiu, se înțelege, trebuie să aparțină tatălui și, poate,

cel dinții leșt care se cere aruncat pentru ca operația să reușească sînt sloganele tradiționale de felul următor: „așa am apucat de la tata”, „copilul trebuie să știe de frica părinților” etc, etc. Este de la sine înțeles că bunele tradiții familiale trebuie cultivate mai departe în spiritul timpului nostru, dar noi ne referim la acele mentalități retrograde, care promovează tirania părintească ridicînd obstacole în calea unei comunicări sufletești între părinte și copil. Recomandarea pe care i-o facem tatălui, în scopul apropierei de sufletul copilului, este aceea de a căuta să coboare (poate că termenul nu e totdeauna propriu) la mentalitatea și optica vîrstei celui tînăr. Cunoșcînd sau intuind acest univers, devenind confidențial și sfătuitorul prietenului mai tînăr, părintelui îi este mult mai ușor să-și exercite controlul și influența asupra lui, să-i urmărească preocupările, să-i corecteze pornirile și tribulațiile, să-și facă ascultate sfaturile și îndrumările. Copilul eliberat de spaima strășniciei părintești, incredințat că nu trebuie să ascundă nimic prietenului celui mai apropiat, îi va cere singur sfatul și părerile.

Discuția s-ar putea dezvolta pe mai multe planuri. Ne limităm doar la relevarea beneficiilor incalculabile pe care școala, familia și societatea le pot sconta din fructificarea acestei investiții de aur: prietenia dintre tată și fiu. Lucrul cel mai important mi se pare a fi faptul că părintele, avînd o asemenea cheie, poate opera permanent un control asupra vieții copilului, contracarînd influențele nefaste, ferindu-l de mediile pernicioase, stimulîndu-i aptitudinile, învățîndu-l să repudieze înșelătoarele deghizamente sub care se ascunde răul, într-un cuvînt făcînd din el un pion al umanismului și patriotismului socialist, un „om de omenie”, formulă atît de grăitoare, în care plugarii acestui pămînt au concentrat o multitudine de înțelesuri. Prietenia dintre părinte și copil, ca orice prietenie, trebuie întreținută, alimentată; ea nu poate fi confundată cu niște simple și formale relații amicale, de suprafață. Schimbul activ de păreri și de idei, pe marginea lecturilor, a spectacolelor, a evenimentelor din viața internațională, toate acestea hrănesc și stimulează o atare prietenie. Psihozele individuale, cele de grup și de generație, fenomene constatate adeseori în viața celor tineri, amenință mai puțin pe fiul care se poate sprijini în prietenia părintelui său.

Nu este locul să dăm exemple, dar, în treacăt, putem spune că unii părinți sînt de-a dreptul scandalizați de audiența pe care copiii lor o acordă muzicii ușoare și spectacolelor sportive. A le arunca acestor tineri amatori de meciuri și de șlagăre ieftine apostrofa că „se imbecilizează” nu va rezolva nimic în afară de obstinata rămînere pe poziție a celui vizat. (Am vorbit de tirania părinților, dar există și o tiranie a copiilor!) Pentru a ameliora situația, socotesc că procedeul cel mai nimerit este să accepți „deocamdată” divertismentele sportive și muzicale care-l pasionează pe prietenul mai tînăr, care e și propriul tău fiu, și de la această minimală platformă să încerci a-l ridica la nivelul altor genuri de spectacole și de muzică. Și exemplele pot continua.

Vlaicu BĂRNA

COPILUL DUMNEAVOASTRĂ

LA ȘCOALĂ?

Am cunoscut destui copii pentru care școala era o povară, un fel de martiriu tăcut, desemnat. Am cunoscut copii cărora școala — această veche instituție creată pentru a innobilă mințile și inima omului — n-a reușit decât să le stingă spontaneitatea, sinceritatea infantilă, să le mașinalizeze gândirea, să le tocească emotivitatea. Am cunoscut și mulți alții pentru care școala a însemnat, cu adevărat, solul fertil al afirmării unor bogate resurse umane, în amintirea cărora școala a rămas pentru întreaga viață un „anotimp de aur“.

De unde deosebirea? Programa școlară e aceeași și pentru unii și pentru alții. Felul în care e concepută și alcătuită are desigur importanță în captarea interesului sincer, a afectivității elevului față de învățămînt. Dar importanța hotărîtoare o are, cred, altceva, mai exact, altcineva: omul chemat să dea viață programei de învățămînt, profesorul. A fi profesor. Iată o meserie despre a cărei nobilă misiune vorbim atît de des, încît uităm să gîndim la ea. Mai mult decît oricine e necesar să o facă însuși profesorul. Și nu numai atunci cînd, proaspăt absolvent de facultate, plin de avînt tineresc, pășește pentru prima oară pe poarta școlii, ci zilnic, ori de cîte ori se apropie, cu catalogul subțioară de clasă unde e așteptat. Acolo, în clasă, e micul univers unde el trebuie să semene nu numai cunoștințe, ci și umanitate. Acolo, în bănci, sub fiecare uniformă, se ascunde cîte un microunivers, fiecare cu legile sale lăuntrice, atît de diferite, ciudate, imperfecte sau admirabile. Cunoaște el indestul aceste universuri? Le iubeste el indestul? Fără comuniune sufletească, numai prin constrîngere, dăscăleală, precepte, nimic solid și frumos nu se poate realiza în instruire și educare. Și, totuși, sînt din păcate, — de ce să n-o spunem — destui profesori pentru care „catedra“ înseamnă plictis, copiii, măruntă lume, populată cu capete stupide, agasante. Între un asemenea profesor și elev, comuniunea sufletească este, bineînțeles, exclusă. Este acel profesor care, prin atitudinea glacială, prin blăzare, înmulțește la puterea n distanța dintre bănci și catedră. Mai există și celelalte extreme: familiaritatea lipsită de orice rigori între profesor-elev, ori severitatea canonică, ce nu e în stare să vadă nimic dincolo de regulament, pedersind prompt orice manifestare de personalitate, de independență a elevului. În primul caz se caută cîștigarea simpatiei elevului. Rareori însă se dobîndește altceva decît o deplorabilă lipsă de respect. În al doilea caz se caută obținerea autorității în fața elevului. Rareori însă se obține altceva decît

o antipatie mocnită care, la fiecare început de vacanță, prilejuește atît elevului cît și profesorului un oftat de ușurare: „Bine e-am scăpat de el“.

De unde poate începe, atunci, o fericită relație profesor-elev? Îmi amintesc totdeauna, cu plăcere și respect, de cruditul meu profesor de istorie, de lecțiile sale captivante, de schemele sale documentate, acoperind de cite două ori tabla clasei. Nu făcea nimic special ca să ne cîștige; ne cîștigau numai lecțiile sale. Și noi toți eram mîndri că-l avem profesor. Nu spun, desigur, nimic nou afirmînd că a fi un bun profesor înseamnă, înainte de orice, a avea o pregătire superioară în disciplina pe care o predai, a fi în general un om de vastă cultură. Mai mult decît orice, aceasta te impune în fața elevului. Și respectul sincer al elevului înseamnă cîștig afectiv.

Îmi amintesc și de foarte tinăra mea profesoară de geografie. Degeaba încerca să ni se apropie de suflet cu zîmbetul ei drăgălaș. Cu necruțare ne băteam joc de ea și înscenam tot felul de farse, perturbîndu-i orele. Fiindcă fura mereu cu ochii litera manualului — veșnic deschis pe catedră în fața ei — și la explicat și la ascultat. Ne permiteam, deci, să fim răi, pedeseam ignoranța aureolată de un prestigiu nemeritat.

În opera sa constructivă, profesorul e ajutat de însăși natura elevului. Fiecare copil e o natură dublă: în el sălășluiesc deopotrivă setea de a ști și comoditatea. Mai mult decît a lupta prin constrîngere contra leneviei micului creier, profesorul se poate folosi de setea de cunoaștere a copilului, acea sete ancestrală de a se elibera de neștiință, ivită în om de la desprinderea sa din maimuță și care l-a purtat victorios de-a lungul tuturor erelor.

Iată aliatul cel mai de nădejde al profesorului. Depinde numai dacă profesorul va fi destul de stăpîn pe cunoștințele sale, destul de iscusit pentru a le prezenta copilului în asemenea chip încît să-i provoace interesul, să-l însuflețească, să-l facă să întrevadă fericitele urmări ale însușirii cunoștințelor pe care le predă. Numai așa copilul va învăța, nu dintr-o obligativitate apăsătoare, ci dintr-un imbold interior. Numai așa copilul va prinde gustul studiului, iar rezultatele învățămîntului vor fi sănătoase, durabile, adevărată hrană a spiritului a cărei necesitate elevul o va resimți firesc. Dar a ști să predai bine o lecție nu e totul. Ți se cere iscusință și atunci cînd îi ascuți pe elevi, ba poate chiar mai multă. Fiecare elev pe care profesorul îl „scoate la lecție“ e un cumular în care se disting: inteligență, memorie și inimă. Do-

zajul e diferit de la elev la elev, și eu, profesor, trebuie să-l cunosc și să-l ascult pe elev, și să-l notez, în funcție de toți acești factori. Altfel trebuie să-i vorbesc emotivului ca să obțin de la el adevăratele cunoștințe, decît spiridusului neastîmpărat. Sau: mă poate mulțumi faptul că elevul X, memorie prodigioasă, îmi reproduce de fiecare dată, cu fidelitate, lecțiile din manual? Mă preocup să-i stimulez și inteligența, puterea de a face conexiuni și de a extrage concluzii personale din lecțiile învățate? Sau: îmi dau silința să ajut, să exerszez memoria deficitară a elevului Y?

O îngustime de vederi îi face pe unii profesori să fie mulțumiți cu ceea ce le poate oferi memoria copilului, să încurajeze, să evidențieze pe elevii în stare să repete mimetic lecția învățată. Așa apar uneori acei palizi „premianți“, îndopați pînă la suprasaturație cu tot ce se găsește prin manuale, în stare să-ți reproducă de-a valma, la orice oră din zi și din noapte, teoreme, versuri, formule chimice (dar care nu știu să gîndească, să se pasioneze sincer pentru ceva anume, sau pur și simplu să facă o șotic copilărească) și pe care clasa, pe bună dreptate, nu-i admiră, îi numește cu dispreț: „tocilari“. Nu e însă mai puțin adevărat că sistemul „tocelii“ pierde tot mai mult teren în școlile noastre, că tot mai mulți profesori vestejese această moștenire lăsată de școala veche.

În final, o precizare: tot ce am înserat aici, nu se adresează profesorilor. Aceștia — mulți la număr — știu să-și facă meseria și nimeni nu le e mai bun sfetnic decît propria experiență și pricepere. Lor, cinste și recunoștință. Rîndurile noastre vizează categoria pseudo-profesorilor, care — e adevărat, sînt puțini la număr — totuși mai sînt. Iar copiii noștri, ziua noastră de mîine, trebuie să învețe numai cu Profesori.

Se duce bucuros la școală copilul d-voastră? Înseamnă că învață cu Profesori.

Emilia CĂLDĂRARU

LĂUTUL

ȘTEFAN LUCHIAN

CRIZANTEME

ȘTEFAN LUCHIAN

PREGĂTIREA FETELOR PENTRU VIAȚA DE FAMILIE

Am răsfoit de curind un „oracol“ unul dintre acele caiete cu zeci de pagini pe care mulți dintre noi, în adolescență, am însemnat răspunsuri mai mult sau mai puțin sincere la zecile de întrebări de sondaj sufletești. Se cer acolo definiții ale dragostei, ale sărutului, ale căsniciei, profesiuni de credință, mărturisiri cu privire la felul cum ar dori să arate viitorul tovarăș de viață... Moderne sau nu, aceste caiete păstrează de multe ori confesiuni ciudate și citind cite un răspuns, încerci să pătrunzi dincolo de învelișul sonor al cuvintelor, în laboratorul sufletești al celui care le-a gândit.

Dragostea și căsătoria se constituie vizibil într-un grupaj de întrebări care nu cer, sentențios, numai definiții, dar și proiectele de viitor ale fiecărui adolescent semnat al caietului. La 16 ani, dragostea a căpătat în universul vârstei un loc stabilit prin multele cunoștințe livrate, prin gândurile care învăluie acest subiect în romantism și visare. Dar căsătoria? Găindu-li-se o definiție, adolescenții o leagă de sentimentul de dragoste, neconcepând una-mătrimonială decât ca o finalizare a iubirii. Mulți răspund sincer că nu știu ce înseamnă a fi căsătorit și că abia cînd vor ajunge la o vîrstă pe care o situează peste 8—10 ani vor afla.

Deosebesc în răspunsurile fetelor o notă aparte, un interes mai vizibil pentru întrebările legate de căsătorie, o meditație care se concretizează în explicații mai lungi și mai serioase, vibrînd de emoția care le-a stîmplat gîndul viitoarelor vieți de familie. Mai individualizate, răspunsurile lor certifică preocupări — s-ar putea spune precoce în raport cu băieții de aceeași vîrstă — și atitudini de viață mature, izvorite din receptivitatea mai accentuată față de lumea înconjurătoare, față de raporturile afective care se stabilesc între oameni. Începînd cu jocurile din copilărie, fie cu păpușa, fie „de-a mama“ și terminînd cu observarea discretă și nuanțată a legăturilor dintre părinții lor, adolescentele se vad mai devreme, pe ele însuși, în postura soției, a mamei, chiar dacă noțiunile nu au încă consistență.

O adolescență mi-a mărturisit în termeni foarte siguri aspirațiile ei intime: un cămin fericit, un soț care să semene cu tatăl ei, copii inteligenți și frumoși, cărora, mi-a spus ea, să le poată oferi tot ceea ce părinții ei n-au reușit să-i ofere. După cum se vede, prima cărmidă a viitoarelor căsniciei a adolescenților o pune căsnicia părinților; în atmosfera de acasă ei descoperă primele coordonate ale vieții de familie, observă și compară, dorește să se realizeze întocmai sau să depășească exigențele

părinților. Raportările la imaginea „ideală“ creată de familie, mai puțin vizibile în adolescență, cînd filtrele sensibile ale vârstei opresc judecățile lor la stadiul constatativ, devin pregnante atunci cînd tinerii își întemeiază propria familie, cînd ei și mai ales ea, soția, urmează, mai mult sau mai puțin sesizabil, drumul matrimonial al mamei.

Ucenicia fetelor în vederea pregătirii lor pentru viitoarea familie este o practică veche cunoscută de la începuturile monogamiei. Practica socială a individualizat indeletnicirile femeilor de cele ale bărbaților, astfel că din generație în generație mamele transmit fiicelor îndemnările lor, principiile și sensibilitatea specific feminină. Epoca modernă pune probleme deosebite în procesul acestei transmiteri; accesul neîngrădit în școli, universități și, în general, în toate profesiunile a creat o optică nouă asupra femeii și a atribuțiilor ei familiale. De la o vîrstă fragedă, fetele se gîndesc mai mult la viitoarea lor meserie decît la viitoarea lor calitate de soții și mame. Femeile mature, mamele adolescentelor de azi, sînt, în majoritate, casnice sau cu meserii care n-au necesitat o calificare îndelungată în școli. Visul părinților este de a-și vedea copiii depășindu-i, de a le oferi toate condițiile unei vieți mai îndestulate, mai bine organizate pe plan social.

„Las-o să învețe, spun deseori mamele, n-am nevoie să mă ajute la treburile gospodărești, vreau să aibă o meserie care să n-o țină legată de cratiță...“ Bunăvoința acestor mame îngăduie să se formeze la adolescente o anumită indiferență față de îndatoririle specifice femeii în viața de familie. Iată de ce din 100 de tinere, între 16 și 18 ani, chestionate, numai 26 mărturisesc că le interesează și cunosc indeletnicirile casnice ale mamelor. Aparent, s-ar părea că nu aceasta este problema esențială a pregătirii fetelor pentru viața de familie: fiecare gest mărunț poartă însă în el viitoarele concepții care fundamentează căsnicia unor tineri. Numărate dosare de divorț aduc ca motiv al despărțirii nesocotirea totală de către soție a atribuțiilor ei de gospodină.

„Mama nu m-a învățat“, spun tinerele soții sau:

„Nu de aceea am făcut școală, ca să găsesc, să spăl...“

Există apoi o optică deformată, imprimală unor tinere încă din adolescență; aceea asupra rolului specific al femeii în bunul mers al unei familii. O tinăvă, care a simțit în familia părinților nu numai interesul mamei pentru rezolvarea treburilor gospodărești, dar și aju-

torul și respectul tatălui față de munca soției, va găsi în propria ei căsnicie și timpul necesar gospodăriei, și căile de a-i forma soțului ei același simț de răspundere față de buna organizare a căsniciei lor.

Li se vorbește adeseori fetelor despre importanța socială a familiei, reliefindu-se mai ales acele laturi încântătoare, dar și ușor sesizabile chiar de către adolescenți: căsătoria ca împlinire a sentimentului de dragoste, ca realizare a aspirațiilor lor intime, Se întimplă, de aceea, ca unii tineri să-și formeze despre familie o imagine în „roz“: ei sînt convinși că odată căsătoriți, viața lor va deveni de la sine în întregime mai ușoară, mai frumoasă, că toate greutățile vor fi înlăturate. Și la prima ciocnire cu adevărata viață de familie, cu primele nepotriviri sau neconcordanțe, nu știu cum să se descurce. Intervenția părinților, prin sfaturi sau măsuri mai radicale, nu are efectul scontat. Cred că nu după căsătoria copiilor trebuie să-și manifeste părinții înțelepciunea și experiența lor de viață, ci mult înainte, în perioada adolescenței, cînd receptivitatea este maximă, cînd transmiterea valorilor etico-sociale de la mamă la fiică, de la tată la fiu, poate da rezultatele așteptate și necesare. Fata trebuie învățată, obișnuită să-și respecte acele însușiri specifice cu care a fost inzestrată: sensibilitate, înțelegere, putere de convingere, calm, statornicie afectivă, și nici o clipă să nu i se creeze impresia că anii de școală sau profesia aleasă — chiar dacă este aceeași cu a soțului — o situează înafara unor preocupări și îndatoriri pe care nu numai practica seculară i le-a conferit, dar și condiția ei umană.

Se tinde acum în școli spre educația diferențiată a fetelor și băieților, spre demixtarea unor cursuri, ceea ce va permite profesorilor o adîncire a influenței lor educatoare, în funcție tocmai de caracterele specifice ale fetelor și băieților. Și orele de gospodărie sînt bine venite, și cele de lucru manual, pentru că nici un profesor, oricîtă intuiție pedagogică ar avea, nu poate ști cite din elevele lui vor ajunge femeisavant, dăruite în întregime unei munci intelectuale și cite vor fi soții obișnuite, cu preocupări profesionale și cu preocupări casnice.

În cartea sa „Republica“, istoricul filozof Edgar Quinet milita pentru emanciparea femeii și egalitatea în drepturi cu bărbatul. Subliniind rolul social de necontestat al femeii, gînditorul francez recunoaște că de atitudine și comportarea unei femei depind soarta fiilor ei și a căminului; în acest sens, insistă deosebit asupra atenției care trebuie acordată educației fetelor care, mult înaintea bărbaților, sînt chemate să răspundă, prin calitatea lor de mame, unor sarcini sociale determinante.

Nu de puține ori mamele se află în situația de a se întreba cu ce au greșit ele în educarea fetei și unde se ascund motivele nemulțumirilor sau ale eșecului în căsnicia fiicei lor. Dintr-un subiectivism lesne de înțeles, dar nu la fel de lesne de admis, unele mame sînt inclinate să arunce vina pe ginere, omul străin care a pătruns în intimitatea legăturii dintre mamă și fiică, încercîndu-l cu toate defectele, cu toate rozele. Și rareori reușesc să găsească motivarea în propria lor atitudine, în greșelile pe care le-au făcut ele față de fata lor, cu ani în urmă. O adolescență, însemnase în oracolul amintit următorul răspuns: „Nu vreau să mă căsătoresc și nici nu mă interesează să știu ce e aceea căsătorie“. În refuzul ei violent se ghiceau traume sufletești care, la vîrsta ei, nu puteau avea alte cauze decît în căsnicia părinților. Mai frîziu, tînăra mi-a povestit că mama ei, maltratată de un soț obtuz și gelos, o sfătuisese să nu se căsătorească niciodată, atribuind, prin generalizare, tuturor bărbaților defectele soțului ei.

Atitudinea mamei, înfrîntă și resemnată, se transmisese și fiicei. Trista experiență de viață a mamei era fondul pe care se constituise această optică deformată asupra vieții de familie. Și tot aici își avea punctul de plecare lipsa de entuziasm a fetei, de romantism specific primului pas în căsnicie.

Amînteam, la un moment dat, de talentul înmăscut al unei femei de a se face înțeleasă, de a se acomoda mai repede, de a găsi, prima, căi de comunicare cu soțul. Dar un cuplu rămîne un cuplu: o femeie, dar și un bărbat. S-ar crede că tinerii trebuie să intre într-o căsnicie numai pentru a lăsa să se răsfîrîngă asupra lor talentele specifice ale tinerelor... Este limpede că și ei trebuie să primească o educație diferențiată, bine orientată spre viitoarea lor viață.

DEZBATEREA PUBLICĂ A

„STUDIULUI PRIVIND DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DE CULTURĂ GENERALĂ”

Studiile privitoare la dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional și tehnic suscită în întreaga țară un interes extrem de viu. Supuse dezbaterii publice, își spun cuvîntul, în problemele pe care le cuprind, cadre didactice din învățămîntul de toate gradele, precum și părinți, care au copii de școală. Ansamblul de măsuri preconizat e privit, așadar, din puncte de vedere diferite: din cel al părinților, al învățătorilor, al profesorilor de școală generală, de liceu și universitari, precum și din cel al specialiștilor în pedagogie și psihologie.

Aceste dezbateri sînt o formă de consultare democratică a țării, de către organele de partid și de stat, asupra măsurilor preconizate, mai înainte ca ele să devină hotărîri.

Elaborarea „Studiilor”, prin ideile conținute, publicarea și supunerea lor dezbaterii publice, reprezintă un strălucit act de cultură. Din partea noastră salutăm cu entuziasm ideea măririi duratei învățămîntului obligatoriu. Dacă încercăm a ne reprezenta realizarea acestei idei, avem în față imaginea grandioasă a unei țări în care toți copiii vor fi absolvenți cel puțin a 10 clase de școală generală!

Luările de cuvînt pe care le inserăm în revista noastră urmează ordinea problemelor din „Studii”.

I. ȘCOALA GENERALĂ DE 10 ANI

1. Ce rațiuni au determinat prelungirea învățămîntului obligatoriu la 10 ani?
2. Problemele noi pe care le ridică această măsură?

Prof. ION T. RADU,

director general în Ministerul Învățămîntului:

Pe baza analizei științifice a cerințelor obiective impuse de continuarea, pe o treaptă superioară, a desăvîrșirii construcției socialiste — în condițiile revoluției științifico-tehnice contemporane — Congresul al IX-lea al P.C.R. a deschis noi perspective școlii noastre, a stabilit direcțiile principale de dezvoltare și perfecționare a învățămîntului de cultură generală.

Una din sarcinile fundamentale trasate de directivele Congresului este prelungirea duratei învățămîntului general obligatoriu. Aceasta constituie o cerință obiectivă a societății contemporane, fiind strîns legată de dezvoltarea impetuoasă a științei și tehnicii. Cultura generală contemporană se îmbogățește și dobîndește note calitativ noi în funcție de creșterea rapidă a volumului de cunoștințe, ca

urmare a cuceririlor științei și tehnicii moderne, de restructurarea sistemelor de idei în diferitele domenii ale științei, de diversificarea și specializarea accentuată a științelor și mai ales ca urmare a creșterii rolului științei în ansamblul vieții sociale.

Reflectarea acestor caracteristici ale dezvoltării științei contemporane în conținutul și structura învățămîntului constituie o condiție esențială a eficienței sociale a acestuia.

În același timp, în condițiile societății noastre socialiste, prelungirea învățămîntului obligatoriu este menită să contribuie la ridicarea nivelului general de cultură a întregului popor, cerută de rolul activ și creator pe care trebuie să-l îndeplinească omul societății socialiste în activitatea social-

productivă și în rezolvarea problemelor de interes comun.

Cobortrea limitei inferioare de școlarizare a copiilor de la 7 la 6 ani (la început școlarizarea copiilor în vîrstă de 6 ani se face cu conștientizarea părinților) asigură încheierea ciclului obligatoriu de 10 clase la vîrstă de 16 ani, vîrstă la care tinerii, care nu-și continuă studiile, sînt suficient dezvoltați și pregătiți pentru angajarea în producție.

În Studiul elaborat de Ministerul Învățămîntului cu privire la dezvoltarea învățămîntului de cultură generală se propune prelungirea la 10 ani a duratei învățămîntului general obligatoriu. În acest sens se preconizează ca primele opt clase ale școlii generale să fie frecventate de către toți elevii în vîrstă de 6-14 ani, urmînd ca după absolvirea clasei a VIII-a, elevii să aibă posibilitatea să-și continue studiile în liceul de cultură generală și în licee de specialitate sau să frecventeze ciclul superior de 2 ani (clasele a IX-a și a X-a) al școlii generale de 10 ani, obligatoriu pentru toți tinerii care nu urmează cursurile liceelor.

În clasele I-VIII se asigură elevilor o pregătire de cultură generală unitară și încheată, iar în ciclul superior de 2 ani (clasele IX-X) se va realiza îndeosebi o pregătire tehnică-practică diferențiată, în funcție de aptitudinile sau înclinațiile elevilor, de specificul local al vieții economice, sociale și de nevoile corespunzătoare ale județelor și localităților.

În acest fel absolvenții școlii generale de 10 ani vor putea să-și

însușească cu mai multă ușurință o meserie fie urmînd o școală profesională, fie încadrîndu-se direct în producție. Trecerea la învățămîntul general obligatoriu de 10 ani ridică o seamă de probleme noi privind conținutul și organizarea învățămîntului în ansamblu, și cu deosebire în școala generală.

Astfel, este necesară efectuarea unor studii amănunțite asupra rețelei școlilor generale și liceelor, în condițiile noii împărțiri administrative-teritoriale, în scopul creării unor unități școlare generale de 10 ani puternice care să cuprindă pe toți tinerii în vîrstă de 6—16 ani.

În ceea ce privește conținutul învățămîntului la clasele I—VIII, se simte nevoia perfecționării actualelor planuri, programe și manuale, așa încît ele să corespundă întru totul cerințelor de vîrstă ale copiilor, să țină seama de dezvoltarea psiho-fizică generală a acestora. Totodată, vor trebui sporite mijloacele și preocupările în direcția orientării școlare a elevilor, ținînd seama de faptul că după absolvirea clasei a VIII-a tinerii sînt puși, pentru prima oară, în situația de a alege direcția formării lor intelectuale și chiar profesionale.

Dotarea și înzestrarea corespunzătoare a laboratoarelor și atelierelor școlilor cu materiale și utilaje moderne vor contribui, de asemenea, la pregătirea temeinică a elevilor din școala generală și în special a celor din ciclul superior, care urmează să dobîndească și o pregătire tehnică-practică.

Înfăptuirea sarcinilor ce revin școlii generale de 10 ani este îndi-

solubil legată de pregătirea și perfecționarea personalului didactic necesar acestora. Nivelul învățământului general de 10 ani, superior celui al actualei școli de 8 ani, presupune implicit cerințe sporite față de pregătirea profesorilor. În acest sens, considerăm că este necesară reconsiderarea planurilor de învățământ și, eventual, a duratei de pregătire în institute pedagogice pentru profesori, precum și îmbunătățirea muncii de orientare profesională și de pregătire pedagogico-metodică a tinerilor din institutele de învățământ

superior. Totodată, orientarea tehnico-practică a conținutului învățământului în clasele IX-X ale școlii generale, ca și întărirea caracterului aplicativ al disciplinelor de cultură generală studiate, pune în termeni noi problema pregătirii pedagogice a cadrelor tehnice ce vor preda la aceste clase.

Ne exprimăm deplina convingere că traducerea în fapt — prin eforturile reunite ale tuturor factorilor de răspundere — a măsurilor preconizate, va determina o creștere calitativă a pregătirii pentru viață a tineretului nostru.

II. ȘCOLARIZAREA DE LA VÂRSTA DE ȘASE ANI

1. Care sînt temeiurile științifice ale școlarizării de la 6 ani?

Prof. univ. dr. **TATIANA SLAMA-CAZACU**,
șef de secție la Institutul de psihologie al Academiei:

Oricine dintre noi a auzit, nu o dată, remarci, bazate pe observații empirice, în legătură cu precocitatea „copiilor de azi”. Se vorbește adesea despre cunoștințele mai bogate ale copiilor de azi, însă la un examen mai atent se observă că însușirea acestor cunoștințe depinde și de o dezvoltare a gândirii, a memoriei etc., care dă posibilitatea să fie selectate, immagazinate și utilizate anumite date (iar aceste cunoștințe, la rîndul lor, contribuie la „antrenarea” gândirii, a memoriei etc). Factori ținînd de progresul social general, de ameliorarea mijloacelor educative (cel puțin în unele aspecte), de amploarea căpătată de educația preșcolară și în instituții speciale, de participarea în mai mare măsură și mai de timpuriu a copiilor la viața adulților — aflați, la rîndul lor, la un nivel cultural mai ridicat — sînt cîteva dintre cauzele care determină fenomenul constatat.

Totuși, adesea aceleași persoane care își exprimă entuziasmul față de cunoștințele și de posibilitățile intelectuale ale copiilor contemporani recurg la argumente pseudoștiințifice și în general afective împotriva începerii mai de timpuriu a învățământului școlar, luînd „apărarea” copilăriei. Dar: a cărei copilării, de vreme ce se constată azi, la copii, că au apărut unele schimbări în ceea ce privește capacitatea de asimilare a cunoștințelor? Și de ce am vrea să refuzăm copiilor de azi ceea ce se constată că încearcă să-și ia ei singuri, din imbolduri mai profunde, care constituie ceea ce numim în psihologie „motivația” conduitei?

Dacă aș vrea să recurg la argumente cu substrat afectiv, aș pune deci, în primul rînd, întrebarea de mai înainte. După care, aș mai întreba: de ce trebuie să privim pe copiii din țara noastră de posibilitatea de a se dezvolta în același ritm, sau de ce să nu-i ajutăm să nu se distanțeze de copiii din alte țări (unde învățământul începe chiar la 4 sau la 5 ani)? Sau aș spune că nu „servim” copilăria, încercînd să înghesum într-un interval de timp mai redus, cunoștințe care sînt astăzi inevitabil mai bogate și care pot fi distribuite mai

rațional prin coborîrea limitei de începere a învățământului școlar. În sfîrșit, aș adăuga că atunci cînd discutăm această problemă nu trebuie să ne fixăm privirea numai asupra copilăriei, ci să vedem în copil și germeii viitoarelor forme sub care va străbate lunga linie a vieții: străduindu-ne noi adulții, pedagogii, psihologii, părinții — să găsim metode adecvate pentru începerea mai timpurie a învățământului școlar, pentru a-l ajuta pe viitorul adolescent să termine mai devreme anii de școală, pe viitorul tînr să capete mai devreme independența materială etc.

Am lăsat la sfîrșit argumentele personale bazate pe experiența mea directă în cercetări de ordin științific. Ocupîndu-mă de dezvoltarea limbajului, dar și de a altor aspecte ale vieții psihice și, în special, de aceea a gândirii copiilor pînă la vîrsta de 7 ani, am constatat, pe de-o parte că multe date stabilite de psihologi pe la începutul secolului nostru nu mai coincideau cu vîrstele — mai timpurii — la care apăreau diverse particularități și cu performanțele — mult mai bune — pe care le dădeau copiii cu care lucram. Datorită probabil și procedeele folosite, precum și educației preșcolare pe care o primiseră acești copii, dar și capacității lor, vîrsta „clasică” la care putuseră să fie aplicate unele probe a fost coborîtă, iar numărul de răspunsuri corecte s-a constatat că este mai mare decît cel stabilit mai demult. O lecție experimentală pentru însușirea noțiunii de „plantă”, făcută cu o grupă mixtă, de copii între 3 și 7 ani, cu ajutorul unei metode adecvate (în care un rol de seamă îl juca atît trezirea interesului cît și rîbdarea educatoarei) a dovedit că și copiii cei mai mici își putuseră însuși în condiții bune noțiunea respectivă, reușind apoi s-o utilizeze în diferite situații (care cereau o adaptare destul de plastică, bazată pe gîndire, iar nu pe o simplă aplicare mecanică a unor tipare verbale).

Desigur un factor important în această problemă îl constituie particularitățile individuale ale fiecărui copil. Am expus aci părerea mea despre nivelul actual al unei

majorității, însă nu exclud din discuție cazurile individuale, de incompatibilitate cu coborîrea limitei de vîrstă a școlarizării la 6 ani (dar nu există oare și cazuri de incompatibilitate cu metodele generale utilizate în școlarizarea de la 7 ani?). Va fi necesară o examinare prealabilă, pentru depistarea copiilor inapți; însă mulți dintre acești copii mai slab dezvoltați ar putea fi ajutați, prin exerciții anterioare școlarizării, să înceapă școala în bune condiții. Aș menționa, în acest sens, o experiență inițiată în R.P. Polonă: cu aproape un an înainte de începerea școlarizării, psihologii supun unei examinări pe toți copiii, iar cu cei despre care se consideră că ar putea

avea dificultăți la începerea școlii se fac exerciții speciale timp de cîteva luni, pentru a se afla în toamnă la același nivel cu majoritatea colegilor de vîrstă.

Un factor nu mai puțin important îl constituie însă și metodele pedagogice prin care se va realiza coborîrea limitei de începere a învățământului școlar. Dar metoda joacă rol și în cazul începerii școlarizării la 7 ani, iar aceeași metodă „proastă” nu va da rezultate mai bune la 7 ani, decît ar da la 6 ani. În orice caz, va fi nevoie de metode adecvate, de entuziasmul și răbdarea celor mai buni învățători și de concursul părinților sau al unei pregătiri generale preșcolare.

2. La ce concluzii ați ajuns după un an de experimentare a școlarizării de la 6 ani?

Înv. **NICOLAE LAMBERT**,
director adjunct al Școlii generale nr. 86, București:

Ministerul Învățământului, prin Institutul de științe pedagogice, a experimentat în anul școlar 1967—68, într-un număr de școli din țară, școlarizarea copiilor la vîrsta de 6 ani, în două variante:

a) clase cu copii de 6 ani, în care se predă pe baza programei folosite în mod curent la clase cu elevi de 7 ani;

b) clase cu copii de 6 ani în care se predă pe baza unei programe speciale. Această programă urmărește pregătirea *treptată* a copiilor pentru cerințele muncii școlare — și preia numai o parte din conținutul programei actualei clase I, imbinînd elemente specifice primului an școlar, cu unele din sarcinile instructiv-educative ale grupei mari din grădinițe.

La Școala generală nr.86 din Capitală, s-a experimentat cea de a doua variantă, la o clasă cu un efectiv de 30 de elevi. Pentru a stabili concluziile cele mai științifice s-au efectuat asistențe la ore, cercetări de specialitate — în colaborare cu Institutul de științe pedagogice, Inspectoratul sanitar al orașului București și Institutul de igienă; datele vor fi prelucrate în etapa finală, la sfîrșitul anului școlar. Deocamdată putem spune că este posibilă și utilă coborîrea limitei vîrstei de cuprindere a elevilor în școala generală. Părerea noastră este că se poate aplica cea de a doua variantă amintită, care nu face să scadă randamentul maxim în activitate și nu-i obosește pe elevi.

Rezultatele măsurătorilor antropometrice executate în școală la începutul anului școlar și după patru luni de activitate ne arată că elevii se dezvoltă normal. Efortul făcut de ei în procesul învățării nu a influențat negativ nici creșterea în înălțime și nici greutatea lor.

Elevii cunosc literele predate și citesc cu ușurință, textele din manual sau cele formate în clasă, chiar la prima vedere, (fac excepție doi dintre ei). În ce privește scrisul, s-au constatat unele greutăți la începutul anului, elevii nefiind obișnuiți să țină creionul în mînă; ei aveau tendința de a folosi permanent guma (majoritatea nu au frecventat grădinița).

La aritmetică, elevii au dobîndit, deprinderea de a socoti, unora dintre ei lipsindu-le, totuși, rapiditatea.

La sfîrșitul trimestrului I rezultatele la învățatură au fost: 12 elevi au obținut *f. bine* (note de 9 și 10), 12 elevi *bine* (note de 7 și 8), 4 elevi *satisfăcător* (predomină note de 5 și 6), 2 elevi *insuficient*.

Sînt și unele greutăți în activitatea cu acești copii; ele însă se pot lesne înlătura. De exemplu, spre sfîrșitul orei atenția clasei scade, în mod firesc, dar, folosind un joc bine ales, copiii pot fi din nou antrenați și în același timp își pot consolida cele învățate. Pentru aceasta, trebuie respectată indicația dată cu privire la structura orei de curs, respectiv alternarea lecțiilor cu activități colective și jocuri la liberă alegere.

Creдем că efectivul maxim la aceste clase trebuie să fie de 30 de elevi, pentru a putea fi suficient verificați în cele 35 de minute, în special la citire. În acest sens, ar trebui revizuit, pentru aceste clase, articolul 12 din Regulamentul școlilor de cultură generală.

Cum în prezent elevii își desfășoară întreaga activitate numai în școală, temele pentru acasă fiind suspendate, sîntem de părere să li se dea totuși acasă manualele (în special abecedarul) și chiar, periodic unele mici teme scrise care să-i ajute în dezvoltarea deprinderii de a citi și scrie corect.

Propunem ca la clasele I, cu elevi de 6 ani, ce vor lua ființă, să funcționeze numai cadre didactice cu mai multă experiență în învățământ și care au mai lucrat cu elevi de clasa I.

Directorii școlilor vor trebui să ia din timp măsuri pentru asigurarea mobilierului adecvat elevilor de această vîrstă, ca și pentru procurarea materialului didactic specific ce va fi folosit la aceste clase.

Propunem, de asemenea, îmbogățirea filmotecilor cu filme didactice și de desen animat, adecvate vîrstei, care să poată fi folosite la orele de „dezvoltare a vorbirii” și de „cunoaștere a mediului inconjurător”.

(Continuare în pag. 8)

III. OPINII DESPRE DIVERSIFICAREA ÎN PATRU SECȚII, ÎNCEPÎND DIN PRIMUL AN AL LICEULUI DE CULTURĂ GENERALĂ

Profesor emerit MARIA SĂVULESCU,
directoarea Liceului „Ion Creangă“, București:

Consider justă măsura ca împărțirea pe secții a elevilor admiși în liceu să înceapă chiar din clasa a IX-a. Practica școlară noastră a arătat că elevii intrați în liceul de cultură generală își formează încă din școala generală o orientare spre secția reală sau umanistă. Măsurile prevăzute în studiu pentru intensificarea acțiunii de orientare școlară în clasele V-VIII, fundamentarea acestei activități pe baze științifice precum și pregătirea în acest sens a unor specialiști în problemele de psihologie, pedagogie și sociologie vor avea ca urmare îndrumarea eficientă a elevilor absolvenți ai școlii generale obligatorii, cu rezultate mai bune decât după un an de liceu. Pot afirma acest lucru și pe baza experienței școlii noastre. Pe lângă Liceul „Ion Creangă“ din București a luat ființă, începând din anul școlar 1967—1968, una din cele trei secții clasice organizate în țară de Ministerul Învățământului. Faptul că am putut selecta numai din elevii admiși în liceul nostru numărul necesar funcționării acestei clase dovedește că orientarea școlară a elevilor se face în cea mai mare măsură în școala generală.

Consider, de asemenea, bună măsura ca cele două secții —

putea spune „de bază“ — reală, cu accent pe matematică și fizică, și umanistă să existe pe lângă toate liceele, cuprinzând deci masa elevilor, dat fiind că ele răspund cerințelor de pregătire pentru cele mai multe și principale domenii de activitate umană; este deci firesc ca celelalte două secții, reală cu profil de chimie-biologie — și clasică să funcționeze într-un număr restrâns de școli.

Planul de învățământ nu formează însă praguri de netrecut între secții pentru cazurile izolate de elevi care, în cursul școlarității, s-ar dovedi cu aptitudini deosebite pentru o altă secție decât cea pe care o urmează.

Aș propune, pentru deplina reușită a acestor măsuri, ca în școlile generale să existe un cadru didactic de specialitate care să coordoneze și să îndrume munca de orientare școlară — de preferință, un psiholog.

De asemenea cred că, pentru o cit mai bună selectare a elevilor în secțiile care funcționează într-un număr restrâns de școli, ar fi bine să se organizeze concursul de admitere separat, dându-se posibilitatea și elevilor din localitățile care n-au asemenea secții să se prezinte la concursul de admitere al acestor secții.

Profesor emerit ALEXANDRU DABIJA,
director adjunet al Liceului „Nicolae Bălcescu“, București:

Mi se pare judicioasă măsura ca liceul să funcționeze pe secții. După părerea mea, este cit se poate de fertilă ideea ca unele secții: *reală, cu accent pe matematică și fizică și umanistă* să se bucure de o mai largă răspândire, iar secțiile: *reală cu profil de chimie-biologie și clasică* să funcționeze la un număr mai restrâns de licee unde sînt realizate cele mai potrivite condiții materiale (laboratoare cu posibilități de dezvoltare).

Consider foarte bine venită propunerea ca diversificarea liceului de 4 ani să înceapă încă din primul an. Se înlătură astfel unul din marile neajunsuri ale liceului actual, cînd după clasa a IX-a urmează împărțirea elevilor pe cele două secții, reală și umanistă. Abia se încheagă colectivele claselor a IX-a, — către sfîrșitul anului școlar — și imediat ele se destramă, prin repartizarea elevilor la cele două secții, cu profesori noi, diriginți noi etc. Măsura preconizată în studiu este cit se poate de bine chibzuită.

Propun ca recrutarea elevilor pentru cele 4 secții să se facă di-

ferențiat, prin concurs de admitere, elevii fiind obligați de la început să precizeze în cererea de înscriere secția pe care doresc-o urmeze. Rămîne să se stabilească pentru examenul de admitere obiectele de studiu legate de profilul fiecărei secții, limba română fiind obligatorie pentru toate secțiile.

Prin acest concurs diferențiat se înlătură o altă racilă a actualului liceu, cînd după clasa a IX-a se îndreaptă către secția umanistă numai acei elevi care consideră că nu pot face față matematicii.

Opinez ca diferențierea între secții să fie mai bine conturată, atît în ce privește planurile cit și în ceea ce privește programele de învățământ. În orice caz, diferențierea să fie mai accentuată decât în prezent.

Pentru ca eficiența acestor secții să se ridice pe o treaptă superioară, consider absolut necesar ca secțiile liceului să fie încadrate cu profesori de înaltă pregătire de specialitate, științifică, metodică și cu bogată experiență didactică.

O atenție deosebită va trebui acordată echilibrului just dintre cultura generală și specializare,

deoarece liceul este și va trebui să rămînă o școală de cultură generală. Există garanția că acest echilibru va fi realizat, deoarece el este preconizat în Studiu.

Prof. IULIUS MÜLLER,
Liceul „Emil Racoviță“, București:

Funcționarea viitorului liceu de 4 ani cu 4 secții, avînd un profil mai larg, cred că va aduce o îmbunătățire a învățămîntului din țara noastră.

Diversificarea o dată hotărîtă, de cea mai mare importanță va fi o dozare judicioasă a materiilor, precum și a conținutului lor. Va fi important să se stabilească ce să învețe elevii și cit să învețe la fiecare obiect de studiu.

Principiul de bază de la care trebuie să pornim este să asigurăm tinerei generații un cit mai larg orizont de cultură generală, problemele de specialitate trecînd pe al doilea plan. Pe lângă obiectele de studiu care în mod normal figurează în planurile de învățămînt, nici o secție nu va putea fi lipsită de studiile: „istoria literaturii universale“, „filozofia“, „limba latină“, discipline care au fost tratate mult timp cu indiferență. Să nu uităm că în liceu, pe lângă dobîndirea cunoștințelor științifice, urmărîm și dezvoltarea aptitudinilor și a gîndirii elevilor. Cîți oameni de știință nu arată în memoriile lor că tocmai aceste materii au contribuit, în primul rînd, la formarea lor. Fizicianul

Sînt convins că aplicarea în practică a măsurilor prezentate în Studiu va contribui la lărgirea orizontului de cultură a tinerețului nostru.

Ludwig Boltzman spune: „Desigur și fără Schiller aș fi putut să fiu un om, dar nu aș fi fost ce sînt“. La fel spune și von Lane (Lane — Din istoria fizicii).

Prelungindu-se liceul la 4 ani, în mod normal trebuie să urmeze o ușurare a studiului, elevul să nu mai fie supraîncărcat și elevul bun să se bucure de tinerețea lui. Anul în plus, clasa XII-a, să fie folosit pentru aprofundarea unor capitole mai dificile, dar necesare care nu au putut fi studiate cu maximum de randament. Față de dezvoltarea impetuoasă a științei e firesc că apar probleme noi. Desigur, unele capitole noi vor fi incluse în planurile de învățămînt și în programele școlare, dar în aceeași măsură alte capitole învechite trebuie scoase din programa școlară.

Examenul de bacalaureat, preconizat ca un examen de încheiere a studiilor liceale, cu cele 5 obiecte de studiu din care 1—2 la alegere și cu examinatori numiți dintre profesorii școlii, este binevenită. Pentru a da acestui examen o seriozitate mai mare aș propune ca notă minimă de trecere să fie 6, iar proba scrisă să fie eliminatorie.

Lector univ. EUGEN CIZEK,
Facultatea de limbi romanice și clasice a Universității
București:

Merită să fie salutată ca o deosebit de prețioasă inițiativă înființarea de secții clasice în cadrul unor licee. Ca fost elev al unui liceu clasic, consider însă că s-ar putea utiliza și experiența cîștigată de liceele clasice mixte care au funcționat în anii 1948—1956, adică în perioada cînd limbile clasice nu se mai studiau în școala medie teoretică obișnuită.

Într-adevăr, liceele clasice au pregătît în general promoții de absolvenți buni. Astfel, numai dacă ne referim la liceul clasic mixt din București vom constata că el a dat catedrei de filologie clasică din București șapte cadre didactice, în prezent lectori și asistenți. Alți absolvenți ai acestui liceu lucrează în edituri, institute de cercetare științifică și licee. Unii dintre foștii elevi ai liceului clasic din București sînt chiar ingineri sau fizicieni, de unde se poate observa justetea aprecierilor lui Poincaré, care susține că limbile clasice sînt foarte utile pregătirii celor ce studiază științele exacte și tehnice. Trebuie însă arătat că liceele clasice își recrutau elevii din toată regiunea și nu numai din cartierul unde funcționau, așa cum se întîmplă deocamdată cu secția clasică a unuia dintre liceele bucureștene. Nimic nu justifică opinia că ar avea o mai pregnantă vocație umanistă copiii dintr-un

anumit cartier. A perpetua o asemenea practică, ar echivala cu a recruta actori numai dintre tinerii cu părul blond și cu ochii albaștri și a interzice celorlalți șljirea Thaliei sau a Melpomeniei. Desigur, însă, că este necesar ca și liceele unde funcționează secții clasice să informeze cu mijloace adecvate părinții și elevii asupra existenței lor. Deși e firesc ca asemenea secții să ființeze numai la un număr limitat de licee, este de dorit ca ele să fie create în centrele urbane importante din țară și, mai ales, în cele legate de tradițiile culturale ale patriei noastre. Astfel, ar putea apărea secții clasice, pe lângă București (unde ar trebui să existe cel puțin la două școli, inclusiv la unul dintre marile licee), la Constanța (dar poate și în alt oraș din Dobrogea), Iași, Suceava, Bacău, Ploiești, Tîrgoviște, Craiova, Turnu-Severin, Timișoara, Oradea, Satu-Marc, Cluj, Tîrgu-Mureș, Brașov, Blaj, Sibiu, Alba-Iulia, Deva etc.

Dar firește că esențial pentru desfășurarea cu succes a muncii în interiorul acestor secții clasice nu poate fi decît modul în care vor fi predate și însușite obiectele de studiu. În primul rînd, importante sînt metodele întrebuintate pentru predarea limbilor clasice. Incontestabil, elevii trebuie să-și însușească în chip solid cunoștințele de limbă, inclusiv gramatică

latină și greacă. În legătură cu aceasta nu putem să nu semnalăm că foarte mulți absolvenți ai secțiilor umanistice din licee se prezintă la orele de latină, pe care sînt obligați să le frecventeze studenții care urmează la universitate secția de limbi străine, limba română sau de istorie, la un nivel cu totul necorespunzător. Atunci cînd studenții buni de la secția de franceză ai universității bucureștene sînt întrebați ce fel de gramatică latină au învățat în ultimele patru clase de liceu, dau din cap cu un aer înțeles și murmură „ce fel de latină am făcut noi în liceu...“ După care flutură din mîină cu un aer dezolat și apoi oftează. Oricum însă în aceste secții studierea limbilor clasice nu trebuie să se limiteze la predarea și însușirea aridă a unor cunoștințe de limbă, a unor reguli seci de gramatică. Un asemenea studiu uscat, plictisitor a făcut din limbile clasice spaima multor generații de elevi, deoarece i-au condus spre convingerea că ele sînt limbi moarte, neinteresante, inutile. Dimpotrivă, elevii secțiilor clasice trebuie pregătiți să devină propagandiști ai ideii că limbile latină și greacă sînt de fapt vii, hrănind în continuare valențele culturii universale.

Convinși de necesitatea sădirii unei atari convingeri în mințile elevilor, dascălii fostului liceu clasic (și îndeosebi profesorul Gheorghe Guțu) însoțeau lălmăcirea textelor de un bogat, de un fertil comentariu. Chiar și cei mai slabi elevi sorbeau acele explicații, în

care se analizau structurile operelor clasice, se elucidau filiațiile dintre literatura latină și cea modernă, aportul adus de cultura clasică la formarea gîndirii contemporane. Însă mai presus de orice, trebuie să li se releve elevilor contribuția permanentă a culturii latine la nașterea și la dezvoltarea spiritualității românești, latinizată profundă a limbii și civilizației noastre, asupra căreia a stăruit judicios tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, cu prilejul congresului mondial al lingviștilor. Ni se pare, de asemenea, pertinent a insista în diverse ocazii și asupra aportului adus de cultura greacă în ultimele secole ale feudalismului la înflorirea învățămîntului și culturii românești. Oricum ar fi, elevilor secțiilor clasice trebuie să li se insuflă pasiunea pentru umanism în general și pentru clasicism, înțelese ca valori vii, actuale, fundamentale contemporane, integrate peisajului spiritual românesc. De altfel, toate disciplinele de profil umanistic ar trebui predate în chip viu, atrăgător, captivant și totodată consistent.

Nu am acum răgazul să depășesc aceste sumare observații privitoare la experiența liceelor clasice, să-i înfățișez și alte laturi, care sînt de asemenea prețioase, încărcate de sugestii interesante. Studierea ei va fi oricînd folositoare așezării secțiilor clasice pe principii realmente eficiente.

IV. PENTRU O BUNĂ ORIENTARE ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

Conf. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU,

șef de secție la Institutul de psihologie al Academiei;

Studiul privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală se ocupă de o serie de probleme importante între care și de problema orientării profesionale.

În genere, s-a observat că există un important număr de tineri care sînt nehotărîți în alegerea profesiei, fie din cauză că nu-și cunosc propriile capacități și aptitudini sau nu au aptitudini deosebite, fie din cauză că nu au interese conturate satisfăcător sau nu cunosc particularitățile diferitelor profesii existente. Se conturează din aceste felurite motive obligația morală față de tînăra generație de a clarifica tere-nul deciziei privind alegerea profesiei în favoarea ei și a economiei naționale. Orientarea profesională e o activitate ce se poate încadra printre problemele organizării raționale a muncii. Există o serie de condiții social-economice care împing și întretin cerința de a se elabora un vast plan de măsuri privind orientarea profesională încă din anii de școală. Planificarea economiei naționale, dezvoltarea intensă a mecanizării și automatizării în diferitele ramuri ale industriei constituie cadrul obiectiv economico-social ce impune cerința de orientare profesională. Extinderea rețelei șco-

lare, diversificarea școlilor și liceelor, creșterea duratei școlarității obligatorii a tineretului constituie condiția cultural-socială a desfășurării eficiente a orientării profesionale. Polivalența aptitudinilor umane, educabilitatea intereselor, a capacităților și a unui stil de muncă antrenat și creator constituie condiția cultural-socială a realizării în bune condiții a orientării profesionale încă din școală.

După eforturi foarte mari legate de dificultăți de ordin metodologic științific, dispunem azi de posibilități de a aborda acțiunea orientării profesionale, acțiune de durată ce se alimentează pas cu pas prin intervenții instructive educative. O primă etapă a acestei acțiuni se consumă în anii de școală și poartă denumirea de orientare școlară sau reorientare, constînd în inventarierea modului în care progresa și își formează micul școlar un stil de muncă intelectuală și un randament al acesteia. În a doua etapă este necesară o fină psihodiagnosticare a dinamicii capacităților, intereselor de care dispune școlarul (claselor VI și VII), studiul concordanței cu grupajul de materii școlare la care elevii au un rezultat mai bun. În această etapă se sondează prin teste și inventarii ale

preocupărilor extrașcolare și capacitățile neexercitate prin profilul solicitărilor școlare. Aparat fine pot măsura capacități senzoriale, foarte necesare în anumite profesii (vederea fină, auzul delicat și selectiv etc) spre a determina și caracteristicile contraindicațiilor în orientarea profesională. Procesul orientării conține desigur și mijloacele prin care se pot face cunoscute particularitățile diferitelor profesii, precum și numeroase detalii, nesemnificative pentru o discuție generală asupra problemei orientării profesionale și școlare. Noul

sistem de organizare a școlii, prezența liceelor de profil, constituie condiții de sprijin continuu — prin flux educațional al acțiunii de orientare și realizează suplimentarea formativă a intereselor, aspirațiilor și deprinderilor necesare și inerente procesului de orientare profesională.

Date fiind toate acestea, prevederea acțiunii de orientare profesională în Studiul cu privire la dezvoltarea învățămîntului conferă școlii noastre o mai mare și caldă răspundere față de viitorul generației tinere.

V. PERFECTIONAREA CONȚINUTULUI, METODELOR ȘI MIJLOACELOR DE ÎNVĂȚĂMÎNT

1. Identificarea funcției formative a învățămîntului

EMILIA CONSTANTINESCU,

șef de sector la Institutul de științe pedagogice;

Consider că așa cum se arată în „Studiul“, abordarea științifică a problemelor perfecționării învățămîntului nostru comportă orientarea prospectivă a teoriei pedagogice și a practicii educative și, ca atare, în primă instanță precizarea obiectivelor fundamentale ale școlii în raport cu cerințele de perspectivă ale societății noastre. Este evident că în condițiile vieții contemporane — în care cantitatea de informație acumulată crește vertiginos, fiind supusă totodată unui proces de uzură rapidă — ceea ce conține în primul rînd nu sînt cunoștințele stocate de individ, ci aptitudinea lui de a primi noi cunoștințe. De aceea se impune intensificarea funcției formative a învățămîntului, dezvoltarea acelor capacități și trăsături care să asigure tinerei generații readaptarea creatoare la transformările rapide și profunde ce survin în ambianța socială. În raport cu acest obiectiv trebuie întreprinsă acțiunea de modernizare atît a conținutului cît și a metodelor și mijloacelor de învățămînt.

Iată de ce, în cercetările întreprinse în Institutul de științe pedagogice, valoarea formativă a cunoștințelor constituie un criteriu principal de apreciere și selectare a acestora în noile planuri și programe de învățămînt. Totodată, avînd în vedere faptul că, concomitent cu acumularea unui imens stoc de informație de către societate, capacitatea individului de asimilare rămîne relativ constantă, în programele și manualele experimentate de noi este operată selecția cunoștințelor și în raport cu posibilitățile de asimilare ale elevilor, astfel încît, realizîndu-se creșterea calitativă a procesului de învățămînt, să se evite în același timp, supraîncărcarea. Se urmărește, astfel, realizarea unei informări esențiale a elevilor, adică însușirea cunoștințelor fundamentale ale fiecărui obiect de învățămînt, restructurate astfel încît să reflecte principalele direcții de dezvoltare a științei, tehnicii, culturii. Prin apropierea

structurii fiecărei discipline școlare de logica științei respective, prin gruparea materiei de învățămînt în jurul ideilor, principiilor fundamentale ale acesteia, se evită repetările și se creează premisele însușirii de către elevi, a unui sistem unitar de noțiuni, în care, treptat, se pot integra noile achiziții științifice. Realizarea corelației între cunoștințele predate în cadrul diferitelor ramuri ale unui obiect de învățămînt (de exemplu, în programele și manualele experimentale de matematică pentru cl.I-V între cunoștințele de aritmetică, algebră și geometrie, în programele și manualele experimentale de biologie pentru liceu, între cunoștințele de botanică, zoologie, anatomie și biologie, în cadrul unui curs unic de biologie) etc și între diferitele obiecte de învățămînt (matematică, fizică, chimie; biologie, geografie, economie etc.) permite înfăptuirea, în special în clasele superioare ale liceului a unor sinteze ample care conturează concepția științifică despre lume a elevilor. Totodată, înlocuirea descrierii excesive cu explicația, elucidarea sensului fiecărei noțiuni în spirit contemporan, acordîndu-se locul cuvenit alături de raționamentul inductiv și celui deductiv, analogic și chiar probabilistic, relevarea metodologiei proprii fiecărei discipline științifice, ca și realizarea unei mai strînse legături cu practica constituie cîteva din principiile care au stat la baza manualelor experimentale elaborate de Institut.

Fără îndoială, însă, că optimizarea conținutului învățămîntului constituie numai o premisă a perfecționării activității instructiv-educative. Eficiența noilor programe și manuale depinde în cea mai mare măsură de calitatea activității pedagogice desfășurate de profesori. De aceea, consider de mare actualitate problema — ridicată de Studiu — privind îmbunătățirea sistemului de pregătire și perfecționare a personalului didactic.

(Continuare în pag. 10)

2. Aprecieri asupra planului de învățământ, programelor și manualelor școlare.

Prof. univ. C. IONESCU-BUJOR,

Facultatea de mecanică a Institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, București:

Studiul la care ne referim cuprinde numeroase probleme a căror rezolvare va însemna ridicarea culturală a țării noastre pe o treaptă superioară și un progres al învățământului de cultură generală, în concordanță cu exigențele dezvoltării societății noastre socialiste și ale civilizației contemporane. În rindurile următoare mă voi opri asupra citorva dintre aceste probleme, vizând mai ales aspectele lor din liceele de cultură generală.

a) *Asupra planurilor de învățământ.* Studiul constată în mod just că, pentru a se asigura elevilor pregătirea de cultură generală la nivel mondial, este necesar să se acorde o atenție sporită întăririi studiului unor obiecte, introducerea unor ramuri, discipline și capitole noi, organizării judicioase și unitare a materiei diferitelor obiecte. Fără îndoială că aceste restructurări nu trebuie să supraîncăreze elevii. Necesitatea lor este vădită în ceea ce privește matematicile. În prezent, există o discordanță între volumul materiei considerată necesară de către programele de matematici ale liceelor reale și timpul acordat de planurile de învățământ pentru parcurgerea acestei materii. Timpul acordat este prea mic pentru volumul cunoștințelor. Această discordanță se reflectă negativ asupra procesului de învățământ: ea limitează aprofundarea temelor esențiale, restrânge posibilitatea desfășurării în clasă a mijloacelor de dezvoltare a gândirii elevilor, face insuficientă activitatea de formare în clasă a deprinderilor de aplicare și împinge spre însușirea mecanică a unor procedee de rezolvare a exercițiilor și problemelor. Dacă din actualele programe de matematici ale secției reale s-ar mai putea elimina unele teme, timpul câștigat în acest mod ar fi departe de a rezolva problema. Soluția reală nu o pot da decât planurile de învățământ, printr-o profilare mai pregnantă a secțiilor liceului de cultură generală, cum menționează și Studiul. Un efect de loc neglijabil al unei astfel de măsuri privește și combaterea actualei încălcări a elevilor; această supra-

încărcare se produce atunci când volumul materiei de predat este mult prea mare față de timpul în care se predă materia, ceea ce impune un ritm prea rapid de desfășurare a lecțiilor, economie în exemplificări și aplicații, lăsarea procesului de înțelegere adeseori în seama studiului individual al elevilor. Desigur că, în această privință, este cazul să ne gândim și la perfecționarea metodelor de predare, precum și la perfecționarea manualelor.

b) *Despre manuale.* Ministerul Învățământului a desfășurat o amplă activitate pentru asigurarea școlii cu manuale bune. Subliniem și eforturile autorilor, ale Editurii didactice și pedagogice. Totuși actualele manuale de matematici nu reușesc în totul să își îndeplinească rolul didactic, să deschidă orizont elevilor. Cuprinse în grad diferit în procesul de modernizare, manualele diferitelor ramuri de matematici studiate în liceu nu reprezintă o unitate suficient de încheată. Însăși metoda tratării are caracter divers, iar uneori chiar divergent. La aceeași clasă, unele manuale conțin concretizări, altele apasă excesiv pe abstractizare. Legătura tematicii unor manuale este insuficient legată de viață, justificarea necesității temelor tratate este palidă. Insuficientă este și legătura cu alte discipline. În bună parte la aceste rezultate a contribuit sistemul manualului unic, dar și metoda de realizare a manualelor, în principal temele deosebit de strânse acordate autorilor pentru elaborare, fie că este vorba de concurs, fie de autorii însărcinați de minister cu elaborarea lor. Un bun manual cere o perioadă întinsă de elaborare, cere experimentare prealabilă la clasă. El este rezultatul unei îndelungi experiențe și activități de îmbunătățire. Cred că noul sistem, preconizat de Ministerul Învățământului, de a pune la îndemina școlilor mai multe manuale pentru aceeași disciplină și clasă, unit cu alte măsuri vor duce la îmbunătățirea conținutului manualelor.

Prof. MIHAIL DRAGOMIRESCU,

Liceul „Dimitrie Cantemir”, București:

Prin propunerea de a se introduce în liceu predarea stilisticii, analizei și compoziției literare, studiul actualizează o tradiție a școlii românești: pe vremuri manualul de română pentru clasa a

IV-a de liceu se numea „stilistică și compoziție”. Ținând seamă de lipsurile care se mai resimt în relevarea măiestriei artistice, în modalitatea analizei literare, ea și deficiențele, uneori „grave”, în

exprimarea elevilor, considerăm măsura binevenită.

Stilistica, analiza și compoziția literară pot fi introduse în clasa a VIII-a a școlii generale și în clasa a IX-a a liceului, continuându-se la un nivel superior în clasele a X-a, a XI-a și a XII-a ale secției umaniste.

Propunerea ca liceul să funcționeze din primul an cu secțiile reală și umanistă poate fi acceptată cu condiția ca eforturile care li se vor cere elevilor la materiile de specializare: matematică, fizică, chimie să nu anihileze caracterul de școală de cultură generală al liceului, care nu trebuie transformat într-un simplu curs pregătit pentru facultate, ținând seama că formarea intelectuală a tinerului în această perioadă rămâne fundamentală pentru întreaga viață.

Interesul tinerilor de la secția reală pentru cultura lor generală s-a vădit în acest an școlar prin regretul lor că nu studiază literatura universală, disciplină care la secția umanistă cred că trebuie să aibă două ore săptămânal.

Creștându-se și o secție reală cu profil de chimie-biologie (care cred că nu trebuie limitată la un număr prea mic de școli) este posibil ca secția umanistă să fie reprofilitată așa încât să-și merite numele. În forma ei actuală caracterul umanist este palid. Se în-

pune o modificare a raportului între discipline în favoarea celor specifice.

Binevenită este indicația ca manualele să fie scuturate de abuzul de istorism și descriptivism.

Sînt de acord cu elaborarea mai multor manuale pentru aceeași disciplină, cu condiția ca „originalitatea” lor să nu pună în dificultate la examene pe elevii care le-au folosit. Trebuie însă ca autorilor să li se asigure răgazul elaborării, al experimentării timp de cîțiva ani și al îmbunătățirii lor pe baza observațiilor.

Secția umanistă trebuie să aibă manuale deosebite la limba română.

Salutăm organizarea unor emisiuni speciale de radio și televiziune în sprijinul procesului de învățământ. Însă trebuie să se țină seama că dramatizările și ecranizările unor opere nu pot înlocui contactul cu textul literar, nu pot sugera arta scriitorului, specificul personalității lui stilistice. Am vizionat câteva transpuneri după Creangă și Caragiale care nu m-au satisfăcut.

Propunerile pentru bacalaureat mi se par judicioase. Cred că ar fi bine ca tezele să fie eliminatorii. S-ar evita strecurarea unor candidați nepregătiți, s-ar asigura o mai mare obiectivitate și ar fi stimulată grija pentru stilul, compoziția și ortografia elevilor.

Prof. IOAN C. VOICULESCU,

cercetător la Institutul de științe pedagogice:

Planul propus de Ministerul Învățământului referitor la extinderea învățământului obligatoriu de 10 ani rezolvă, pe de o parte, o problemă socială cu privire la tinerii necuprinși în liceele de cultură generală și de specialitate, iar, pe de altă parte, asigură întregului tineret volumul de cunoștințe științifice și tehnice cerute de dezvoltarea societății noastre și de nivelul actual al științei și tehnicii.

În ceea ce privește propunerile de reorganizare a liceului de cultură generală, considerăm binevenită înființarea unei secții cu profil de chimie-biologie. Aici se vor încadra tinerii care doresc să se specializeze fie în domeniul chimiei, fie în cel al științelor biologice. În condițiile unei programe speciale și cu un număr de ore corespunzător, aceștia vor putea studia mult mai temeinic problemele de biologie și de chimie, astăzi mai puțin aprofundate. În felul acesta, candidații la examenele de admitere la facultățile cu profil biologic sau de chimie vor avea o pregătire mai bună și, totodată, aceasta va constitui pentru ei și un bagaj de cunoștințe care le vor ușura înțelegerea diferitelor discipline de specialitate. În facultate efortul lor se va concentra mai mult asupra as-

pectelor care constituie subtilitățile specialității, trezind în ei mai devreme interesul pentru studiu, pentru cercetarea științifică.

Pînă la aplicarea măsurilor preconizate, credem că ar fi bine ca pentru elevii cu aptitudini speciale să se înființeze chiar din anul școlar 1968—1969 *clase speciale* de chimie-biologie (cum sînt cele de matematică, fizică și limbi străine existente).

Cu privire la programele și manualele actuale de științe biologice din liceu, sîntem de părere ca acestea să fie restructurate pe probleme de sinteză, însoțite de lucrări practice de laborator — așa cum propune și materialul aflat în discuție al Ministerului Învățământului — și cuprinse într-un *curs unic de biologie*.

Manualele să fie bine ilustrate, avînd caracter de manual-atlas, iar din text să fie omise elementele descriptive de prisos și să se promoveze aspectele care, pe lângă informarea științifică, dezvoltă gîndirea logică a elevilor.

Rezultatele obținute de noi în cadrul unui experiment organizat de Institutul de științe pedagogice și axat pe principii de mai sus sînt încurajatoare și ne încurajează să extindem experimentul în anul școlar viitor la mai multe licee din țară.

3. Sugestii cu privire la examenul de bacalaureat.

Prof. ZINA SÎRBU,

directoarea Liceului „Mihai Eminescu“, București:

Bacalaureatul este un examen de sinteză care încheie un ciclu important de învățământ în tocmă ca examenul de stat și reconsiderarea lui în funcție de cerințele modernizării întregului sistem de învățământ din patria noastră este o măsură necesară și salutară.

Experiența și tradiția ne arată că bacalaureatul reprezintă în evoluția școlarității un moment de bilanț al zestre de cultură generală cu care absolventul pleacă de pe băncile școlii, având și un rost educativ bine precizat. El mărește simțul de răspundere atât al elevilor, cât și al profesorilor și al părinților, reprezentând un etalon și o finalizare a eforturilor lor. De aceea prevederea de a se extinde numărul de probe de la 3 la 5 discipline, din care 1—2 la alegere, creează condiții favorabile pentru ceea ce se cheamă un adevărat examen de cultură generală.

Faptul că limba română și istoria patriei devin obiecte de examen la toate secțiile e justificat nu numai de rațiuni instructive, ci și de multiplele implicații educative pe care aceste două obiecte le prezintă. Obiectele la alegere vor necesita însă o oarecare reglementare în care criteriul orientării profesionale să prevaleze, punându-se de acord cu profilul facultății către care se îndreaptă absolventul. Nu este nimerit, de pildă, ca un elev umanist care va urma fiologia să-și aleagă pentru bacalaureat biologia (socotită mai ușoră întrucât se învață doar în ultima clasă), în loc să opteze pentru o a doua limbă străină, de ex. latină alături de franceză.

Prof. ELENA MUNTEANU,

directoare adjunctă la Liceul „Emil Racoviță“, București:

Liceul reprezintă o etapă importantă în instruirea tinărului, în pregătirea lui pentru viață. Această etapă este firesc să se încheie cu un examen. Examenul de bacalaureat apare astfel ca o încoronare a unui ciclu de învățământ și, în același timp, marchează sfârșitul unei etape în dezvoltarea somato-psiho-fiziologică a omului, aceea a adolescenței. Și este bine să fie marcat deosebit acest moment al evoluției omului, așa cum sînt marcate toate momentele importante din viața lui. Examenul de bacalaureat conferă o anumită solemnitate încheierii unei perioade din viața școlară, contribuie la creșterea responsabilității elevului față de propria lui pregătire și dă posibilitatea absolventului de liceu să-și dea seama de propria lui valoare.

Prin noua reglementare se realizează în sfârșit și cadrul corespunzător unei revederi sistematice a materiei, ultimul trimestru al clasei a XII-a fiind consacrat în întregime acestui scop. Se elimină astfel de la sine supraîncărcarea elevilor și a profesorilor cu ore de recapitulare și sinteză, care în fond erau o frînă în pregătirea curentă a elevilor.

Cît privește structura comisiilor, și acest element important vine să sporească prestigiul examenului și gradul de obiectivitate în evaluarea cunoștințelor candidaților, profesorii școlilor respective fiind cei mai în măsură să-i cunoască.

Bacalaureatul va trebui înțeles și ca examen de selecție, dar, în același timp, ca un mijloc important de orientare către învățământul superior. Sistemul de notare și o bună cunoaștere a elevului capătă o anume greutate specifică. Posezătorul unei diplome de bacalaureat după 12 ani de studii va trebui să fie un tînăr cu o temeinică pregătire de cultură generală și capabil să se adapteze ușor oricărei munci sociale-utile. Acesta este un imperativ al momentului de față, dacă avem în vedere faptul că din circa 80 000 absolvenți de liceu pot fi cuprinși în facultăți cel mult 24 000. Făgașul ascendent pe care evoluează învățământul nostru, ca și cerințele de calitate izvorîte din dinamica socială reclamă o sporită și o constantă exigență. Procedul „de a se trece prin comisie“ candidații care nu întrucesc nota de limită trebuie cu desăvîrșire eliminat.

Pe de altă parte, mărește sau ține trează conștiința responsabilității profesorului față de propria sa muncă, mai ales în ultima clasă de liceu.

Susținerea unui astfel de examen la sfârșitul ciclului liceal continuă o bună tradiție a școlii noastre românești și ajută la creșterea prestigiului învățământului nostru peste hotare.

Potrivit Studiului recent apărut, bacalaureatul se va da la 5 obiecte — limba română și istoria patriei, materii obligatorii pentru toate secțiile, restul obligatorii sau la alegere, după secție.

Este bună propunerea asupra modului desfășurării acestui examen și foarte bine venită înscrierea istoriei patriei printre disciplinele obligatorii. Aceasta nu în-

seamnă că de-acum profesorii de istorie trebuie să pretindă elevilor probleme de amănunt, uitînd că aceștia sînt absolvenți de liceu, iar nu specialiști în istorie.

Este utilă diferențierea făcută între obiecte obligatorii și obiecte la alegere. Aceasta contribuie la orientarea profesională a absolventului, obiectele la alegere fiind din rîndul celor care reclamă pregătire suplimentară pentru examenul de admitere în facultate.

VI. MUNCA EDUCATIVĂ

1. Valorile educative ale obiectelor de învățământ și orientarea tineretului spre idealuri de viață generoase.

Prof. univ. dr. docent VASILE PAVELCU,

Catedra de psihologie, Universitatea „Alexandru Ion Cuza“, Iași:

Unitatea unui organism se manifestă prin solidaritatea fiecărei părți cu întregul. Noua așezare a învățămîntului nostru este determinată de noua noastră structură socială și are menirea, după cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, să contribuie „la formarea tinerelor generații și educarea omului nou“, precum și la „ridicarea nivelului cultural și de conștiință al întregului popor în spiritul înaltelor idei ale umanismului socialist“.

Este vorba, deci, de o nouă treaptă, mai înaltă a conștiinței de om.

Dar ce înseamnă o conștiință cu adevărat umană? Înseamnă mai întii știință despre om, ființă necunoscută, cum o numește Alexis Carrel, apoi o *conștiință*, adică și o anumită *atitudine* față de om.

De aici rezultă acea dublă influență în umanizarea tinerei generații: instrucția și educația.

A cunoaște pe om înseamnă a-i cunoaște mai întii treptele de eliberare față de condiția animală (eliberarea capului, a minii, a creierului), apoi acel neîncetat efort de afirmare pe plan economic și social ca ființă liberă, psihică și socială. Moștenirii ereditare, pe plan organic, îi urmează o nouă și superioară formă de moștenire, culturală.

HORIA LOVINESCU,

scriitor, directorul Teatrului „C.I. Nottara“:

Cînd mi-am luat bacalaureatul și fluieram de bucurie că am scăpat pentru toată viața de citeva „materii“ care-mi acriseră anii de liceu (matematicile, fizica, și vai, era și elina printre ele) nu

Dacă nu e nimic de obiectat asupra structurii și conținutului examenului de bacalaureat în sine, credem că e oportun să atragem atenția că, fără să neglijăm volumul cunoștințelor, accentul trebuie să cadă pe puterea de sinteză a candidatului, pe independența și maturitatea gândirii, pe originalitate și creativitate. Aceasta va trebui să se reflecte atât în probele scrise, cât și în cele orale.

O istorie bogată în urma noastră și un ideal etic inepuizabil în fața noastră!

A exista ca om înseamnă a exista pentru alții. A te umaniza înseamnă a ieși din carapacea egocentrismului și a te simți membru al unei comunități umane. Aceasta se face prin cunoaștere și prin sentimentul de iubire.

De la prima formă a contactului cu „alter ego“ din familie, copilul se dezvăluie pe sine prin alții, *alături de alții*, în școală.

Științele umaniste deschid omului prin excelență un orizont vast de cunoaștere și înțelegere. În Apus s-a dat alarma: disciplinele umaniste se află într-o gravă criză! De aceea subliniez importanța semnificație a creșterii ponderii și amplexului relative a disciplinelor umaniste, atât în școala noastră generală, cât și în liceul nostru de cultură generală.

Noțiunea de cultură generală dobîndește astfel sensul ei adînc nu numai informativ, ci mai ales formativ.

Prin pregătirea umanistă, prin contact cu valorile oglindite în filozofie, literatură, istorie, limbi moderne și clasice se deschide tineretului una din cele mai luminoase perspective spre idealuri generoase ale omenirii.

bănuiam că va veni un timp al regretelor.

Odată cu maturitatea s-a ivit însă un ciudat, neașteptat și vag

(Continuare în pag. 12)

jind de a recupera ceea ce pierduserăm cu ușurătate. Era însă prea tirziu, nu mai găseam nici timpul, nici energia necesară acestei recuperări și voi fi nevoit să port până la sfârșitul vieții sentimentul neplăcut al unor lacune în formația mea intelectuală și umană.

Aș vrea să fiu bine înțeles: nici aptitudinile mele, nici gusturile mele nu mi-ar fi îngăduit să devin vreodată un bun matematician sau clinist crud. Dar știu că pătrunderea și asimilarea spiritului acestor discipline ar fi făcut fără îndoială din personalitatea mea un „tot“ mai echilibrat și armonios.

Dacă fac procesul inconștienței mele juvenile, îmi este îngăduit să-l fac însă și școlii. În perioada de acumulare a cunoștințelor generale, răspunderea profesorilor este imensă. Cel puțin jumătate din cunoștințele învățate în liceu se uită, dar asta n-are prea mare gravitate. Ceea ce e grav e caracterul strict cantitativ al majorității cunoștințelor care rămân. Numai făcând elevul să pătrundă în esența și deci în admirabila frumusețe a oricărei discipline, numai făcându-l să se familiarizeze cu spiritul ei, înseamnă a-l „forma“ cu adevărat, a-i oferi coordonatele unei complexe și echilibrate dezvoltări a individualității. Chiar elevii buni, ies însă șchiopi din școală pentru că pe harta cunoștințelor lor anumite obiecte

de studiu au rămas pete albe, plăci de celule moarte.

Pentru ca un profesor să trezească în discipol bucuria sau măcar intuiția bucuriei intelectuale a jocului abstracțiunilor ori voluptatea ritmurilor de gândire și expresie ale unei mari civilizații moarte, e nevoie nu numai de cunoștințele lui temeinice ci și de un manual bun. Aici e vorba de pasiune, de vocație, de inteligență și, oricât ar părea de ciudat, de simț al frumosului, de o ardentă credință în umanism, nu ca formulă demagogică ci ca adevăr de viață.

Fac, ajuns la o vîrstă de la care pot reconsidera lucid trecutul, procesul acelor dascăli care m-au văduvit prin practica indiferentă, funcționarea a meseriei lor, de înțelegerea frumuseții înalte a obiectului lor de predare.

„Se vorbește foarte mult despre obligația școlii de a trezi în tinerele generații idealuri generoase. Nici un fel de discurs, nici un fel de prelucrări nu vor obține acest rezultat. Cheia rămîne în transformarea muncii profesionale a dascălului în muncă creatoare. Înainte de a așeza idealul în fața tinerelor generații, trebuie să le facem apte de a sesiza și înțelegi după frumusețea idealului. Sensul de existență cel mai nobil al profesorului este de a isea „setea“ discipolului. Restul e vorbărie.

Prof. VICTOR NUȚU,

Liceul „Dimitrie Cantemir“, București:

Consider că accentul principal trebuie să cadă pe educația morală, cetățenească. Celelalte laturi ale educației elevului se pot cu mai mult succes realiza în cadrul diferitelor obiecte de studiu (mă gândesc la educația intelectuală, estetică etc.). De aici decurge necesitatea ca în programele muncii educative să precumpănească teme de profil corespunzătoare (politic, moral, social).

Cum diversitatea problemelor pe care le ridică o clasă, ca o unitate aparte în cadrul școlii, și fiecare elev în parte, în cadrul unei clase, este foarte mare, munca dirigintei reclamă nu numai o bună experiență pedagogică, dar și o mare suferință și creativitate.

Nicăieri, la nici un obiect de studiu, nu sînt solicitate mai mult personalitatea, competența, tactul, răbdarea, intuiția psihologică, dragostea și puterea de dăruire a educatorului decît aici. Sînt calități pe care nu le găsim ușor intruchipate în orice profesor. Și, dacă ne e permisă o comparație, așa cum nu orice om e capabil să facă o operă de creație, tot așa nu orice profesor poate fi și un bun diriginte. Aceasta ne îndreaptă spre o mai riguroasă alegere a dirigintilor.

Scăpată de sub rigorile unei ore obișnuite de specialitate, ora de dirigintă impune și un alt stil de muncă cu clasa. Caracterul de

convorbire mai apropiată între profesor și elev, în care afecțiunea unui părinte să se îmbine cu tactul și exigența pedagogului luminat, reclamă metode, procedee noi de muncă.

Socotese apoi că aria desfășurării orei de dirigintă nu se poate limita la spațiul restrîns al clasei. Ea se poate extinde la muzee, case memoriale, expoziții, uzine, laboratoare, natură etc., ceea ce obligă școala la o altă programare a orei respective în orarul săptămînal.

Se cunoaște greutatea pe care o întîmpină mulți profesori diriginți în pregătirea acestei ore, ca și îndeplinirea multiplexelor îndatoriri în munca cu părinții elevilor (convorbiri, vizite la domiciliu, ședințe, lectorate).

Avînd în vedere consumul de timp necesar îndeplinirii acestor obligații și studiul individual, (cunoașterea întregului timp educațional prin autoîntînire în științele auxiliare pedagogice), consider oportun ca profesorul diriginte să beneficieze în compensație de o degrevare de ore.

Aș mai adăuga la cele spuse mai înainte două lucruri care mi se par utile de considerat: necesitatea asigurării continuității în munca a dirigintilor și aceea a elaborării unor materiale auxiliare — de la metodici, studii speciale, pînă la antologii de texte literare cu o mare eficiență educativă.

2. Creșterea valorii educative a orei de dirigintă.

Prof. ION V. DAN,

Liceul „Aurel Vlaicu“, București:

În ansamblul muncii educative desfășurate cu elevii ora de dirigintă este singura oră de clasă dedicată în exclusivitate educației.

Dar cite probleme ridică ea! Pentru o largă categorie de profesori pregătirea orelor de dirigintă cere un volum de muncă cu mult mai mare decît cel destinat pregătirii de specialitate. Dar prin conținutul ei munca dirigintei se complică în afară de aceste ore, în așa fel încît uneori ai senzația că n-are început și nici sfîrșit. Faptul nu este greu de înțeles dacă luăm în considerație bogăția de elemente faptice pe care le ridică munca efectivă, pentru rezolvarea căroră este invocată adesea „măiestria pedagogică“. Dezorientarea e și mai mare cînd intervin aprecieri strict subiective ale unor organe de control în măsurarea eforturilor dirigintei.

Nu o dată acestea sînt dispuse să dea „verdicte“ pe baza unei simple asistențe la o oră sau pe baza procentelor de promovare de la sfîrșitul unei perioade de muncă din cursul unui an școlar. Anomalia acestei situații reiese și mai clar din confruntarea rezultatelor obținute de către un diriginte cu aceeași clasă doi ani școlari consecutivi. La sfîrșitul primului an școlar, datorită numărului de repetenți, munca dirigintei este socotită nesatisfăcătoare; în anul următor, cînd dirigintele lucrează cu un colectiv școlar din care s-au autoeliminat elementele mai slab dotate, pentru rezultatele obținute cu aceeași clasă, dirigintele respectiv este apreciat.

De fapt, cred că nu se manifestă o conduită riguros unitară în realizarea scopului muncii de di-

rigintă, extrem de general, de altfel, introducerea valorilor spirituale majore în circuitul procesului de muncă cu elevii concură, desigur, în primul rînd, la realizarea unei etici superioare a viitorilor cetățeni. Acest lucru se realizează cu fiecare obiect de învățămînt. Dar ora de dirigintă poate fi ea un auxiliar al vreunei discipline școlare, așa cum se întîmplă? Desigur că nu. Totuși, consultînd planificările muncii dirigintilor nu odată o să constatăm că în tematica orelor de dirigintă se reflectă optica specialității profesorului diriginte. În acest caz temele abordate găsesc o soluționare fericită. Ce se întîmplă însă cînd acestea se referă la specialități ceva mai îndepărtate de aceea a dirigintei? Să zicem, artă? În multe cazuri se întîlnesc situații nedorite. Eficiența unor asemenea ore devine astfel foarte îndoielnică, realizatorii lor dovedind adesea un dilanțism jenant.

Cred că ora de dirigintă în liceu trebuie să fie oră de etică, asigurată de un personal didactic specializat care să-și desfășoare activitatea după o programă atent întocmită de Ministerul Învățămîntului, diferențiată pe cicluri de clase. Ea trebuie să cuprindă principalele categorii morale în corespondența lor cu viața.

Cred, de asemenea, că este necesară introducerea, cel puțin în anumite școli, a unui personal pedagogic cu pregătire corespunzătoare care să asigure o rezolvare mai operativă și mai directă a principalelor probleme pe care le ridică munca practică de educație, cazurile deosebite, legătura cu părinți etc.

3. Activizarea familiei în procesul educativ și în sprijinirea școlii.

Conf. univ. dr. ION STANCIU,

director adjunct al Institutului de științe pedagogice:

Una din formele de activizare a familiei — des utilizată — este aceea a propagandei pedagogice în rîndul părinților. De la un timp eficiența ei s-a tocit. Cauza? Conținutul acestei propagande n-a evoluat o dată cu condițiile noi în care trăiește tînăra generație astăzi și cu cerințele societății noastre față de dezvoltarea spirituală a tineretului. Părinții au făcut constatarea că viața, situația lor de părinți le pune în față probleme mult mai complexe decît celea care se tratează la adunările cu părinții sau la lectorat. De altfel, așa s-a și ajuns ca adunările cu părinții să se țină numai o dată pe trimestru.

De aici, o primă sugestie: ridicarea calității propagandei pedagogice în rîndul părinților. Aceasta nu va fi posibilă fără o creștere a nivelului de pregătire pedagogică a cadrelor didactice. Școala nu va putea să primească niciodată un sprijin mai mare din partea familiei decît acela pe care ea însăși îl oferă. Nu este suficient să știi cum se face educația „în general“, ci cum se realizează ea în fiecare caz în parte.

Propaganda pedagogică este necesară nu numai pentru cei care au unele confuzii cu privire la educație, ci și pentru aceia care au dovedit că știu, în general, să-și

crească copiii; ei trebuie să facă lucrul acesta la un nivel și mai înalt.

În ceea ce-i privește pe acei părinți care-și nesocotesc îndatoririle lor firești este necesar ca școala să nu fie lăsată să se zbată singură. E nevoie de ajutorul organizației sindicale din care fac parte părinții, al colectivului lor de muncă, de sprijinul organelor de stat. Societatea prin organele ei trebuie să intervină. Nu trebuie să-l lăsăm pe învățător sau profesorul diriginte să bată singur de zeci de ori în poarta unei case în care tatăl este incapabil să-și înțeleagă obligațiile familiale.

Există o categorie de părinți care n-au timp să se ocupe de educația copiilor. Chestiunea este prea gravă ca să nu fie discutată serios. Să i se dea unuia din părinți o slujbă care să-i permită să se ocupe de copii.

De asemenea, în organizațiile de masă, credem că este firesc ca nici un părinte care nu dovedește interes pentru educația copiilor săi să nu se bucure de cineva de a îndeplini sarcini obștești. Prima datorie față de societate a unui om care are familie este să-și crească bine copiii.

Numai dacă-și îndeplinește această obligație elementară i se poate cere mai mult.

Prof. FELICIA HOREA,
Liceul „George Coșbuc“, București:

Prelungirea învățământului obligatoriu este binevenită. Cred însă că această prelungire n-ar trebui făcută începîndu-se școlarizarea de la vîrsta de șase ani. E adevărat, în materialele de specialitate se arată că din punct de vedere psihologic copiii sînt apți pentru studiu, pentru o muncă organizată și susținută; dar tot în aceste materiale se pune condiția ca activitatea acestor copii să fie redusă la nivelul lor de dezvoltare. Volumul de cunoștințe predate la clasa I va trebui să fie deci mai mic. Aceasta însă implică și diminuarea cunoștințelor din clasa a II-a și din clasele următoare.

Iată de ce, consider că ar fi mai indicat ca școlarizarea să înceapă tot la vîrsta de 7 ani. Dacă începe, totuși la 6 ani, legătura dintre școală și familie trebuie să fie mult mai intensă.

Încă din primele zile de școală ale copilului, consider necesar —

LEANA SIPOȘ, București:

Relațiile dintre școală și familie se limitează adesea — vorbesc ca mamă — numai la ședințele cu părinții. Aflăm la aceste ședințe care sînt elevii frunțași la învățătură, care codași, ce boroaboate au mai făcut unii din ei în ultima vreme.

În finalul întîlnirii dirigintele (iar la clasele mai mici învățătorul) recomandă părinților cum să supravegheze elevul acasă, cît timp să-l afecteze pentru învățătură, cît pentru joacă etc. Și ședința se termină....

Consider că școala trebuie să găsească în familia elevului un aliat mult mai de nădejde. Pentru aceasta sînt necesare mai multe inițiative din partea colectivului didactic. Mă gîndesc, de exemplu, la popularizarea părinților foarte activi; căci, cum există elevi frunțași la învățătură și purtare, la fel există și părinți care dau un sprijin eficient școlii, sub toate aspectele, fiind în același timp ei înșiși modele de conduită morală acasă și la locul de muncă. Iar roadele activității și

ca profesoară, dar și ca mamă — să i se stabilească acestuia un program de activitate în cadrul familiei, elaborat minuțios de învățător, în colaborare cu părinții, privitor la dozarea judicioasă a timpului destinat lecțiilor, mesei și odihnei. Acest lucru nu este însă posibil întotdeauna în familiile în care ambii părinți sînt în cîmpul muncii. De aceea, se impune, cred, crearea mai multor semiinternate pe lîngă școli, unde elevii să fie îndrumați de un pedagog.

Acolo unde ultima soluție nu este posibilă, ar fi mai indicat ca mama să nu fie în cîmpul muncii sau să lucreze cu un program redus, după programul de activitate al copilului.

Și într-un caz și-n altul, învățătorului îi revine o sarcină de mare răspundere în ce privește obținerea unei colaborări fructuoase între școală și familie. El trebuie să transmită părinților tactul lui pedagogic, pasiunea și dragostea lui pentru copil.

ținutei lor nu întîrzie să se vadă în felul cum învață și se comportă copiii lor.

Apoi școala joacă rolul unui polarizator care adună toate forțele ce converg spre obținerea unor rezultate valoroase la învățătură. Tocmai de aceea consider că ar trebui să adune mai strîns și mai des familiile în jurul ei. Ar putea organiza, bunăoară, excursii colective, pe clase, cu elevii și părinții acestora. La fel, vizionări de spectacole, vizite la muzee etc. Închipuiți-vă ce „schimburi de experiență“ ar putea avea loc cu aceste prilejuri între părinți și profesori sau între părinți și... părinți!

În încheiere, încă o sugestie: vizitele profesorilor la domiciliul elevului, după părerea mea, ar trebui înteleșite; căci nu poți face instrucția unui copil, fără a-i cunoaște îndeaproape ambianța, condițiile în care trăiește, fără a ști bine cine se ocupă de el cînd nu este la școală. deci în cea mai mare parte din timpul lui.

VII. PREGĂTIREA ȘI PERFECTIONAREA CADRELOR DIDACTICE

Ce propuneți pentru sporirea posibilităților de informare și perfecționare a cadrelor didactice?

Profesor emerit ION VICOL,
Liceul „Mihai Viteazul“, București:

In ritmul uluitor de dezvoltare a științei și tehnicii în vremea noastră necesitatea unei perfecționări continue a profesorului apare de la sine înțeles.

Perfecționarea nu poate fi însă

despărțită de formarea adevărată, temeinică. Nu poate fi vorba de o perfecționare reală, în adîncime, dacă informarea noastră generală nu-și trage seva dintr-o formare anterioară temeinică.

Formația unui viitor profesor de limbi străine trebuie să fie mai completă, mai variată, mai suplă, pentru ca el să poată face față cu succes sarcinilor care-l așteaptă din primul an: el trebuie să fie pregătit pentru a preda cu o competență aproape egală și o a doua limbă (franceză-engleză, engleză-germană, etc. etc.), după cum pentru viitorii profesori de limba română, istorie etc., studiul unei limbi străine la alegere trebuie să devină al doilea obiect obligatoriu de diplomă și de practică pedagogică. Aceasta va contribui la lichidarea penuriei de cadre calificate la limbile străine. Vom lichida prin aceasta și situații neverosimile cum sînt cele de azi cînd, în mediul rural, în orașe de provincie, sau chiar în București, limbile străine sînt predate uneori de oameni foarte bine intenționați, devotați învățămîntului, dar care posedă noțiuni cu totul aproximative în cunoașterea limbii respective sau a metodelor de predare a unei limbi străine. Cîteva sugestii de măsură practice:

a) *Cursuri de informare post-universitare:*

Pentru perfecționarea cadrelor care predau de cel puțin 10 ani (pînă la vechimea de 30 de ani), trebuie înființate cursuri de informare obligatorie din cinci în cinci ani, cu durată de cel puțin două luni.

b) *Stagii de vară anuale, cu profesori străini:*

Sistemul actual de perfecționare a profesorilor de limbi străine, prin organizarea anuală (începînd din 1962) a unor stagii de vară la Predeal sau Sinaia, cu participarea activă a unor profesori din țările respective (Franța, U.R.S.S., Anglia, S.U.A., R.D.G.), trebuie păstrat, dezvoltat și îmbunătățit.

c) *Stagii de vară în străinătate:*

Este absolut necesară perfectarea unor acorduri culturale cu țara a cărei limbă se predă, în sensul ca în fiecare vară un număr de circa 50-100 de profesori (în funcție și de numărul cadrelor la specialitatea respectivă) să facă un stagiul de una-două luni în diferite orașe din țara respectivă, plătindu-și întreținerea din salariul propriu. Aceste trimiteri s-ar face numai după împlinirea unei stagii de 5—10 ani în învățămînt și cu precădere pentru acei profesori care, dovedind entuziasm, spirit creator în munca lor la catedră, preocupare constantă de ridicare a informării lor generale și a metodelor lor de predare, se arată a fi elemente de nădejde ale învățămîntului în predarea limbilor străine.

Perfecționarea presupune auto-perfecționarea fiecăruia dintre noi, care să vină ca ceva ieșit din adîncul ființei noastre, ca o necesitate de fiecare clipă de a fi mai buni, mai în pas cu vremea, mai folositori copiilor ce ne sînt încredințați spre instruire și educare.

Prof. univ. dr. docent ANGHIEL MANOLACHE,
prorectorul Universității București:

Activitatea profesorului poate fi rodnică numai dacă are la bază o temeinică pregătire teoretică și practică în domeniul pedagogiei. Aceasta se asigură prin munca sistematică din timpul studiilor universitare, dar și prin preocuparea permanentă de a lărgi cercul de cunoștințe teoretice și aplicative impuse de profesiunea didactică. În acest sens, este necesară cuprinderea cît mai adîncă a domeniilor de specialitate și pedagogie, prin informare amplă și stăruitoare asupra mișcării de idei și realizări din lumea științifică contemporană, prin contactul viu cu tot ce se creează în cercetarea științifică și cu cele mai noi realizări de ordin practic în munca pedagogică.

Studiile publicate de Ministerul Învățămîntului cuprind o serie de măsuri menite să contribuie la sporirea posibilităților de informare și perfecționare a cadrelor didactice în domeniul pedagogiei și în specialitate.

Constatarea pe deplin întemeiată că actualul sistem de perfecționare a personalului didactic are o eficiență scăzută și că informarea și documentarea în domeniul specialității au rămas în urmă față de cerințele învățămîntului (la fel de îndreptățită, socotim aprecierea că și informarea științifică în domeniul pedagogiei, nu se află cu nimic înaintea celei de specialitate) justifică ansamblul de măsuri propuse și cu deosebire măsura indicată la loc de frunte: „Informarea științifică și documentarea de specialitate (n.n. inclusiv cea pedagogică) să se facă la nivel post-universitar, de către instituțiile de învățămînt superior.

Fără îndoială, măsurile preconizate întrunesc adevărată unanimitate a oamenilor școlii. Progresele științifice și tehnice rapide care au loc în faza actuală a societății umane și condițiile profesionale impun oricărui specialist, din orice domeniu de activitate, și cu atît mai mult profesorului, să-și înnoiască și perfecționeze neconștient activitatea profesională în raport cu ritmul viu al prefacerilor sociale, să fie la curent cu noile progrese științifice și cu realizările practice. Particularitățile și cerințele muncii profesorului — care trebuie să se ofere ca un model viu pentru copiii și tinerii pe care îi formează — îi impun acestuia să se manifeste ca o personalitate dinamică, plină de inițiativă, dornică de autodepășire și transformare creatoare.

Pentru sporirea posibilităților de formare și perfecționare continuă a personalității profesorului, în concordanță cu aceste exigențe, consider necesar să ne îndreptăm atenția și să creăm condițiile și ambianța educativă favorabile declanșării, întinerii și dezvoltării acestui spirit creator, atît în timpul studiilor — în universități și institute pedagogice — cît și în cadrul activităților cuprinse în sistemul de perfecționare a personalului didactic.

Astfel, în timpul studiilor ar fi recomandabil ca întreaga activitate didactică, științifică și educativă de formare a viitorilor profesori să răspundă în mai mare măsură profilului profesionalistului educator. Pregătirea de specialitate și

(Continuare în pag. 14)

cea pedagogică — teoretică și practică — să orienteze, să pregătească și să atragă mai mult pe studentul viitor profesor spre școală și copil, spre activitatea pedagogică. În acest sens, ar fi necesar ca fiecare instituție de învățământ superior care pregătește profesori să aibă școală de aplicație, cu personal didactic corespunzător, mijloace tehnice audio-vizuale moderne, cu laborator de pedagogie și psihologie pentru studierea și cunoașterea aptitudinilor elevilor. Școlile de aplicație să fie adevărate centre de muncă pedagogică, în care studentul să găsească climatul, exemplul și stimulentele necesare formării viitorului profesor. S-ar putea valorifica astfel tradiții laudabile ale învățământului nostru: *seminariile pedagogice universitare și examenele de capacitate pentru profesori*. Universitățile și institutele pedagogice și-ar îndeplini astfel menirea de a asigura pregătirea completă de specialitate și pedagogică — teoretică și practică — a viitorilor profesori — creind totodată premisele unei solide perfecționări ulterioare. Această formă organizatorică de pregătire în timpul studiilor ar constitui cadrul necesar și pentru pregătirea post universitară și ar asigura legătura organică și continuitatea firească între cele două trepte de formare a profesorilor. Pe de altă parte, se cere fiecărui cadru didactic mai multă inițiativă, hotărâre și stăruință de a se depăși pe sine, a se împlini în forme tot mai înalte și a se afirma ca personalitate dinamică și competentă, integrată în ritmul de dezvoltare și creație socială. Este indicat ca în întreaga activitate de perfecționare să se pună accentul, în primul rând, pe aprecierea inițiativelor și eforturilor depuse și a rezultatelor obținute în activitatea de instruire

Prof. univ. dr. docent DIMITRIE TODORAN,
președintele Consiliului științific al Institutului de științe pedagogice:

Cu toate că societatea contemporană — îndeosebi în forma societății socialiste — se concepe drept o orînduire socială cultă, menită să mijlocească avansarea, promovarea, progresul și perfecționarea educativă — în sensul cel mai cuprinzător al noțiunii — a tuturor membrilor care o compun, indiferent de pătura socială sau de categoria profesională căreia îi aparțin temporar și, cu toate că educația modernă a încetat de a mai fi un inventar de cunoștințe, devenind un proces de permanentă formare și transformare a omului prin integrare și participare activă la cultura căreia aparține, există o seamă de probleme educative izvorite din realitățile actuale și îndeosebi din cele viitoare ale vieții, implicând soluții noi oricît de puternică ar fi ipoteca trecutului asupra prezentului.

Dinamismul educativ al unei societăți cu un ritm de creștere nebănuit, care tinde să asigure dezvoltarea libertății și responsabilității sociale — spirituale și morale — a fiecărui ins se izbește de cel puțin două obstacole principale, de ordin obiectiv, care devin premise pentru studierea căilor și mijloacelor de sporire a posibilităților de informare și formare profesională.

și educare a elevilor și în munca obștească. Să se creeze condiții și mijloace care să sprijine orientarea și eforturile în această direcție. De exemplu, să ia ființă în fiecare județ, *biblioteci pedagogice* bine înzestrate și organizate, care să îndrumeze, să stimuleze și să faciliteze informarea și documentarea științifică de specialitate și pedagogică a personalului didactic, cu secții pentru diferitele categorii de școli: școli generale și licee, școli profesionale, instituții preșcolare. Societățile științifice pentru diferitele ramuri științifice să-și organizeze și intensifice activitatea, astfel încît, în colaborare cu sectorul post universitar al instituțiilor de învățământ superior, să răspundă tuturor nevoilor de informare și documentare științifică, de îndrumare a muncii de cercetare științifică a profesorilor, de punere în valoare a experienței pozitive în munca pedagogică. În sporirea posibilităților de informare și documentare pedagogică, un rol însemnat trebuie să-l joace *Societatea de pedagogie*, a cărei înființare nu trebuie să mai întârzie. Alături de revistele pedagogice existente, revistele acestor societăți — inclusiv revista Societății de pedagogie — trebuie să constituie centre coordonatoare, tribune ale experienței pozitive de la noi și de pretutindeni, purtătoare ale noului și stimulente pentru neîncetate primeniri și perfecționări în învățământ, pentru întreținerea și dezvoltarea efervescentei creatoare a slujitorilor școlii.

Credem că măsurile preconizate în Studiu pot duce la sporirea competenței profesorilor, la întărirea autorității și la ridicarea prestigiului lor, la perfecționarea învățământului nostru.

Cercetările demonstrează, în primul rînd, că e necesară o revizuire a cunoștințelor asimilate, în orice categorie profesională, la un interval de cel mult 15 ani. Creșterea cunoștințelor omenești este uimitoare. Să exemplificăm cu sporirea revistelor științifice: în 1665 exista o singură revistă („*Journal des savants*”, Paris); în 1800, 100; în 1850, 1000; în 1900, 10.000; în 1960, 100.000, iar — după aceleași evaluări ale UNESCO — în anul 2000, numărul periodicelor științifice se va ridica la 1.000.000...

În al doilea rînd, cercetări temeinice arată — și faptul nu este totdeauna analizat și apreciat în adevărata lui humină — că, între *teorie și practică* — între teoria științifică cu cuceririle ei cele mai înaintate și practica profesională (indiferent de natura profesiunii) — există un decalaj inevitabil, care, măsurat cu unitatea timpului, atinge, uneori, cifra de 50 de ani!

Fenomenele menționate au o deosebită acuitate în domeniul vieții educative și școlare. Căci dacă ele se observă mai puțin în zonele extradidactice, devin izbitoare în școală. În toate țările pe care le-am vizitat în ultima vreme, o parte din profesori, institutori și învățători — ca și la noi de altminteri — sînt puțin entuziasmați sau chiar indiferenți și ostili încerc-

cărilor de înnoire a formelor și metodelor tradiționale de învățămînt, preferînd calea mai ușoară a rutinei și a obișnuinței. Dar ceea ce pare mai straniu este faptul că se mai găsesc încă oameni (ce-i drept, puțini la număr) cu înalte titluri în sectorul științelor naturii care contestă științei educației statutul de „știință”, identificînd-o cu o pedagogie... matusalemică — cum o numea Volpicelli — cu empiria primară, dar pe care ei, probabil, o a mai practică...

Înlăturarea obstacolelor presupune intensificarea și reorganizarea cercetărilor științifice, atît în cadrul Institutului de științe pedagogice cit și în cel al catedrelor universitare de pedagogie. Iar cu privire la sporirea posibilităților de informare și „perfecționare” (în realitate, de menținere la nivelul ritmului de progres al pedagogiei și al specialității) a cadrelor didactice, este necesar să se sublinieze că orice soluție indicată presupune un studiu prealabil și amănunțit al mijloacelor existente și definirea unor proiecte corespunzătoare noilor probleme curturate de evoluția vieții culturale și școlare.

Stimularea autoinstruirii pedagogice și profesionale rămîne piatra de temelie pe care se clădește educația permanentă: a corpului profesoral. Revistele de specialitate oglindind mișcarea științifică pe plan național și mondial, revistele de pedagogie oglindind înnoirile din domeniul teoriei și practicii educative constituie instrumente indispensabile ale acestei autoinstruirii.

Consiliile (sau comisiile) metodice județene de specialitate, reanimate printr-o agendă de activitate pozitivă și conduse de cele mai reprezentative figuri ale școlii; reorganizarea modalităților de conferire a gradelor printr-o determinare obiectivă a progreselor realizate de învățători, institutori și profesori în activitatea lor instructiv-educativă; organizarea schimbului pozitiv de experiență prin societățile științifice de specialitate etc. — iată cîteva din posibilitățile vechi care, reprofilate, pot servi acțiunii de înlăturare a distanței — mai mici sau mai mari — dintre ritmul vertiginos al dezvoltării științifice și practica educativă zilnică.

În conexiune cu pregătirea și informarea pedagogică, socotim că nu mai poate întârzia prea mult înființarea „Societății (sau asociației) de științe pedagogice”, cuprinzînd pe toți specialiștii în pedagogie (de la toate nivelele învățămîntului), precum și cadre didactice de alte specialități, care au adus contribuții meritorii în domeniul strict al științei educației. Reeditierea „Revistei generale a învățămîntului” și organizarea schimbului de informații internaționale de ordin educativ va putea constitui un obiectiv de seamă al acestei asociații.

Dar, în condițiile societății noastre socialiste, ținînd seamă de dificultățile actuale ale informării și „perfecționării” cadrelor didactice în pedagogie și specialitate, se impune, credem, crearea unei instituții speciale *în cadrul universității* care să aibă sarcina soluționării temeinice a acestor probleme, păstrînd, bineînțeles, experiența pozitivă dobîndită de institutele de perfecționare a cadrelor didactice. Facultate sau Institut (universitar) de perfecționare pentru profesori, institutori și învățători (cele din urmă două categorii putînd depinde, pînă la transformarea lor, de actualele institute pedagogice de 3 ani) a cărei funcție postuniversitară va putea asigura continuitatea pregătirii și desăvîrșirii pedagogice și de specialitate a corpului didactic. Nu e locul și nici nu ne încumetăm să schițăm aici organizarea unei astfel de facultăți sau unui astfel de institut pentru cadrele didactice, formate în actuala noastră universitate. (Pentru cadrele didactice din învățămîntul tehnic și profesional se ridică și probleme deosebite care, analogic, se pot pune și rezolva în cadrul institutelor medico-farmaceutice, poli-technice etc.).

Ceea ce se poate afirma dintru început este că scopul unei asemenea instituții centrale este de acum pe deplin curtat: organizarea și coordonarea — potrivit directivelor Partidului și Guvernului — a tuturor factorilor, tehnicilor (metode-mijloace-căi), condițiilor etc. capabile să determine formarea și dezvoltarea temeinică și progresivă a corpului profesoral din unghiul de vedere al măiestriei pedagogice și al stăpînirii mereu îmbogățite a conținutului specialității predate.

TRANDAFIRI

ȘTEFAN LUCHIAN

UN SPAȚIU EDUCAȚIONAL CU BOGATE RESURSE

În sfera atenției tuturor celor care se ocupă de problemele educației adolescenților s-a impus ca un domeniu special de acțiune, cu o multitudine de valențe și resurse educative, activitatea în afară de clasă și extrașcolară. O privire superficială, luând în considerație faptul că elevul se formează în cadrul bine articulat al procesului de învățămînt, poate să nege oportunitatea acestui spațiu educațional, neacordîndu-i nici un drept de cetate. De altfel, în unele cazuri s-a și întimplat acest lucru, și am fost martori ai unor ciudate confuzii și tendințe de denunțare a activității în afară de clasă și extrașcolară ca factor de supraîncărcare a elevilor. Dacă în unele situații asemenea atitudini erau justificate, nu e mai puțin adevărat, că în ansamblu era vorba de un banal fenomen de transfer, supraîncărcarea datorîndu-se modului în care au fost concepute unele programe, manuale, sau exigențelor exagerate ale unor educatori. Alte ori s-a înțeles unilateral, simplist rațiunea demersului educativ extrașcolar, procedîndu-se empiric sau formal, fapt care a dus în unele școli la transformarea acestui domeniu important într-o copie degradată a orelor de clasă. Dincolo, însă, de aceste stări de lucruri, realitatea a dovedit imperioasă necesitatea a activităților extrașcolare, acordonînd-le locul care li se cuvine în procesul de formare a adolescenților.

Fără a ignora preocupările pentru educația extradidactică, existente de-a lungul vremii, prin proporțiile și locul ce-l ocupă în viața tineretului școlar, se poate afirma că activitatea extrașcolară este o descoperire a acestui secol.

Problemele teoretice și practice ale activității extrașcolare au multe puncte comune cu cele ridicate de categoria „timp liber“ („loisir“), una dintre realitățile cele mai interesante și fecunde ale vremii noastre, dar și dimensiuni și aspecte speciale, determinate de specificul muncii elevilor.

Supusă unor succesive metamorfoze, unui proces de cristalizare și adaptare la situații diferite, activitatea în afară de clasă și extrașcolară are astăzi un profil bine definit, fiind o componentă indispensabilă a procesului de formare a personalității elevilor, un spațiu educațional cu un puternic potențial. Ea continuă, completează și întregeste activitatea educativă din procesul de învățămînt. Faptul acesta nu o transformă într-o anexă a lecției, dimpotrivă, activitatea în afară de clasă și extrașcolară are o relativă autonomie, (cerințe, forme, modalități) care o personalizează, distingînd-o suficient pentru a putea vorbi de un alt domeniu.

Evidențierea cit mai precisă a locului pe care îl ocupă în sistemul muncii educative se obține raportînd-o la forma principală de educație, lecția.

Educația extrașcolară are un caracter mai elastic, permite diferențieri, creează un cadru cu consecințe însemnate pentru formarea unei personalități complexe, prefigurează caracteristici ale vieții sociale în care se va încadra mai târziu adolescentul.

Concepută și desfășurată de către organizațiile U.T.C. din școli, activitatea în afară de clasă și extrașcolară creează cadrul propice pentru manifestarea multila-

terală a elevilor. Sînt revelatoare, în acest sens, cuvintele rostite de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea pe țară a U.T.C., ce subliniau că „este în mod deosebit necesar să se lase organizațiilor județene de tineret și organizațiilor din școli, universități, întreprinderi, comune, mai multă inițiativă în organizarea diferitelor manifestări, în adoptarea unor forme cit mai variate de activitate“. Tinzînd, în esență, spre aceleași țeluri ca și procesul de învățămînt, activitatea în afara clasei și extrașcolară stabilește alte relații în cadrul cuplului educativ fundamental, profesor — elev, își încorporează noi laturi în procesul de educație, recurge la mijloace proprii. Schimbarea raporturilor din cadrul cuplului educativ are importante repercusiuni pentru ambii termeni și nu numai pentru unul dintre aceștia (elevul), cum în mod obișnuit se crede. Esența schimbării rezidă în faptul că elevul devine factor activ, independent, cu un statut diferit în multe privințe de cel valabil la clasă. Elevul poate să se manifeste liber, neconstrins, să opteze în funcție de ceea ce este sau vrea să fie. El nu e solitar în această interesantă aventură, sînt colegii, este profesorul, dar acesta din urmă are o altă poziție, acționează în alt fel.

Prea deasa plasă de rigori care învăluie ora de clasă este înlăturată. Rigorile sînt acum de altă natură, impuse de către ei înșiși, iar receptarea lor are alte reverberații.

Prin natura sa, activitatea în afară de clasă și extrașcolară îi face pe elevi să-și determine mai exact interesele, să treacă la o muncă menită să le întrețină și să le dezvolte. Ea le oferă posibilități pentru cultivarea inclinațiilor și aptitudinilor, pentru îndeplinirea dorințelor, preferințelor și aspirațiilor, angajează zone interioare și resurse rămase într-o stare latentă, sau uneori nebănuite.

Se deschid largi orizonturi în ceea ce privește autodefinitura cit mai exactă, alți printr-o continuă confruntare interioară, cit și prin raportarea la colegi, la cei cu care elevul vine în contact, se parcurs, totodată, trepte importante în dezvoltarea spiritului de independență al elevilor.

Realizarea acestor deziderate depinde de înțelegerea adecvată a ceea ce este într-un asemenea context educativ. El are, în acest caz, rolul de sfătuitor, de frate mai mare al elevilor. Învîngîndu-și pornirea de a învăța mereu pe alții, de a da lecții, folosindu-se de tactul său, el trebuie să găsească alte căi de vehiculare a „sarcinii“ sale educative, să-și exprime intervenția, atunci cînd aceasta este imperios necesară, nu prin interdicție, rigid, de la înălțimea catedrei, ci mult mai elastic, situîndu-se pe cit posibil în planul psihologic al elevului. E de la sine înțeles că un asemenea mod de acțiune, valorificînd competența multiplă a profesorului, are o puternică înrîurire formativă asupra elevilor. Comunicarea directă, sinceră, fără bariere formale, într-o anumită perioadă din procesul de dezvoltare al adolescenților, determină un proces extrem de profitabil în educație, de asimilare a modelelor printr-o parțială negare. Se știe că datorită unui complex de factori, între care nevoia de modele, de firi exemplare, educatorul cu o marcantă personalitate devine expresia ideilor elevului. Dezvoltarea psihică a elevului, sporirea cunoașterii duc la reconsiderarea tot mai exactă a acestei imagini ideale.

Cunoscînd aceste aspecte, profesorul trebuie să le evite, să procedeze în așa fel încît, relevîndu-și chipul de elevată umanitate, să se bucure de o altfel de încredere, stimă și prețuire din partea elevilor.

În acest sens, de o deosebită importanță este permanenta confruntare a sistemului de referințe valorice al profesorului cu cel al elevilor. Aici se deschide un vast cîmp de comunicare, de schimburi interioare în ambele sensuri, care îl ajută pe elev să-și formeze o axiologie, să se maturizeze, iar pe educator să se mențină într-o stare de permanență tinerete spirituală, să se sincronizeze.

Referindu-ne la conținut, vom remarca faptul că într-unul din cele mai importante planuri ale sale activitatea în afară de clasă și extrașcolară oferă posibilități eficiente de manifestare și dezvoltare pentru elevii cu interese și aptitudini științifice, tehnice, literare, artistice, sportive, atît în cadrul cercurilor care se creează în raport cu dorințele elevilor, a for-

mațiilor cultural-artistice, sportive, cit și prin participarea la o gamă largă de activități. Dar cercurile, ori de ce natură sînt ele, nu vor fi decît un balast, dacă se vor mărgini la repetarea într-o formă puțin diferită a unor cunoștințe de la clasă și nu vor trece la acțiuni (referate, lucrări individuale și colective, expediții etc.), care să-l pună pe elev în situația de a cerceta, de a regîndi o serie de probleme ale științei, tehnicii și artei, de a crea în ultimă instanță. În acest domeniu se cer eliminate o serie de idei pernicioase care, confundînd elevul de la cerc (elev dotat, inteligent, minat de patosul cunoașterii), cu tipul mediu de elev, îi pretinde prea puțin.

O latură cu profunde și ireductibile influențe în formarea patriotică, cetățenească a elevilor îl au acțiunile menite să contribuie la cunoașterea patriei, a istoriei, a oamenilor ei, a realizărilor prezente și frumuseților ei; excursiile, drumețiile, atîtea și atîtea activități urmărind acest aspect au puterea de neînlocuit a contactului viu, direct, insuflător, îi creează elevului sentimentul apartenenței la un anumit spațiu geografic, istoric, spiritual.

În cadrul activităților în afară de clasă și extrașcolară intervine o altă componentă, neîntîlnită deloc în procesul de învățămînt, recrearea, distracția, atît de acut cerute la această vîrstă. Reuniunile, carnavalele, serbările cîmpenești oferă largi posibilități în acest sens.

În ansamblul său, activitatea în afară de clasă și extrașcolară, imbinînd activitățile din cercuri cu cele cultural-artistice, sportul, vizionarea de spectacole, valorificarea posibilităților educative oferite de mass-media-uri, colobevile, întîlnirile cu personalități ale vieții politice și obștești, serile de poezie, muzică, dans, excursiile și alte forme interesante, se prezintă ca un domeniu educațional de importanță majoră pentru modelarea personalității adolescentului, pentru formarea unui om multilateral, integrat organic în matca societății.

Mai e necesar ca organizatorii ei, organizațiile U.T.C., cu sprijinul cadrelor didactice, să respecte principiile specifice, adică să nu uite în primul rînd că participarea elevilor se face pe baza liberului consimțămînt și nu prin constrîngere.

Elevii vor veni la activitățile ce le plac, care răspund problematicei și cerințelor lor. Antrenarea masei de elevi, idee obsedantă pentru unii, se va face nu prin obligativitate, atunci cînd o sală, la o anostă conferință, rămîne pe drept goală, cit prin inițierea unor acțiuni pentru interese și gusturi deosebite. Ceea ce se va dovedi interesant va comunica ceva elevilor, le va pune întrebări sau le va propune răspunsuri și soluții la ceea ce îi frămîntă, nu va rămîne niciodată fără participare.

În acest sens, conținutul diverselor activități, ca dealtfel „caratele“ de fantezie, originalitate pe care le au în expresie constituie deziderate esențiale, dar și garanții sigure ale succesului.

Cum se pot atinge aceste țeluri, și altele? Acționînd firesc în secolul naturii acestui domeniu, dînd acestui generații înzestrată, minată de dorința profundă de a contribui la edificarea patriei cu pasiunea frenetică a noului, posibilitatea de a se desfășura, de a contribui mai mult la propria educare.

COPILUL, O PROBLEMĂ PENTRU PĂRINȚI

Lucullus¹⁾, vestit pentru ospetele pe care le organiza, mărturisea către sfârșitul vieții că fapta sa cea mai măreață este plantarea unui cireș, pe care l-a văzut apoi crescând și împodobindu-i grădina. A crește un copil — nu este oare o faptă cu atât mai măreață, mai plină de semnificație? Toți acei care și-au asumat răspunderea pentru dezvoltarea unei ființe plătinde, care să le împodobească mai târziu casa și să ducă în timp viața lor mai departe, ar trebui să mediteze asupra acestui fapt.

În realitate, majoritatea oamenilor discută în cadrul familiei rezolvarea diferitelor probleme: cumpărarea unei mașini, construirea unei case, înzestrarea ei cu mobilier etc. Desigur, nimeni nu condamnă aceste preocupări firești, dar considerăm că în punerea problemelor referitoare la satisfacerea trebuințelor noastre biologice, sociale și spirituale trebuie să existe o ierarhie și o ordine gradată în selecționarea lor. Cea mai simplă analiză a vieții noastre ne arată că tocmai aceasta lipsește adeseori. Copilul nu constituie în cele mai multe cazuri o problemă pentru noi, o preocupare continuă pentru găsirea celei mai bune soluții în educarea lui. Interesul nostru se trezește brusc, doar o dată cu necazurile de care ne plîngem, când, printr-o stranie și peiorativă denumire, fiul sau fiica noastră apar pe lista „copiilor problemă”. De fapt, copiii trebuie să fie pentru părinți o problemă în sensul multipelor rezolvări pe care le căutăm, înainte chiar de nașterea lor. Nu însă în accepția expresiei „copii problemă” care desemnează cazuri speciale, dificile, în activitatea educatorilor.

Am asistat cu o lună în urmă la o discuție între o profesoară dirigintă și un părinte a cărui fiică își modificase notele din carnetul școlar. Era revoltat: „Să-mi faci ea una ca asta? O stilcese în bătaie! Are de toate în casă: masă bună, locuință frumoasă, televizor, radio; nu-i lipsește nimic.” Avea dreptate tatăl fetei: pentru toate cele enumerate el muncea din greu ca mecanic pe locomotivă; dar poate că eleva era totuși privată de anumite lucruri — mărunte în judecata noastră, dar valoroase ca factori educativi. Ceea ce-i lipsea era prietenia părinților ei, încrederea reciprocă, curajul de a le mărturisi adevărul și de a cere sprijinul lor.

Sarcina părintelui nu se reduce la asigurarea bunurilor materiale necesare creșterii copilului; ea este în primul rând una de educator, în care prima atribuție se subînțelege; prima este un mijloc care asigură creșterea; a doua, nu numai orientată către un scop, ci ea însăși un scop al vieții noastre. Pentru a educa însă, trebuie să cunoști toate etapele din dezvoltarea copilului și metodele de a influența creșterea lui. În primul rând, ca educator, trebuie să înveți cum să înveți pe alții.

În agricultură, de exemplu, se depun eforturi însemnate pentru înlăturarea accidentalului. Se studiază solul, îngrășămintele sînt dozate în funcție de cultură și teren, semințele selecționate, pămîntul lucrat cu cele mai moderne mijloace. Țăranii cooperatori se adună pentru a afla noutățile în materie de muncă a cîmpului, pentru schimb de experiență și discuții asupra posibilităților de ameliorare a producției. Copilul, considerat viitor al națiunii și al umanității, nu suscită însă același interes; Ioan Slavici amintește (2) despre cărțile apărute în vremea sa care tratau probleme în atenția logodnicilor, tinerilor căsătoriți, părinților, toate fiind centrate asupra preocupării principale: „cum vom acționa cînd vom avea copii”. Autorul acestor rînduri menționa, în 1935, experiența de la o grădina de copii din București, unde părinții se adunau săptămînal și discutau probleme de educație, sub îndrumarea medicilor și a

MATERNITATE

ION VLASIU

corpului didactic³⁾. De bună seamă, astăzi asemenea acțiuni sînt forme obișnuite ale colaborării dintre principalii factori educativi, recomandate și încurajate de Ministerul Învățămîntului. Dar nu la existența cercurilor de părinți ne referim, ci la setea acestora de a participa la ele, conștienți de răspunderea lor.

Atașamentul părinților pentru copiii lor și mai ales dragostea fără limită a mamelor este cunoscută și elogiată în întreaga literatură. Importanța afectului în formarea personalității copilului este, de asemenea, recunoscută, dar eutezăm să afirmăm că principiul de bază al educației sănătoase se află în conștiința noastră. Dragostea ne dă forța necesară să învingem toate obstacolele; ea este însă și o forță a apăsării, care, lăsată în voia întîmplării, pot distruge totul în calea lor; captate, însă, sînt surse de energii binefăcătoare. Folosirea energiei afective în cunoașterea și îndrumarea rațională a propriului copil nu este numai o investiție de lungă durată, ci și un mijloc de satisfacții imediate, de descoperire și cucerire a unei lumi noi, necunoscute nouă.

Părinții din zilele noastre trebuie să fie adevărați exploratori, dornici să-și descopere propriii lor copii.

Constantin ZAHIRNIC

¹⁾ Lucullus, general roman care a condus înaintea lui Pompei, războiul împotriva lui Mithridate; apoi, proconsul în Orient, magistratură în care a dovedit un deosebit spirit organizatoric. Sespunece a înființat și prima bibliotecă particulară.

²⁾ Ioan Slavici: *Povești pentru buna creștere a copiilor*, București, 1897.

³⁾ Constantin Zahirnic: *Cunoașterea elevului prin metoda anchetei profesionale*, Cartea Românească, 1935.

EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL

ÎN ANII DE ȘCOALĂ

Afirmația că educația fizică și sportul fac parte integrantă din viața omului modern apare ca un loc comun. Sîntem martorii uriașei explozii a științei și tehnicii contemporane, cînd mecanizarea și automatizarea au pătruns în procesele tehnologice ale tuturor ramurilor producției. Observăm că omul zilelor noastre este din ce în ce mai puțin solicitat fizic și că, dimpotrivă, devine tot mai imperios necesară prezența sa la pupitrul de comandă. Ca urmare a modificării raportului dintre efortul fizic și cel intelectual, a crescut corespunzător și cantitatea de timp liber aflată la dispoziția individului. Educația fizică și sportul capătă în aceste condiții funcții noi.

„Educația fizică și sportul, mișcarea în aer liber, se arată în „Studiul privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală”, vor trebui să devină, în mai mare măsură, factori compensatori de o deosebită importanță pentru menținerea sănătății, constituind, în același timp, mijloace prețioase de educare a voinței și a caracterului, în dezvoltarea multilaterală a tinerei generații.”

Aceasta au fost motivele pentru care am întreprins ancheta de față, solicitînd participarea unor specialiști, tehnicieni și pedagogi, preocupați de viitorul tinerei generații din țara noastră.

ORGANIZAȚIA DE PIONIERI ȘI EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL

Necesitatea pe care o simte copilul de a-și cheltui surplusul de energie nu-și găsește nicăieri o canalizare mai adecvată decît în cadrul activității de educație fizică și sport. Atenția deosebită care se acordă în cadrul Organizației de pionieri educației fizice și sportului răspunde astfel cerințelor fiziologice și psihice pe care le ridică această vîrstă a marilor începuturi. Ne-am adresat tov. conf. univ. Traian Pop, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România, pentru a ne face cunoscut locul pe care-l ocupă activitatea fizică și sportul în ansamblul vieții pionierești.

„Fiecare dintre noi a avut prilejul să observe adeseori, felul în care se joacă sau se comportă pe terenul de sport un grup de copii sau de tineri. Nicăieri, copilul nu se oferă pe sine cu mai multă sinceritate, într-un mod mai direct și mai lipsit de false conveniențe decît în cadrul luptei sportive care se cere dreaptă, sinceră și totală. Odată cu efortul fizic depus, viguroasă solicitare a organismului, a stării de sănătate, exercițiile fizice contribuie la formarea unor înalte trăsături ale personalității umane. Cutezanța, îndemnarea, creativitatea, perseverența, spiritul de colectiv, sînt calități care apar și se dezvoltă în timpul activităților de educație fizică. Ca într-un uriaș laborator al formării și șlefuirii calităților fizice și psihice, educația fizică și sportul oferă posibilități nelimitate de educare multilaterală a copiilor, de dezvoltare a principalelor trăsături ale adultului de mîine.

Vîrsta copilăriei este vîrsta marilor descifrări, a marilor începuturi,

iar acestea sînt sinonime cu pionieratul, cu cutezanța și cu spiritul de acțiune, de mișcare. Dorința organică, legitimă, de mișcare a copiilor trebuie să-și găsească un larg cîmp de dezvoltare în cadrul Organizației pionierilor care desfășoară acțiuni interesante și vii, în rîndul cărora excursiile, jocurile, sporturile, cîntecele, marșurile ocupă un loc de frunte. De la hîrjoana copilărească la întrecerile sportive, de la micile plimbări la excursiile și expedițiile pline de inedit și farmec, gama mijloacelor pe care educația fizică și sportul le pune la îndemîna cadrelor didactice și comandanților de pionieri este practic nelimitată. Este de datoria noastră, a tuturor celor care ne ocupăm cu instruirea și educarea copiilor și tinerilor, să-i atragem neîncetat în asemenea activități, menite să le întărească sănătatea, să le călească corpul, să le dezvolte armonios calitățile fizice și psihice și să le asigure posibilitatea orientării viitoare spre marile performanțe sportive. **Educația fizică și sportul nu reprezintă numai mijloace de formare și educare a tineretului, dar, în același timp, oferă cel mai potrivit cadru de verificare a trăsăturilor de voință și caracter, de modelare a profilului moral, potrivit cu cerințele societății noastre**

Pornind de la aceste considerente, școala și Organizația de pionieri vor trebui să valorifice în viitor, într-o și mai mare măsură, condițiile pe care le creează educația fizică și sportul pentru dezvoltarea armonioasă și multilaterală a tineretului, dînd acestei activități un caracter larg, de masă. Pionieria reprezintă vîrsta la care se pun bazele viitoa-

- Conf. univ. TRAIAN POP, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului învățămîntului;
- ANGHEL ALEXE, președintele Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport;
- Acad. prof. dr. docent NICOLAE TEODORESCU, decanul Facultății de matematică și mecanică, București;
- Prof. TRAIAN PREDOIESCU, inspector la Inspectoratul școlar al Sectorului 3 al Capitalei;
- Prof. emerit ASPASIA VASILIU, directoarea Liceului „I.L. Caragiale”, Ploiești;
- Prof. ANTON IONESCU, Liceul „Spiru Haret”, București;
- Prof. univ. LEON TEODORESCU, rectorul Institutului de cultură fizică

relor performanțe ale omului de știință, artă și literatură, ale viitorilor maeștri ai sportului.

Orientarea nouă, care a fost dată de către conducerea partidului activității pionierești și UTC, repre-

zintă o garanție sigură a unor noi succese în procesul de formare a tineretului patriei noastre, proces în care educația fizică și sportul vor trebui să-și găsească un loc tot mai important.”

ROLUL EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI ÎN LUMINA MĂSURILOR LUATE DE PARTID ȘI DE STAT

Tovarășul Anghel Alexe, președintele Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, ne vorbește despre importanța educației fizice și a sportului în lumina măsurilor, luate de conducerea de partid și de stat.

„Pornind de la adevărul că omul reprezintă elementul dinamic al transformării mediului înconjurător, al dezvoltării societății, rezultă că procesul educativ trebuie să țină seama de nevoile lui și de cerințele societății în continuu progres. Educația fizică și sportul sînt printre factorii cei mai activi ai procesului educativ; lor li se datorește stimularea creșterii indicilor antropometrici și ai calităților fizice ale individului, care, la rîndul lor, stimulează creația, munca, și le ridică pe acestea atît sub raportul intensității cît și al valorii, la un nivel superior. Nimeni nu poate ignora astăzi faptul că educația fizică și sportul determină în mod activ lărgirea sferei activității intelectuale a celui ce le practică. De asemenea, afectul, voința, ca și conduita morală sînt puternic influențate. În etapa actuală de dezvoltare impetuoasă a tehnicii și științei, de mecanizare și automatizare a unor procese tehnologice și chiar a unor întreprinderi și ramuri întregi, individul este din ce în ce mai puțin solicitat pe planul fizic. În schimb, sporește corespunzător ponderea timpului care reclamă prezența sa în laborator, în sala de cursuri, în bibliotecă, în fața planșetei. Educația fizică și sportul devin

astfel factori cu o funcție compensatorie și permanent stimulative.

Această cerință obiectivă este oglindită în măsurile luate de conducerea partidului și statului în domeniul muncii educative în rîndurile tineretului. În cuvîntarea rostită la Consfătuirea pe țară a U.T.C., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, spunea: „Uniunea Tineretului Comunist va trebui de asemenea să se ocupe intens de activitatea sportivă a tinerilor, de activitatea turistică și, în general, de organizarea într-un mod cît mai plăcut a timpului liber al tineretului”.

Legea cu privire la îmbunătățirea activității de educație fizică și sport, adoptată în decembrie anul trecut de către Marea Adunare Națională, precizează cadrul organizatoric și material necesar desfășurării acestei activități. Școala, sindicatele, U.T.C., precum și alte instituții și organizații au primit, alături de Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, atribuții precise în legătură cu această acțiune educativă de mare importanță și răspundere.

O sarcină importantă a fost încredințată Uniunii Tineretului Comunist și anume organizarea activității sportive de masă din școli și de la sate. Cu sprijinul consiliilor populare, al conducerii școlilor și al altor factori de răspundere se vor crea condițiile materiale corespunzătoare acestei activități larg cuprinzătoare.

(Continuare în pag. 18)

Pirghie importantă în formarea caracterului, educația fizică și sportul au puternice valențe stimulativе: dorința de afirmare, emulația, exemplul și necesitatea propriei verificări.

Unind efortul școlii pe planul instruirii și al educației, cu al antrenorului sau al instructorului sportiv, tindem să realizăm o armonioasă dezvoltare a personalității umane, o sinteză între intelect, afect, voință și să dezvoltăm însușirile morale ale tînărului de azi. Că în acest sens vor trebui canalizate și pe viitor eforturile noastre o dovedesc re-

SPORTUL ȘI ACTIVITATEA DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

Dacă relația dintre educația fizică și sănătatea omului este evidentă pentru toți, mai puțin clară apare legătura dintre sport și cercetarea științifică. Acesta a fost motivul pentru care ne-am adresat tov. academician **Nicolae Teodorescu**, decanul Facultății de matematică și mecanică din București, vechi și cunoscut sportiv, cu întrebarea „Cum s-au împăcat în viața dumneavoastră sportul și cercetarea științifică?”

„În multe momente dificile ale activității mele, în anii de studenție, în cercetarea științifică, la catedră sau în activitatea ce-o depun pe tărîm obștesc faptul că în tinerete am practicat sportul mi-a înlesnit să-mi găsec acel echilibru interior, să-mi mobilizez resursele morale și intelectuale pentru a depăși punctul critic.

Aparțin generației care a crescut și s-a format în lumea contradicțiilor sociale și economice dintre cele două războaie mondiale. Am trăit renașterea spirituală a acestei generații, care are privilegiul și mîndria de a participa la construirea unei vieți noi în patria noastră.

Ei bine, spontaneitatea și fermitatea, moderația și prudența în ofensivă, continuitatea în defensivă — acel echilibru care nu trebuie să anihileze totuși spiritul cutezător — și-au valorificat valențele, devenind trăsături ale caracterului meu, datorită sportului. Sau, ca să fiu mai exact, aș face următoarea precizare: formarea acestor prețioase însușiri o datoresc educației părintești, pînă la o anumită perioadă din viață, iar dezvoltarea lor, sportului.

În fotbal, înveți să ataci și să te aperi, crușînd omul din fața ta, să te ferești să greșești. În oină,

SPORTUL ȘCOLAR ȘI SPORTUL DE PERFORMANȚĂ

Peritoriul Sectorului 3 al Capitalei (fost raionul 23 August) se află cea mai însemnată bază sportivă — stadionul „23 August”, cu o capacitate de o sută de mii de spectatori. Și tot în cuprinsul acestui sector activează cîteva formații școlare care dețin titluri republicane și orașenești în sportul de performanță.

Acestea au fost, în primul rînd, motivele pentru care ne-am adresat profesorului **Traian Predoiescu**, inspector la Inspectoratul școlar al sectorului, în problema raportului dintre sportul școlar și cel de performanță.

„În familie, în școală, în societate, sportul și-a dovedit din plin eficiența fiind tot mai îndrăgit de tineret.

Activitatea sportivă — cum se știe — se desfășoară pe două planuri principale: în cadrul școlii și în

zultatele îmbucurătoare înregistrate în ultimii ani de către elevii sportivi: educația situație școlară — activitate sportivă este în mod satisfăcător rezolvată și în asociațiile sportive, în concordanță cu cerințele tot mai sporite ale școlii și societății.

Buna colaborare a factorilor responsabili de desfășurarea activității educației fizice și a sportului la noi în țară cu Ministerul Învățămîntului, Ministerul Sănătății, Ministerul Forțelor Armate etc., colaborare așezată acum pe baze noi, constituie premisa viitoarelor succese pe plan intern și internațional ale mișcării noastre sportive.”

sport în care liceul „Spiru Haret” din București, printre ai cărui elevi m-am aflat în al treilea deceniu al secolului nostru, se dovedise protagonist pe țară, cum să pătrund în dispozitivul adversarilor, atunci cînd eram la „bătăie”, și cum să le ațin eu calea acestora, atunci cînd echipa noastră se afla „la prindere”. În jocul de tenis, m-am străduit să calculez rapid din ochi distanțele, în așa fel încît prin executarea mișcării în acea fracțiune de secundă hotărîtoare să derutez adversarul. Astfel am reușit să devin eu adăvărât un bun jucător.

În Facultate, apoi la doctorat, la Paris, iar mai tîrziu, în viața profesională, în munca de cercetare științifică și la catedra universitară etc., aceste însușiri, pe care sportul mi le-a dezvoltat, m-au ajutat într-o măsură pe care aș putea-o numi de-a dreptul salvatoare.

Lată, asta mi-a oferit mie sportul, asta am păstrat.

Azi, ca profesor și ca decan al unei facultăți de științe pozitive, am satisfacția să constat că mulți dintre studenții noștri sînt cuprinși în diferitele forme ale acestei admirabile mișcări de mase care e sportul — firește, nu ca spectatori gălăgioși, în tribune, ci pe gazonul și pe pistele stadioanelor, în piscine, pe ring, pe vîrnîșurile munților etc., în exerciții în care trupul și mintea găsec, deopotrivă îndemnuri și satisfacții atît de utile și (orice ar spune unii mai grăbiți) să tragă concluzii negative) compatibile cu preocupările științifice.

Să folosim din plin condițiile materiale pe care le avem azi la dispoziție pentru practicarea sporturilor și să facem din sportul românesc o prezență tot atît de vie pe arena internațională ca și aceea de necontestat a științei românești.”

afara clasei. Aceaste din urmă, care se realizează prin colectivul sportiv al fiecărei școlii, cuprînd mai multe forme: sportul de performanță (școala sportivă), gimnastica de agrement, minutul și pauza de cultură fizică, recreația organizată și, în fine, turismul.

În sectorul nostru funcționează un număr de 100 de profesori de educație fizică, la aproximativ 15.000 elevi, în 40 de școli. Sînt cifre care permit oricui să aibă imaginea exactă a dimensiunilor acestei activități.

În ultimii ani se constată un interes crescînd al elevilor noștri pentru activitatea sportivă în afara școlii. Aici, cred eu, se exprimă cel mai direct orientarea sănătoasă a tineretului școlar care face din sport un aliat al vieții sale și un mijloc eficient de folosire a timpului liber. Bunăoară, Școala Sportivă

nr. 2^a a înscris un număr de 3.470 de elevi în concursuri și campionate de diferite nivele. Dintre acestea, 42 au dobîndit 37 titluri de campioni republicani (decalajul — numai aparent — se explică prin faptul că e vorba și de titluri obținute pe echipe), iar 19 dețin 35 de recorduri republicane. Activitatea competitivă include și manifestări pe tărîm internațional.

Colaborarea strînsă, continuă cu organizațiile U.T.C. și cu Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 29 XI.—1, XII, 1967, dă școlii, azi, posibilități sporite pentru a adînci și îmbogăți conținutul educației tineretului școlar prin sport.

Mijloc de stimulare a calităților sufletești ale copilului, iar mai tîr-

EDUCAȚIA FIZICĂ CONTRIBUIE LA CREȘTEREA PUTERII DE MUNCĂ A ELEVILOR

Despre modul cum se îmbină în cadrul unei unități școlare educația fizică cu cea intelectuală, ce probleme sau lucruri se cer subliniate, ne vorbește tovarăsa **Aspasia Vasiliu**, directoarea liceului „I.L. Caragiale” din Ploești, atît ca profesoară cit și ca mamă.

„Măsura în care educația fizică contribuie la formarea trăsăturilor pozitive de caracter, la însușirea disciplinei conștiente de către toți elevii, trebuie înțeleasă de toate cadrele didactice, indiferent de specialitate, precum și de toți părinții.

Un rol activ în această direcție îl are și medicul școlii, care, în expunerile pe care le face în fața claselor sau la consfăturile organizate cu părinții, poate arăta convingător că educația fizică contribuie la creșterea puterii de muncă, la sporirea capacității de asimilare a cunoștințelor, la dezvoltarea atenției și interesului față de învățatură.

Din școala noastră am avut întotdeauna suficiente exemple cu care să ilustrăm convingător aceste afirmații: frații **Costache**, inginerul **Gheorghiu Nicolae**, campionul de șah **Florin Gheorghiu**, iar astăzi elevul **Dumitru Dan**, campion de atletism, care este în același

EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL, FACTORI DE INTEGRARE ÎN VIAȚA SOCIALĂ

Profesorul **Anton Ionescu** de la liceul „Spiru Haret” din Capitală ne împărtășește opiniile sale în legătură cu influența educației fizice și a sportului în formarea tineretului pentru viața socială.”

„La șapte ani — sau experimental, deocamdată, la șase ani — școala primește un copil crescut în cadrul relativ restrîns al familiei, neobișnuit cu aspectele noi pe care viața în colectivul clasei i le oferă în zeci și zeci de ipostaze.

Primul efort al pedagogului — învățător sau profesor — este să modeleze în copilul ce i-a fost încredințat insul de care are nevoie pentru închegarea unui colectiv omogen, armonic — clasa. Elevul trebuie, deci, mai întîi disciplinat și acomodat cu ritmul de viață și

ziu ale adolescentului, sportul mobilizează puterea de luptă, dorința de afirmare, printr-o confruntare directă în care valoarea, aptitudinile, performanța, consacră rezultatele. Ambiția astfel stîrnită devine elementul susținerii, iar regulile diverselor concursuri și jocuri sportive impun respectarea unor norme de lealitate, de sinceritate.

Dezvoltarea mișcării sportive în școlile noastre confirmă un fapt care, inițial, părea a fi doar un deziderat: elevii care obțin performanțe sportive sînt printre cei mai buni elevi ai școlii. Aceasta dă educatorilor posibilitatea să constată cu satisfacție că împletind munca intelectuală cu activitatea sportivă, tînărul din zilele noastre se apropie de semnificația mai adîncă a preceptului roman: „minte sănătoasă într-un trup sănătos”.

timp și cîștigător la olimpiada de matematică.

Din păcate, mai sînt încă unii părinți care consideră activitatea fizică un factor care determină rămînerea în urmă la învățatură a copiilor lor. Ca mamă am putut constata efectele pozitive ale practicării sportului la propriul meu copil. De aceea în convorbirile cu părinții le arăt acestora că educația fizică cultivă, antrenează nu numai calitățile fizice, ca forța, rapiditatea în mișcări, îndemînarea, ci și deosebite calități morale, ca: voința de a învinge greutățile în muncă, perseverența, răbdarea. Stăpînirea de sine și curajul sînt trăsături pe care nu și le va educa adolescentul numai ascultînd recomandările verbale ale dirigintei, ale pedagogilor săi. I le va educa profesorul în ora de educație fizică.

Noi nu am neglijat să cultivăm nici dragostea și respectul pentru munca fizică, dovadă că amenajarea bazei sportive a școlii s-a asigurat și cu sprijinul elevilor, care au săpat, au cernut și au cărat nisipul sau zgura necesară, zidindu-și cu mijloace proprii „casa lor”, în care viitoarele competiții sportive vor prilejui tot atîtea afirmări ale tineretului nostru școlar.

opinia clasei. Printre mijloacele folosite, cele puse la dispoziție de educația fizică și sport sînt de prim ordin.

Prin educație fizică și sport, elevul deprinde nemijlocit cunoștințe utile de igienă, de organizare și de folosire a timpului liber, își dezvoltă receptivitatea, își creează o sănătoasă stare de dispoziție, își disciplinează voința, integrîndu-se în colectivul din care face parte și însușindu-și spiritul de echipă, începe să înțeleagă valoarea normelor de conduită socială și să învețe legile nescrise ale muncii și întrecerii. Procesul acesta, care face din elev o valoare socială, nu este nici simplu și nici brusc, ci, dimpotrivă, lent și complicat.”

TENDINȚELE ACTUALE ALE MIȘCĂRII SPORTIVE

Lam abordat pe prof. univ. **Leon Teodorescu**, rectorul Institutului de cultură fizică și sport din București, cu rugămîntea să ne răspundă la întrebarea: „Care sînt tendințele actuale ale sportului și care este raportul între sportul de masă și cel de performanță?”

„În concepția contemporană, practicarea sistematică a diferitelor forme ale exercițiului fizic constituie o componentă a regimului de viață al fiecărui om. În România Socialistă sînt create toate condițiile ca această concepție științifică despre viață să fie aplicată integral. În

DE 8 MARTIE

ÎNCHINARE MAMELOR

Amfore pline de viață, cu
mers liniștit, purtând firesc pe
cap amfore pline de dragoste
amețitoare și mereu uimită ca
un copil cuminte.

Voi mergeți de secole la fel
de liniștite; la fel de agale și
de simplu purtați vasele dra-
gostei și vasele puterii — ver-
tical, pentru ca nici o picătu-
ră să nu se piardă.

Și la vremea potrivită vă ple-
cați asupra lor, le dăruiți și-
potul oamenilor și apoi spu-
neți copiilor să le umple la
izvor.

Pepino CRISTIAN
clasa a XI-a
Liceul „Gh. Lazăr“

Ilustrație de Olga CIZEK

CÎNTEC

Dacă femeile s-ar fi născut de-odată cu plopii
Înalte și verzi
Viscele păsări le-ar fi sărutat buzele frunze
Albastrul le-ar fi picurat în plete
Cu slove și cîntec.

Dacă femeile s-ar fi născut în strigătul zorilor
Albe, tăcute,
Mîinile lor ar fi înflorit înafară
Iar soarele ar fi mîngîiat fierbinte
Trupul lor calm, străceziu.

Dacă femeile s-ar fi născut în statui
Liniștite și triste,
Ar fi venit cineva să le sculpeze orbitele
În lumină și-adînc
Cu degete lungi de fremăt și oisare.

Nadia GIROVEANU
clasa a XI-a
Liceul „M. Eminescu“

consecință, în etapa actuală, sînt
importantă problema generalizării
practicării sistematice a exercițiilor
fizice și aceea a orientării practi-
cii, respectiv a activității de edu-
cație fizică și sport.

Reiese clar că soluționarea am-
belor probleme aparține domeniului
educativ, mai ales dacă ne referim
la tinerele generații. Educatorii (pă-
rinți și specialiști), cît și instituțiile
și organizațiile investite cu atribu-
ții educative (școala, organizațiile
U.T.C. și pionerești etc), trebuie
să aibă în vedere faptul că actualele
tinere generații vor fi pregătite,
formate, în condițiile permanenței
revoluției tehnico-științifice și ale
profundelor prefaceri sociale care
o preced. Rămîne ca influențele de
ordin educativ să fie pe măsura
acestui cadru organizatoric. Aceste
influențe depind în mare măsură
de conținutul activității, de practi-
că. Scrutînd perspectiva vieții ma-
teriale și spirituale din deceniile
următoare, în domeniul activității de
educație fizică apar evidente unele
tendențe:

— **Tendința de sportivizare și poli-
sportivizare.** Practicarea de către
fiecare, nu a uneia, ci a mai multor
ramuri de sport se impune ca o
necesitate. Programele școlare de
educație fizică actuale asigură, în
mare măsură, elevilor acest fond
motric minimal.

— **Tendința de activitate sportivă
independentă sau în grupuri mici.**
Ea este determinată de condițiile
de viață civilizată în continuă îmbu-
nătățire, care conduc la petrecerea
timpului liber săptămînal în afara
localităților, în mijlocul naturii. Este
vorba deci de accentuarea caracte-
rului recreativ conștient al practi-
cării sporturilor, am putea spune
al caracterului ludic și de agrement.

— **Tendința de competitivitate.** În-
trecerea pe linie sportivă nu numai
că își păstrează actualitatea, dar

ea se amplifică, uneori ajungînd la
pasiune. Se nesocotește însă un
element de o mare valoare educa-
tivă: **autodepășirea.** Această valen-
ță, relativ nouă în practica educa-
ției fizice de masă, trebuie cultivată,
deoarece ea presupune în același
timp **conștiința necesității** practicării
sistematice a sportului.

Tendențele enunțate constituie
doar **condiția** socială a dezvoltării
sportului de masă și, în consecință,
sînt necesare măsuri organizatorice
corespunzătoare, în permanentă per-
fecționare.

Sportul de performanță presu-
pune aspecte **particulare** ale ace-
lorăși calități morale pe care le
dezvoltă și le educă sportul de masă.
Răspunderea socială constituie o
notă dominantă, comportarea și
perfecționarea sportivului fiind su-
puse aprecierii opiniei publice. A-
ceastă răspundere este cu atît mai
mare, cu cît comportarea și perfor-
manța sportivului angajează pres-
tigiul unor colective tot mai largi,
ajungîndu-se chiar la angajarea pres-
tigiului național. Valorificarea și
ridicarea la un nivel superior a
calităților morale și de voință ale
sportivilor revine **educației**, ca par-
te integrantă a procesului de an-
trenament, cunoscută sub denumi-
rea de pregătire psihologică (sau
numai de pregătire morală și de
voință).

Avem de a face cu un aspect a
ceea ce se cheamă **educație sportivă.**
Această educație sportivă este
prezentă și constituie un obiectiv
și pentru sportul de masă. Dar,
în acest stadiu, dominantă o con-
stituie cunoașterea ramurilor de
sport, educarea calităților morale
la nivelul amintit în vederea **dezvol-
tării multilaterale a personalității
tînărului, educarea unui comporta-
ment corect în viață și în sport.**

Anchetă realizată de V. FIROIU

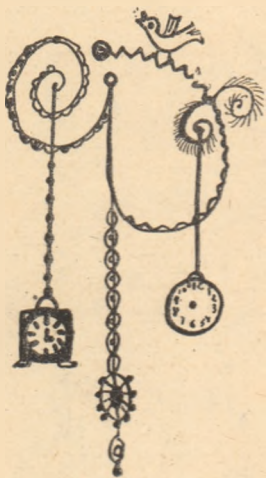
ATELIERUL
ARTISTULUI

ȘTEFAN LUCHIAN

JOCUL COPILOR, UN LUCRU FOARTE SERIOS

Pentru copil, jocul este nu numai un prilej de bucurii dar și un mijloc important de lărgire a orizontului de cunoaștere. Jocul perfecționează mișcările, dezvoltă gândirea și atenția, voința, perseverența, stăpânirea de sine și curajul. Cu alte cuvinte, jocul este o adevărată școală care,

pregătește copiii pentru viață, pentru muncă. În fiecare joc — indiferent că este de mișcare, de construcție, literar, sportiv — cel care se joacă încearcă o stare psihică specifică: sentimentul de plăcere, însoțit de un tonus emoțional mai ridicat.

Cercetările științifice au demonstrat că există o strinsă legătură între comportarea copilului în joc și atitudinea pe care o va avea mai târziu în viață. Un copil care nu lasă pe nimeni să pună mina pe jucăriile lui va fi fără îndoială mai târziu un egoist. După cum unul care se joacă tot timpul singur, va deveni — dacă alte influențe nu-i vor dirija altfel personalitatea — un ins nesociabil și închis. Iată de ce părinților nu trebuie să le fie indiferent felul în care se joacă fiul lor. Unii părinți socotesc că nu e cazul să includă printre numeroasele lor griji și supravegherea și îndrumarea jocului copiilor. Cel puțin în timpul jocului copilul să fie lăsat singur, fără supraveghere — își spun ei. Dar dacă jocul are o atît de mare importanță în dezvoltarea spirituală și fizică a celor mici, cum ar putea fi neglijat de către educatori?

Firește, îndrumarea nu înseamnă nicicum amestecul brutal în jocurile copiilor, tutelarea lor și îngrijirea inițiativei și fanteziei pe care ele le pun în mișcare. Intervenția rigidă a părinților diminuează interesul copiilor pentru joc, ca și valoarea lui educativă. Copilul devine un simplu spectator, un participant pasiv și indiferent la tot ce se întâmplă.

Cum trebuie deci înțeleasă îndrumarea și supravegherea jocului copiilor? În primul rînd, trebuie să se țină seama de vîrsta și de particularitățile lor individuale. În cazul copilului mic, incapabil să se joace prea mult timp singur, intervenția părinților e necesară. Dar nu pentru a-i coordona mișcările și a-i modifica rigid jocul, ci pentru a determina

discret unele acțiuni și a orienta mai bine o activitate începută de el însuși. Pe măsură ce copiii cresc și izbutesc să improvizeze singuri anumite jocuri, ei trebuie să depindă din ce în ce mai puțin de alții, să fie ei și nu părinții lor principalii creatori, interpreți și organizatori ai jocurilor.

Iată o intervenție inteligentă a unei mame în jocul fiicei sale de vîrstă preșcolară: după cîteva clipe de joc, fetița se plictisește și aruncă păpușa, dorind parcă să facă altceva. Mama îi sugerează:

— Și păpușica s-a plictisit. Ce-ar fi s-o duci puțin la plimbare?

Fetița, înviorată, caută în colțisorul cu jucării un cărucior, așază păpușica, o învește, o plimbă bucurată prin cameră. Dar după puțin timp e din nou tentată să abandoneze jocul. Mama intervine:

— Cred că, după plimbare, păpușii i s-a făcut foame.

Fetița din nou este atrasă în joc. Și pregătește cele necesare pentru a hrăni păpușa. Se apropie ora mesei. Jocul trebuie să ia sfîrșit. Mama intervine, fără a strica dispoziția copilului:

— După masă, păpușa trebuie să se culce. Culc-o și vino și tu să mînci.

Un alt mod de a interveni în jocul copiilor se realizează indirect, prin jucăriile pe care le cumpărăm. Orice jucărie este apreciată și îndrăgită de copil numai atunci cînd corespunde puterii de înțelegere, intereselor, inclinațiilor sale. De aceea, să nu oferim jucării care depășesc posibilitățile reale ale copilului de a le maneuvra și utiliza. O carte nepotrivită vîrstei, un joc de construcții oferit unui copil de 1—2 ani, sau o rașcuță rotativă unuia de 6 ani s-ar putea chiar să împiedice realizarea scopurilor noastre educative.

Să nu-i coplesim pe copiii noștri cu tot felul de jucării. Ei nu vor mai arăta interes față de ele, în joc vor deveni instabili, trecînd cu superficialitate de la o acțiune la alta, de la un joc la altul, fără

a se bucura efectiv de nici unul.

Mergînd într-o vizită, am fost surprinsă de numărul mare de jucării ce se aflau așezate destul de ordonat într-un colț al camerei.

Băiatul, în vîrstă de 5 ani, nu le acorda nici o atenție, deși mama lui îl îndemna mereu la joacă. De ce? Pentru că băiatul agreea alte feluri de jucării. El colora, desena, și i-ar fi făcut plăcere să aibă cît mai multe creioane colorate. De aceea, întrebînd-l care dintre jucării îi place mai mult, mi-a răspuns prompt și sigur: „Nici-una!“... Mai bine să cumpărăm mai puține jucării, dar cele pe care le oferim copiilor să nu fie luate la întîmplare.

O mare însemnătate are jocul cu alți copii. Comunicînd cu cei de o seamă cu el, copilul devine

sociabil, cunoaște bucuriile prieteniei și tovarășiei, învață să-și subordoneze interesele individuale ale celor ale colectivului. Părinții trebuie să găsească prilejul să-i cunoască pe cei mai apropiați tovarăși de joacă ai copilului, să cultive prietenia dintre ei, să-i urmărească în timpul jocului. În felul acesta, vor putea afla ce atitudine are copilul în relațiile cu alții și, prin urmare, în ce direcție trebuie să intervină ei în munca educativă.

Lector univ. Angela BREBAN
Baia Mare

BAROMETRE FOARTE SENSIBILE

Amuțiți părinți poate își închipuie că, declanșînd în cel mai strict secret, cu ușile zăvorîte, adevărate furtuni în microclimatul familial, nu-și vor face cunoscute faptele în afara casei lor. Nimic mai neadevărat. Priviți cu atenție fețele copiilor. Pe ele se reflectă fenomenele, bune sau rele, la care au fost martori acasă.

Privesc în liniștea clasei fața lui N.P. Elevul scrie schema de la tablă, însă imi dau seama, gîndurile lui sînt în altă parte. Scrie mecanic, fără să priceapă ceva, ca să nu i se facă observație. De dimineață, părinții săi s-au luat la „hartă“. S-au insultat reciproc. El a fost luat de-o „aripă“ și zvrilit într-o altă cameră, ca să nu le audă „amabilitățile“. Copilul a umblat toată dimineața fără nici un căpătîi, rumegînd în mintea lui cele petrecute. A uitatsă-și facă și temele... Bine că a venit vremea de școală!. Dar ce va face după terminarea orelor?! Parcă pașii nu-l mai indeamnă să meargă acasă, repede, ca altă dată...

E.M. are fața galbenă ca lămîia; prin urechile lui mari și clăpuge poți vedea, de străvezii ce sînt. E numai ochi și urechi la explicații. Uneori însă duce mina stingă la abdomen și îl apasă: îl doare de... foame. Tatăl său, pentru care munca este ceva foarte neplăcut, preferă să stea fără ocupație de mai multe luni; doarme cît e ziua de mare, sculîndu-se doar la mîncare. Pentru a-i întreține (inclusiv pe tată), mama muncește de zor. Astăzi tatăl a mîncat tot ce era comestibil în casă, fără să lase copiilor măcar o fărîmătură de piine. Apoi s-a culcat din nou. Pînă o să vină mama cu de-ale gurii, E.M. întîrzie de la școală, așa că a plecat de acasă nemîncat.

Pe chipul lui A.D. se vede o deznădejde cumplită. Elevul parcă nu mai are chef de viață, deși nu e decît clasa a V-a! Și nu e de mirare: alaltăieri, pe la prînz, mama lui a dispărut de acasă și nu s-a mai întors. Lumea vorbește că ar fi fugit cu un alt bărbat.

Tatăl elevului umblă mai toată ziua buimac și amenință că atunci cînd o va întîlni îi va „lua viața“. De două zile în casa lor focul n-a mai fost aprins și afară e un ger de crapă pietrele. Unde să se ducă A.P.?! Poate la bunica... Dar cine să-i dea bani de tren?!

Mă uit și la elevul P.V. Fața îi este calmă, trandafirică, plină de sănătate. Soarbe cu nesăț vorbele mele. Îi merg drept la inimă. Aseară, cînd tatăl său s-a întors de la lucru l-a felicitat pentru nota bună de la matematică. Precis îl va lua duminică la stadion să vadă împreună meciul de fotbal. Copilul e mulțumit, e fericit...

Fața elevului G.A. e zîmbitoare și senină. Tatăl, i-a adus din delegație o carte de aventuri marinară și un stilou frumos, de nu-i găsești pereche. Copilul a luat azi 10 la agricultură. Îi va da tatălui stiloul cel nou să senuceze nota din carnet. Dar pentru dar! Abia așteaptă să ajungă acasă.

Am stat de vorbă pe îndelete cu mulți din elevii aceștia. De fiecare dată mi s-au confirmat cele citite pe fețele lor, adevărate barometre ale climatului familial în care trăiesc.

Prof. Ștefan NICOLAE
Turnu Măgurele

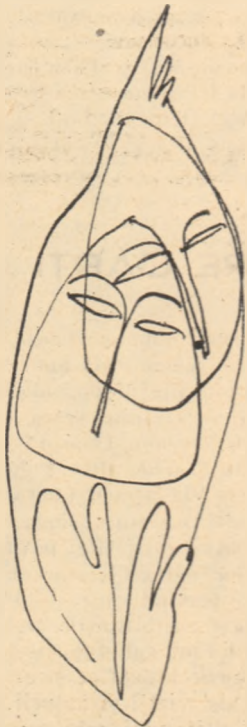
BILETUL

— I-am aranjat, împinse Cristi tabla cu pionii mai aproape de față.

— Nu joc! Se aplecă ea mai mult asupra cărții.

— Nu vrei?!

Ea nu-i răspunse.

Nașus

— Te rog, Doina, insistă băiețelul.

— Lasă-mă în pace! se smuci ea.

— Nu vrei?! Lasă că te spun eu la 'mica, i-o întoarse el.

— Ce-ai să-i spui? se sburli ea.

— Știi tu, de ieri... de la derdeluș...

— Adică?! — mai apucă să se încrunte fata.

Pe scări se auzeau deja pașii cunoșcuți...

Cristi și Doina, ca la un consemn, au sărit din pat.

— Bună, copii! — deschise „mica” ușa. Fata, săltându-se în virful picioarelor, o ajută să-și dezbrace haina. Băiatul, frecându-i mina, suflă să i-o încălzească.

— Să mîncăm! — respiră „mica” în voie; tăticu' vine mai tîrziu.

În zilele de vacanță, la masă servea Doina care împlinise de curînd 14 ani. Acum, în timp ce servea masa, privi spre Cristi:

„Ce are să-i spună?... Că m-am dat cu sania împreună cu Gei...!”

Îl împunse cu privirea prin a-burii care se ridicau din farfurie.

„Era în urmă cu ăia mici... n-a putut să vadă toate... Nu!”

Începu să tusească dintr-o dată.

— Ai răcit, rămase „mica” o clipă cu lingura în mină.

— Se poate! — se căsni ea să zîmbească.

Cristi, mai trezit ca niciodată din somnolența lui, o privi cu coada ochiului.

„Se pregătește să-i spuie”, îl observă ea întîrziind cu mina la gură. El o privi iar ca din întîmplare, drept în față.

„Nu cumva”, o apucă ceva de inimă... „A văzut tot... a umblat printre cărți!”

„I se îmbujorară obrazii. „Dincolo sub Bradul împodobit... Nu cumva!?”

„Se simți împinsă să se ducă să vadă...”

„Lasă!” Începu să servească felul doi.

„Cînd aduc cozonacul din marchiză, deschid ușa și mă uit în cărți”.

Cristi gustă de citeva ori și se uită la „mica”.

— Vreau să mă duc la derdeluș.

— Să răcești și tu ca Doina?

— Are să fie concurs de sănîuș... cum a fost și ieri. Doina tresări: „Precis că a umblat”.

— Au să vină și cei din a IX-a (se uită la față). Vine și Gei-clipi el somnoros. Așa că, 'mieă, te rog să-mi dai voie. Încet, băgă mina în buzunarul bluzei, și vioi, cum era de felul lui, fișii o hîrtie, pe care o viri în buzunarul pantalonului.

„L-a găsit!” — clipi fata des.

— Îmi dai voie, îl auzi iar cu glasul înmuat, că vine...

— Lingșitorule, mincinosule!

— se reținu cu greu Doina să nu sară de pe scaun.

— Mai bine decît să te certî — o luă mama în primire — adu cozonacul. Și apoi ce-ți veni, așa dintr-o dată, să te iei de el?

— Lingșitorul! — îi fulgeră fata din ușa, cu suflul la gură, și biiguind, făcu cîțiva pași pe culoar. Abia mai respira... Parcă o lovise cineva în moalele capului.

„Ce mai caut degeaba?!” Smuci citeva cărți din etajeră. „A umblat” — îi veniră lacrimi în ochi.

„L-a luat! Ce are să zică mama?!”

Abia mai găsi puterea să taie cozonacul în feliuțe. „Ce-o să spună cînd va citi?”

Intră cu platoul, tremurînd.

Cristi, mai voios ca niciodată, îi zîmbi cu toată fața. Nu mai avea mina în buzunar, iar mama privea atentă în farfurie.

„I l-a dat!” — lăsă ea platoul pe masă, roșie ca bujorul.

Cristi a apucat o felie și, fără vorbă, s-a ridicat. Îl urmări atentă cum își pune galoșii, fularul...

Din prag, Cristi îi mai zîmbi o dată și ușa se închise după el.

Doina se uită o clipă la „mica”...

„Poate nu i l-a dat, poate l-am pus în altă parte”.

Începu să cîngulească dintr-o felie. „O fi în mărpa”.

— Ascultă, Doinița! — ridică „mica” privirile.

Fata scăpă feliuța din mină.

— Și eu am vorbit cu băieții.

„I l-a dat...” se cutremură fata.

Calmă „mica” scoase o hîrtie îndoită din mîncea rochiei.

— Biletul!!!... biigui Doina cu palma la gură.

— „Doina, citi, „mica” rar, la tine țîn, nu la Gela, dar nu pot să scap de ea” semnează Gei.

— N-am nimic cu el, se apără fata...

— Atunci de ce l-ai primit?!

— Din curiozitate, murmură ea.

— Doina! — se ridică mama și, ocolind măsuța, își lăsă mina încet pe creștetul fetei. De mult m-am gîndit la acest moment. Nu te cert. Vreau să-ți spun doar că

e prea devreme să umbli cu bilețele. Prea devreme, înțelegi?

— Da 'mico! — zvîtni fata ridicîndu-se în picioare. Erau aproape de aceeași statură. Mama se căznea să-și țînă capul drept,

fără să clipească; Doina, să se uite cît mai adînc în ochii ei cu reflexe verzui...

T. RAVA
București

TENTAȚIA NECUNOScutULUI

Doi mici hoinari din clasa I a școlii noastre și peripețiile lor ne-au mai dat nouă, profesorilor, pe lîngă destule emoții, posibilitatea de a pătrunde în mecanismul nu întotdeauna bine supravegheat al vieții de familie și al psihologiei unor părinți.

Era spre seară. Telefonul sună. Cu greutate, printre suspine și vorbe spuse pe jumătate, reușesc să înțeleg despre ce este vorba:

Mama elevului Cristian G. din clasa I îmi spune că nici pînă la ora asta copilul ei n-a ajuns acasă. Las, îngrijorat, receptorul în furcă.

În ușa biroului meu se aude un ciocănit tot mai insistent. Un bărbat cu fața răvășită de neliniște pătrunde în încăpere.

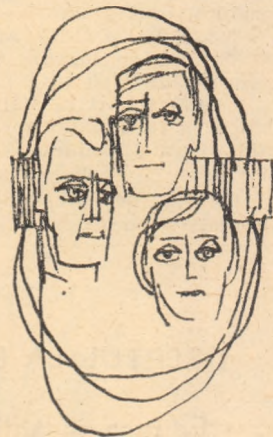
— Tovarășe director, copilul meu, Costel F., dintr-a I-a B nu-i de găsit nicăieri.

„Nu știu de ce, dar mi se pare că o legătură între această întîmplare și telefonul disperat primit de la mama elevului Cristian G. este foarte probabil să existe. Înțeleg însă că mare lucru nu pot afla de la tatăl lui Costel F., după cum prea multe informații nu-mi dăduse nici mama elevului Cristian G.”

De la învățătoarea clasei aflu că după terminarea orelor, cei doi copii au părăsit împreună școala. Sugerez tatălui lui Costel F. să-l caute împreună cu familia lui Cristian C. Pleacă de la mine abătut. Nici eu nu mă aflu într-o stare mai bună, deși, în fața lui, pentru a-i da cît de cît curaj, fac efor-

Minutele se scurg tot mai chinuitoare. A trecut de ora opt. Din nou, apelul telefonului. Copiii au fost găsiți. După tensiunea în care am stat, vestea mi se pare de necrezut.

A doua zi dimineață (așa cum rugasem familiile), cei doi elevi, sînt, împreună cu părinții, în cancelarie, în fața mea. Le cer să povestească pas cu pas ce-au făcut în după-amiaza zilei trecute. Rezum relatarea lor. S-au hotărît să

se ducă la „Casa Scînteii”, unde lucrează unchiul lui Costel. În drum, au trecut pe lîngă o tutungerie și au cumpărat țigări. Apoi au ajuns, nici ei nu știu cum, în parcul Herăstrău. S-au dat în leagăn și au „fumat”.

La înapoiere, au vrut să mai „fumeze” cîte o țigară. Dar n-au avut cu ce le aprinde. Au întîlnit un „nenea” cu servietă. Fuma. L-au rugat să le dea și lor voie să-și aprindă țigara. Dar „nenea” a fost drastic: le-a cerut să arunce imediat țigările. Le-au și aruncat „de față cu el”.

Au ajuns, fără să vrea la „Casa Scînteii”. La una din intrările marelui palat au cerut paznicului să-i ducă la unchiul lui Costel. Au fost întrebați cine sînt și de unde vin. Copiii au răspuns „drept” că au plecat de la școală și că s-au rătăcit în parc; că îl caută pe unchiul lui Costel ca să-i ducă acasă. Au fost aduși cu o mașină la casele lor.

Din relatările copiilor, am reținut un amănunt nu lipsit de o anumită semnificație. Persoana care i-a însoțit acasă a sfătuit familiile lor să nu-i bată, ci să le explice cu tact eventualele urmări ale hoinărelii. Această atitudine mi se pare că fixează în fapt cadrul adecvat în care trebuie privit de către adulți (și „corectat”) spiritul precoce de aventură al copiilor.

Prof. Victor GRIGORESCU
Liceul nr. 40, București

turi să par calm; sigur că nu s-a putut întîmpla nimic grav. De la Miliție, mi se comunică vestea liniștitoare, oarecum, că nu s-a semnalat în acest interval de timp nici un accident. Sînt rugat să transmit părinților recomandarea de a aștepta acasă. Miliția îi va anunța îndată ce va da de urma copiilor.

LUMEA COLORATĂ A COPILĂRIEI

Cu acest titlu a apărut albumul cu reproduceri din „Expoziția de desene și pictură a pionierilor și școlărilor”, organizată anul trecut de Consiliul Național al Organizației Pionierilor și Ministerul Învățământului. Tipărit în condiții grafice prestigioase, albumul produce încântare și emoție. Din numărul mare al exponatelor juriul a selectat, cu destulă dificultate — presupunem, un grupaj fatalmente limitat. Filele albumului, răsfoite pe indelele, desfată ochiul: există în ele realizări artistice adevărate, ce nu solicită îngăduința noastră în fața vârstei.

Desigur dialogul mut dintre imaginile datorate creației infantile și privitorul matur este mai bogat decît și-ar fi putut imagina micii artiști: amatorul de artă matur face apropieri subtile între desenele și picurile copiilor și evoluția artei de-a lungul istoriei sale de aproximativ 40 000 de ani. Dacă zimbriul lui Dumitru Costache (clasa a VII-a, Titu) amintește tulburător de bizonii Altamirei, florile lui Popa Ioan (cl. a VIII-a, Turda) trimite la Matisse. O „tehnică” a racursului aproape incredibilă arată Dobîrtă Sorin din clasa întâi (!), Teiuș: imaginea străzii privită de la înălțime îți dă aproape vertijuri. Van Gogh,

Chagall, Petrașcu, Luchian, Ion Gheorghiu, Magdalena Rădulescu și alții par a fi condus minile inspirate ale unora dintre expozații. Mai mult decît toți, desigur, îți învie în amintire acel mare copil care a fost Rousseau-Vameșul.

Dar toate acestea sînt doar asociații posibile ale noastre în fața lumii de frumusețe, candoare, și — în accepția ei la această vîrstă — originalitate, răsfrîntă de sufletele micilor artiști. Tot atîtea virtualități și făgăduințe, dintre care sperăm că se vor împlini cît mai multe. Importantă este fulgerarea uluitoare a acestor suflete pure, frumoasă și tonică e dezvăluirea în copilăria artei a tuturor.

„Lumea colorată a copilăriei” nu are început și sfîrșit. De aceea așteptăm să ne întîlnim cu ea și în viitor, în albume la fel de bune (un format mai mare și mai multă atenție reproducerilor în alb-negru ar fi salutare); pe cel de acum îl recomandăm atenției educatorilor ca pe un bun mijloc de emulație artistică prin're copii.

Ilie CONSTANTIN

DREPTUL LA BĂTAIE? de Mihai Stoian

Editura didactică și pedagogică, 1967
(colecția „În ajutorul părinților”)

Nu se poate spune acum cît de trainică și de întinsă va fi influența acestei cărți asupra conduitei părinților și probabil am da dovadă de un optimism cam necontrotat închipuindu-ne că, după lectura ei, „adeptii” bătaiei ca mijloc de educație a propriilor copii vor depune armele. De altfel, de acest lucru este perfect conștient și autorul. Se poate, însă, afirma cu certitudine că această scriere nu poate fi citită de adulți — părinți în speță — fără o tainică tulburare și fără sentimentul culpabilității — încercat sub o formă sau alta — independent de explicațiile aduse pentru modul cum au fost rezolvate împrejurările concrete de viață.

Felul în care și-a structurat autorul cartea înseamnă pentru cititorul său o surpriză plăcută. Tabelele statistice, anchetele propriu-zise, interviul alternează cu eseul, ceea ce menține permanent treaz interesul la lectură.

Mihai Stoian a prins acest fenomen negativ — bătaia — într-o lumină crudă, necruțătoare, pornind de la înțelegerea faptului că a devenit tot mai evident anacronismul unei asemenea „metode” pedagogice, aplicată încă pe scară îngrijorător de largă de către multe familii, decalajul dintre primitivismul ei și condiția umană pe

care civilizația contemporană socialistă o creează. Dar nu numai acest considerent l-a avut în vedere autorul, deși el singur ar fi fost suficient pentru a justifica scrierea acestei cărți. Este vorba de anumite implicații pe plan uman și social și, mai ales, de anumite traume sufletești pe care violența, brutalitatea le produc asupra vieții sufletești a copilului, la o vîrstă în care el are nevoie de protecția celor mari, de înțelegerea și căldura sufletească a părinților. Nu sînt greu de înțeles urmările acestor violențe. Copilului îi dispare curînd încrederea în dragostea părintească, în puterea de discernămint a familiei și, în ultimă analiză, în justetea punctului de vedere al acesteia. Urmele brutalității, ale bătaiei ca instrument de a obține ascultare nu se reduc exclusiv la cadrul vieții familiale și la timpul cît copiii sînt copii. În sufletul umilit al copilului, ca să nu mai vorbim de suferința fizică produsă, amintirea se va păstra și va determina mai tîrziu apariția unor false criterii de conduită morală, care pot fi baza unor manifestări antisociale ale adolescentului și tînărului. La aceasta mai trebuie adăugat un alt element, care dă ideii puse în discuție de autor o semnificație mult mai gravă: copiii de astăzi sînt părinții

copiilor de mîine. Așa cum au fost crescuți, cu mijloacele de constrîngere și violență folosite împotriva lor pentru a obține ascultarea, așa își vor crește și ei copiii pe care-i vor avea, recurgînd la aceleași mijloace lipsite de rațiune educativă. Capitolul „101 răspunsuri” este edificator. Dintr-un număr de 32 de elevi investigați (22 băieți și 10 fete, între 16—18 ani) numai 2 nu au fost bătuți. Dar și mai grăitor este tabelul de la pag. 45. Din același număr de fete (10), 4 mărturisesc autorului cărții că și ele își vor bate copiii; din același număr de elevi (22), 13 recunosc deschis că se gîndesc de pe acum să rezolve tot prin bătaie eventualele abateri de la disciplina familiei sau a școlii ale viitorilor lor copii. Este deci firească, legitimă îngrijorarea autorului, ce transpare din textul

cărții, după cum este la fel de necesară și grabnic de aflat soluția ce trebuie adusă acestei situații. Cititorul atent înțelege că nu este în vreun fel vorba de a slăbi, micșora, sau chiar de a înlătura autoritatea părintească. Eliminarea mijloacelor primitive de educație în familie nu înseamnă crearea unui vid educativ. Pe terenul curățat se va instaura o autentică autoritate părintească, simțită ca o necesitate intimă, lăuntrică de către copiii înșiși. Datoria de onoare a părinților este ca unindu-și eforturile cu ale celorlalți factori educativi să găsească cele mai nimerite căi pentru a-și exercita demn această autoritate. „Autoritatea — spune autorul cărții — le este copiilor la fel de necesară ca și afectivitatea”. Este de fapt și sensul mai adînc al acestei cărți.

Nicolae SORIN

PE SCURT DESPRE CĂRȚI

E. Fischbein: Cum să prevenim nita-
rea, Ed. didactică și pedagogică,
1967

Lucrarea aduce în atenție principiile de bază ale învățării, metodele și procedeele corecte de studiu, știut fiind că uitarea cunoștințelor, ale cărei necazuri — de cele mai multe ori trăite dramatic de către elevi — este consecința unui sistem eronat de lucru cu cartea.

Pentru a reține ușor și trainic, elevii trebuie să adîncească și să înțeleagă totul foarte bine, iar pentru aceasta autorul îi îndeamnă să se concentreze asupra studiului, să ia contact nemijlocit cu obiectele și fenomenele despre care învață (iar dacă nu este posibil să le întuiască din realitatea înconjurătoare, măcar să încerce a și le reprezenta), să caute corespondențe între cele studiate și lucrurile deja cunoscute, să nu considere de prisos efectuarea cu propria mîină a desenelor și schițelor din carte. Cum memoria nu trebuie socotită un imens depozit în care putem îngămădi de-a valma, de toate, lucrarea insistă asupra necesității selectării — triării și ierarhizării — cunoștințelor în raport cu importanța lor.

Foarte bine venite sînt și explicațiile privind tehnica învățării unei lecții, principiile repetiției, ale consolidării cunoștințelor, modul de a întocmi schemele și rezumatele, de a extrage ideile principale și a efectua caracterizarea personajelor din operele literare etc.

Deși broșura este destinată elevilor de vîrstă mijlocie (clasele V—VIII), ea este plină de învățăminte și pentru cei din clasele mici ale școlii generale, ca și pentru cei din licee. În paginile ei găsim o informație prețioasă și părinții care, pentru a-și ajuta fiii în activitatea de acasă, trebuie să cunoască mai întîi ei principiile și metodele științifice de învățare.

ADEVĂRURI ȘI... „ADEVĂ-
RURI”, Editura politică, 1967

Apărută sub îngrijirea redacției de literatură pentru tineret a Editurii politice, „Adevăruri și...

„adevăruri” înmănușează 15 comunicări semnate de nume cunoscute în domeniul propagandei ateist-științifice: Ovidiu Trăsnea, Paul Popescu-Neveanu, Leonid Petrescu, Aurelian Tache, Pavel Nicoară, Gheorghe Vlăduțescu. Lucrarea face accesibile tineretului și persoanelor mai puțin pregătite pe tărîmul științelor naturii și sociale, problemele privind „miracolul” vieții omului și posibilitățile prelungirii existenței lui, sufletul, visele, somnul, stările hipnotice și alte fenomene ale vieții și naturii. Informația cititorului este completată prin explicații despre originea și perspectivele religiei în lumea contemporană, despre resorturile diversificării credințelor religioase, despre conflictul de milenii dintre libera cugetare și religie, despre caracterul de clasă al bisericii și atitudinea ei ostilă, de-a lungul secolelor, față de apărătorii adevărurilor științifice.

DIONISIE ȘINCAN: Viaduct în
timp, Editura politică, 1967

Emoționante pagini de amintiri din zilele cînd tineretul scria în stîncă dură — cu pichamerul, lopata și tirnăcopul — poemele de la Bumbesti-Livezeni și Salva-Vișeu.

Din clootul uriașelor șantiere — care, precum se știe, au constituit admirabile școli de educare în spiritul ideilor socialismului — autorul detașează scene de muncă febrilă, întîmplări și fapte cu adîncă semnificație etică, chipuri entuziaste de tineri care au înfruntat cu optimism frigul, ploaia și primejdii, asperitățile luptei cu natura.

„Viaductul în timp” invită pe tînărul lector la o confruntare interică de valori în privința spiritului de sacrificiu, dirzeniei, voinței, rezistenței în fața greutăților. De aceea, cartea poate constitui un suport serios pentru discuțiile etice cu elevii, duse de către dirigînți, profesori, părinți.

S. P.

EDUCAȚIA PIONIEREASCĂ

Sub egida Consiliului Național al Organizației Pionierilor a apărut o nouă revistă. Ea se numește *Educația pionierescă* și se adresează comandantilor de detașamente, profesorilor diriginți și tuturor celor ce au în grija lor îndrumarea muncii cu pionierii. Salutăm călduros apariția ei și ne asociem urărilor de succes din cuvântul inaugural al tovarășului Traian Pop, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului învățământului.

„Sintem incredințați — spune tov. Traian Pop — că revista *Educația pionierescă*, ale cărei pagini vor fi onorate de colaborarea celor mai valoroși specialiști din domeniul pedagogiei, psihologiei și sociologiei, culturii fizice și sportului, cadrelor didactice, activiștilor consiliilor pionierești,

și va aduce o contribuție prețioasă la îndeplinirea sarcinilor nobile de creștere și formare a schimbului de mîine al României socialiste“. Din sumarul bogat și foarte variat al acestui prim număr, semnalăm „Artă și știință în educație“ de Vasile Pavelcu, „Pionieria și integrarea socială a tinerei generații“ de Stanciu Stoian, „Spontaneitatea copiilor și acțiunea educativă dirijată“ de Ana Tucicov-Bogdan, „Stimularea intereselor de cunoaștere“ de Ovidiu Vlad, „Orientarea activității pionierești în funcție de condițiile locale“ de Silvestru Pațița. Interesante și utile articole semnează Călin Popovici, Florin Moraru, Mircea Sintimbreanu, Aghi Caraba, Adrian Ionescu, Traian Nițescu, Iosif Paolazzo și Ilie Traian.

„COLOCVII.“

PSIHODIAGNOZA

O problemă a cărei actualitate nu poate fi îndeajuns subliniată, aceea a psihodiagnozei, a constituit obiectul dezbaterilor în plenara Asociației psihologilor din Ianuarie a.c.

Cele patru comunicări prezentate de psihologii Ursula Schlopu, Valeriu Ceausu, M. Bolos și A. Cosmovici, deși priveau domenii de aplicare diferite, au avut totuși un numitor comun prin stăruința de a atrage atenția asupra necesității elaborării unor coordonate generale în stabilirea psihodiagnozei. Interesante și fertile pentru cercetările ulterioare au fost reconsiderările, luările de poziții și delimitările făcute față de metoda testelor folosită pe o scară largă în țările occidentale. Psihodiagnoza, fiind în esență un act de gnozie, poate deveni o modalitate prețioasă în depistarea aptitudinilor omului în vederea

folosirii omului potrivit la locul potrivit“.

Dacă realizarea psihodiagnozelor pentru selecționarea cadrelor în producție este simțită ca o necesitate stringentă în condițiile organizării științifice și a efortului național pentru creșterea eficienței producției, nu mai puțin utilă ar fi elaborarea unor metode de diagnostic în orientarea școlară și profesională a elevilor noștri.

Deosebit de tema înscrisă la ordinea de zi, plenara a consemnat și alte aspecte ale bogatei activități a Asociației: elaborarea unui dicționar psihologic, înființarea unei filiale a Asociației în București, alături de cele de la Cluj și Iași, a unei secții de psihologie medicală, precum și preocupările în legătură cu organizarea Conferinței Naționale de psihologie din luna octombrie.

REVISTA DE PSIHLOGIE

Din cuprinsul celor patru numere ale „Revistei de psihologie“ pe anul 1967 — periodic cu apariție trimestrială — totalizînd 32 de studii, în cea mai mare parte bazate pe un material experimental original, deosebit de bogat și interesant, semnalăm studiile despre importanța aptitudinilor generale (a factorului G) în procesul de gîndire, studiul comparativ al percepției stimulilor verbali și neverbali în condiții complexe prin timpul de reacție motorie, motivația proceselor intelectuale, semnate de A. Cosmovici și respectiv T. Slama-Cazacu, O. Vișan și P. Golu.

Articole referitoare la psihologia muncii și psihologia socială semnează Geta Cristian, Gh. Iosif și A. Tabachi.

O pondere mai mare o au în cuprinsul revistei studiile de psihofiziologie și psihopatologie. Menționăm, printre altele, studiul, cu numeroase implicații practice, despre concentrarea atenției în condiții perturbatoare, semnat de E. Gulian, și cercetarea relativă la influența factorilor de mentalitate negativă (prejudecăți, superstiții, elemente mistice) în gen za și evoluția unor stări reactive la copil (autor Tamara Olteanu-Romaniuc). Nu lipsesc din preocupările revistei nici problemele de psihologie genetică (autori: E. Fischbein, Popescu-Neveanu, S. Voinescu) care abordează, de pe poziția ultimelor cuceriri ale genetiicii, conceptul de probabilitate în psihologie.

Remarcăm cu bucurie prezența a 2 articole de psihodiagnostic, în care E. Kran. T. Bogdan și M. Cristescu expun rezultatele obținute prin aplicarea la un număr mare de elevi și studenți a unor probe proiective originale.

În sfîrșit, problemele de psihologie pedagogică sînt reprezentate prin 6 articole, cuprinzînd un studiu psihosociologic despre reprezentările cu privire la natură și tehnică ale tineretului șco-

lar, realizat de un colectiv condus de U. Schlopu, 2 studii aparținînd lui A. Turcu și M. Gîrboveanu cu privire la învățarea unor algoritmi de recunoaștere de către elevii de la școlile agricole și o cercetare a lui R. Mihalevici referitoare la particularitățile gîndirii copiilor din clasa a V-a în procesul operării cu noțiuni istorice abstracte.

Subliniem din articolul Ursulei Schlopu concluzia că trăsătura caracteristică a orizontului intelectual al tineretului școlar o constituie ansamblul de noțiuni tehnico-științifice — ceea ce reflectă direcția de mișcare a societății contemporane (de aici necesitatea ca școala să contribuie mai mult la lărgirea lui), în timp ce reprezentările despre natură, deși mai omogene, ocupă un loc din ce în ce mai mic și variază în funcție de programele și tipurile de școală frecventată de elevi.

Articolul semnat de un colectiv condus de E. Fischbein, despre raportul dintre activitatea intelectuală și capacitatea imaginativă în dezvoltarea copilului, susține necesitatea ca educatorii să cultive la elevi capacitatea de a opera mental, constructiv, cu reprezentări“.

O contribuție importantă în învățarea limbilor străine reprezintă articolul profesorului sovietic V.A. Artemov despre mecanismul psihologic al însușirii vocabularului și sintaxei limbilor străine“.

Prin varietatea tematicii și soluțiile originale indicate de autori, „Revista de psihologie“ se înscrie pe linia unei tradiții a școlii psihologice românești, de adîncire a cercetărilor fundamentale ale psihologiei contemporane.

D.D.

S.U.A.

MAȘINA ELECTRONICĂ ÎN SPRIJINUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Mai multe clase elementare de la Palo-Alto (California) sînt conectate la un mare ordinator al Universității din Stanford. Dacă elevul comite o greșală de ortografie sau de calcul, ordinatorul îl corectează. Nu se trece la o temă de un grad mai mare de dificultate școlară pînă nu e cunoscută bine cea inferioară. Ordinatorul reia noțiunile greu sau greșit asimilate cu fiecare elev în parte pînă se asigură asimilarea lor corectă. La semne evidente de oboseală nervoasă, ordinatorul suspendă lecția și anunță pe educator.

Pentru elevii dotați, mașina electronică mărește doza. Pe parcursul „muncii“ cu elevul, ordinatorul întocmește și o fișă individuală cu toate indicațiile necesare descoperirii aptitudinilor și controlului progresului realizat de elevi. După constatările specialiștilor, folosirea ordinatorului la clasele mici s-a dovedit foarte eficientă pentru copiii timizi, distrați sau înapoițați.

Înlocuirea unei bune părți a muncii educatoarei cu mașina are nenumărate avantaje: face posibilă tratarea individuală a elevilor rămași în urmă la învățătură, individualizează și particularizează procesul instructiv, exercită un control mai operativ și mai lesnicios, ușurează sau degreavează pe profesori de o serie de sarcini oboșitoare — dacă n-ar fi să amintim decât corectarea lucrărilor — lăsîndu-le răgazul necesar pentru munca creatoare.

R.D.G.

COPILII PROTEJEAZĂ ANIMALELE

În orașul Dresda există o asociație pentru protecția animalelor, de un fel deosebit: ea pune animalele sub protecția copiilor și tinerilor, urmînd să dezvolte dragostea acestora pentru ființele necuvîntătoare, să le sporească preocupările și cunoștințele din domeniul zoologiei.

Cu sprijinul școlilor, asociația organizează vizite ale elevilor la clinica de medicină veterinară, la „pensunea“ animalelor al căror stăpîni sînt plecați din localitate sau sînt bolnavi, vizionări de filme despre protecția animalelor, excursii în pădure în tovarășia unor pădurari sau vânători etc.

FRANȚA

TELEVIZIUNEA — ȘCOALĂ PENTRU EDUCATORI

Televiziunea franceză a prezentat nu de mult o serie de filme scurt metraj, dezbătînd „conflictul“ dintre părinți și copii. Realizatorii filmelor nu s-au mulțumit numai cu abordarea temelor, ci au dat și soluții în variatele probleme de educație, invitîndu-i, totodată, pe telespectatori să participe la dezbateri cu sugestii și comentarii. Iată cîteva din temele abordate: conflictul dintre o adolescentă și o mamă prea autoritară, conflictul dintre un băiat agresiv și tatăl vitreg, problema favoritismului în familie (fetita protejată de mamă, băiatul — de tată), aplicarea pedepselor etc.

ANGLIA

PENTRU COPILII DOTAȚI

În Anglia și S.U.A. au loc o serie de experiențe urmînd stabilirea metodei celor mai indicate pentru dezvoltarea

maximă a aptitudinilor și capacităților elevilor dotați care, de obicei, se mențin în fruntea clasei fără să facă eforturi speciale. În cadrul unei asemenea experiențe, Institutul de pedagogie al Universității din Liverpool a selecționat — pe baza calificărilor superioare ale inteligenței și imaginației — 15 copii de 7 ani, care vor învăța pînă la vîrsta de 11 ani într-o clasă specială. Clasa este condusă, după o tehnică experimentală specială propusă de Institut, de către un învățător bine pregătît, asistat de un psiholog.

U.R.S.S.

CE ȘI CUM ÎI ÎNVĂȚĂM PE ELEVI

Constătarea experților UNESCO, finută nu de mult la Moscova, cu privire la învățămîntul de cultură generală, a analizat, între altele, rolul și sarcinile ce revin instrucției publice în etapa actuală a societății noastre.

Experții din cele cinci continente, și-au spus părerea despre principiile de bază ale învățămîntului public, despre conținutul și forma lecțiilor din școala de cultură generală.

Ce și mai ales cum îi învățăm pe elevii — iată întrebările mari care frîmîntă pe educatorii de pe toate continentele în jurul cărora au gravitat și discuțiile, constătuirii de la Moscova. Chiar dacă opiniile experților nu au coincis într-un tot în unele puncte abordate, luările de cuvînt au subliniat pregnant necesitatea adecvării învățămîntului public din toate țările la cerințele actualului stadiu de dezvoltare a societății.

R.F. A GERMANIEI

ASOCIAȚIA PENTRU INSTRUIREA PROGRAMATĂ

Înființată în 1964, această asociație organizează în fiecare an, în luna martie, o sesiune științifică, în care se discută principiile fundamentale ale instruirii programate, domeniile ei de aplicare și cele învecinate (mașinile de învățare lingvistice, televiziunea școlară ș.a.). Anul acesta asociația organizează la München simpozionul mașinilor de învățare, în cadrul cărui va reține, cu deosebire, atenția expoziția cu caracter tehnic, la care participă firme producătoare de mașini de învățare.

Pentru a face mai larg accesibilă terminologia de specialitate, asociația a publicat un lexicon de pedagogie cibernetică și de instruire programată, în patru limbi.

ETIOPIA

PRIMA ȘCOALĂ DE MUZICĂ DIN AFRICA

A fost înființată în Etiopia cu sprijinul material al guvernului R.P. Bulgaria. Școala, pusă în funcțiune anul trecut, este de nivel universitar, avînd o capacitate de circa 400 de studenți. Tinerilor le stau la dispoziție cursuri de dans, folclor african, balet clasic, precum și cursuri de muzică — de teorie a muzicii și de învățare a diverselor instrumente muzicale.

CUPRINSUL

COLOCVII: 8 Martie — Omagiu.
EMIL GIURGIUCA: Luchian.
TUDOR BUGNARIU: Răspunderea generațiilor actuale pentru viitorul patriei.
NINA CASSIAN: A reuși în viață.
IULIU RAȚIU: Confesiunile adolescenților
ȘTEFAN BĂNULESCU: Locuri memoriale: Reteag.
VLAICU BĂRNA: Prietenia dintre tată și fiu.
EMILIA CĂLDĂRARU: Se duce bucuroasă copilul dumneavoastră la școală?
GALINA BĂDULESCU: Pregătirea fetelor pentru viața de familie.
DEZBATEREA PUBLICĂ A „STUDIULUI PRIVIND DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMINTULUI DE CULTURĂ GENERALĂ“. Participă:
Profesor **ION T. RADU**, director general în Ministerul Învățămîntului, Prof. univ. dr. **TATIANA SLAMA-CAZACU**, inv. **NICOLAE LAMBERT**, prof. emerit **MARIA SĂVULESCU**, prof. emerit **ALEXANDRU DABIJA**, prof. **IULIUS MÜLLER**, lector univ. **EUGEN CIZEK**, conf. univ. dr. **URSULA ȘCHIOPU**, **EMILIA CONSTANTINESCU**, cercetător științific, prof. univ. **C. IONESCU-BUJOR**, prof. **MIHAIL DRAGOMIRESCU**, prof. **ION C. VOICULESCU**, prof. **ZINA ȘIRBU**, prof. **ELENA MUNTEANU**, prof. univ. dr. docent **VASILE PAVELCU**, **HORIA LOVINESCU**, scriitor, prof. **ION V. DAN**, prof. **VICTOR NUȚU**, conf. univ. dr. **ION STANCIU**, prof. **FELICIA HOREA**, **LEANA SIPOȘ**, prof. emerit **ION VICOL**, prof. univ. dr. docent **ANGHEL MANOLACHE**, prof. univ. dr. docent **DIMITRIE TODORAN**.
ION VULTUR: Un spațiu educațional cu bogate resurse.
CONSTANTIN ZAHIRNIC: Copilul, o problemă pentru părinți.
EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL ÎN ANII DE ȘCOALĂ — Anchetă organizată de **V. FIROIU** — Participă:
Conf. univ. **TRAIAN POP**, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului învățămîntului, **ANGHEL ALEXE**, președintele Consiliului Național pentru Cultură Fizică și Sport, acad. **NICOLAE TEODORESCU**, prof. **TRAIAN PREDOIESCU**, prof. **ASPASIA VASILIU**, prof. **ANTON IONESCU**; prof. univ. **LEON TEODORESCU**.
CRONICI:
ILIE CONSTANTIN: Lumea colorată a copilăriei; **NICOLAE SORIN:** Dreptul la bătaie? de Mihail Stoian
PE SCURT DESPRE CĂRȚI:
S.P.: E. Fischbein — Cum să prevenim uitarea; xxxAdevăruri și... „adevăruri“; Dionisie Sincan — Viaduct în timp.
COMENTARIU — MENȚIUNI:
Educația pionierescă; Psihodiagnoza; Revista de psihologie.
PAGINI SCRISE DE CITITORI. MERIDIANE. PUBLICITATE.

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; Prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof. Cluj; GH. DIACONU, dir. Școlii profesionale „Grivița Roșie“, București; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casa de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Școlii pedagogice, Bacău; I. MATEI, sociolog; Prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof.; Conf. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică de **CONSTANTIN BIVOLARU**

Redacția și Administrația, București,
Bd. Dr. Petru Groza Nr. 18
Telefon 14.64.09 și 14.09.21

KIRK DOUGLAS

RICHARD HARRIS

ULLA JACOBSSON

MICHEAEL REDGRAVE

apar în filmul de aventuri

EROII DE LA TELEMAR

O coproducție anglo-americană

SCENARIUL:

IVAN MOFFAT,
BEN BARZMAN

REGIA:

ANTHONY KRASKER

Citiți revista „COLOCVII“

O NOUȚATE

AU SOSIT ÎN MAGAZINE
ÎN ACEST SEZON:

Mămico, ai aflat ?

ȘI PENTRU MINE
ȘI PENTRU TINE
ȘI PENTRU TATA !

- Paltoane din stofă fină
- Paltoane din imitație de blană
- Canadiene îmblănite
- Ghete de sport
- Șoșoni
- Pulovăre, căciulițe moderne,
elegante și de calitate

MERGEM SĂ LE CUMPĂRĂM CHIAR AZI!

— Încălțăminte cu vîrfuri rotunde sau caré, ușor aplatizate și cu tocuri mai pline și mai drepte;

— Noile modele de pantofi caré, caré ovalizat, rotunjit, sînt estetice și comode;

— Încălțăminte pentru bărbați necăptușită sau parțial căptușită din piei moi, velurate, cu împletituri, satisface toate exigențele;

— Încălțăminte pentru femei păstrează formatul caré și caré rotunjit cu diferite lățimi sau trase la vîrf (fără a fi însă ascuțită).

Rețineți:

LA ÎMBRĂCĂMINTE MODERNĂ, O ÎNCĂLȚĂMINTE MODERNĂ.